الله
رسول
محمد

HARUN YƏHYA
(ADNAN OKTAR)

DARVİNİN TÜRK DÜŞMƏNÇİLİYİ

HARUN YƏHYA (ADNAN OKTAR)

DARVİNİN TÜRK DÜŞMƏNÇİLİYİ

Darvinizmin irqçilik və müstəmləkəçilikdəki dağıdıcı rolunun tarixi həqiqətləri.

Mündəricat

1 OXUCUYA 4

2 YAZIÇI VƏ ƏSƏRLƏRİ HAQQINDA 6

3 Giriş 9

4 Müstəmləkəçilik məntiqi və sosial darvinizm 12

5 İngilis müstəmləkəçiliyi və Osmanlı 33

6 Darvinin Türk millətinə baxışı 54

7 Türk millətinin şərəfli tarixi 62

8 Türk düşmənliyinin günümüzə əks olunması 92

9 Kommunizmə açılan qapı: Darvinizm 103

10 Nəticə 118

11 TƏKAMÜL YALANI 120

12 Ədəbiyyat 158

FƏSİL

OXUCUYA

Bu kitabda və digər əsərlərimizdə təkamül nəzəriyyəsinin süqutuna xüsusi yer ayrılmasının səbəbi bu nəzəriyyənin hər cür din əleyhinə olan fəlsəfənin təməlini meydana gətirməsidir. Yaradılışı və dolayısı ilə Allahın varlığını inkar edən darvinizm, 150 ildir ki, bir çox insanın imanını itirməsinə və ya şübhəyə düşməsinə səbəb olmuşdur. Buna görə də, bu nəzəriyyənin yalan olduğunu ortaya çıxarmaq əhəmiyyətli imani vəzifədir. Bu əhəmiyyətli xidmətin bütün insanlığa çatdırılması isə zəruridir. Bəzi oxucularımız ola bilər ki, yalnız bir kitabımızı oxumaq imkanı tapa bilər. Buna görə də, hər kitabımızda bu mövzuya qısaca da olsa yer ayrılması uyğun hesab edilmişdir.

Qeyd ediləcək başqa bir məqam isə, bu kitabların məzmunu ilə əlaqədardır. Yazıçının bütün kitablarında imani mövzular Quran ayələri yönündə izah edilir və insanlar Allahın ayələrini öyrənməyə və yaşamağa dəvət edilirlər. Allahın ayələri ilə əlaqədar bütün mövzular oxucuda heç bir şübhə və ya sual buraxmayacaq şəkildə açıqlanmışdır.

Bu mövzuda istifadə edilən səmimi, sadə və səlis üslub isə kitabların hamı tərəfindən rahat başa düşülməsini təmin edir. Bu təsirli və sadə izah sayəsində kitablar “bir nəfəsə oxunan kitablar” ibarəsinə tam uyğun gəlir. Dini qəti şəkildə rədd edən insanlar belə, bu kitablarda bildirilən həqiqətlərdən təsirlənir və yazılanların doğruluğunu inkar edə bilmirlər.

Bu kitab və yazıçının digər əsərləri oxucular tərəfindən şəxsən oxuna biləcəyi kimi, qarşılıqlı söhbət şəraitində də oxuna bilər. Bu kitablardan istifadə etmək istəyən oxucunun, kitabları bir yerdə oxumaları mövzu ilə

əlaqədar öz təfəkkür və təcrübələrini də bir-birlərinə ötürmək baxımından faydalıdır.

Bununla belə, yalnız Allahın razılığı üçün yazılan bu kitabların tanınmasında və oxunmasında iştirak etmək də böyük xidmətdir. Çünki yazıçının bütün kitablarında isbat və razı salan tərəfi son dərəcə güclüdür. Buna görə də, dini izah etmək istəyənlər üçün ən təsirli üsul bu kitabların digər insanlar tərəfindən də oxunmasının təşviq edilməsidir.

Kitabların arxasına yazıçının digər əsərlərinin təqdimatının əhəmiyyətli səbəbləri vardır. Bu sayədə kitabı nəzərdən keçirən şəxs yuxarıda yazılan xüsusiyyətləri daşıyan və oxuyacağına ümid etdiyimiz bu kitabla eyni xüsusiyyətlərə sahib daha bir çox əsərin olduğunu görər, imani və siyasi mövzularda faydalana biləcəyi zəngin qaynağın mövcud olduğuna şahid olacaq.

Bu əsərlərdə, digər yerlərdə görülən, yazıçının şəxsi qənaətlərinə və şübhəli qaynaqlara əsaslanan izahlara, dini mentalitetə qarşı lazım olan ədəb və hörmətə diqqət yetirilməyən üslublara, şübhəli və həmçinin incidici yazılara rast gələ bilməzsiniz.

FƏSİL

YAZIÇI VƏ ƏSƏRLƏRİ HAQQINDA

Harun Yəhya təxəllüsündən istifadə edən yazıçı Adnan Oktar, 1956-cı ildə Ankarada anadan olmuşdur. İbtidai və orta təhsilini Ankarada almışdır. Daha sonra İstanbul Memar Sinan Universitetinin İncəsənət fakültəsində və İstanbul Universitetinin Fəlsəfə bölməsində təhsil almışdır. 1980-ci illərdən bu yana imani, elmi və siyasi mövzularda bir çox əsər hazırlamışdır. Bununla yanaşı, yazıçının təkamülçülərin saxtakarlıqlarını, iddialarının əsassızlığını və darvinizmin qanlı ideologiyalarla olan qaranlıq əlaqələrini ortaya qoyan çox əhəmiyyətli əsərləri vardır.

Harun Yəhyanın əsərləri təxminən 30.000 şəklin olduğu cəmi 45.000 səhifəlik külliyyatdır və bu külliyyat 73 fərqli dilə tərcümə edilmişdir.

Yazıçının təxəllüsü inkarçı düşüncəyə qarşı mübarizə aparan iki peyğəmbərin xatirəsinə hörmət olaraq adlarını yad etmək üçün Harun və Yəhya adlarından götürülmüşdür. Yazıçı tərəfindən kitabların üz qabığında Rəsulullahın (s) möhürünün olmasının simvolik mənası isə kitabların məzmunu ilə əlaqədardır. Bu möhür Quranın Allahın son kitabı və son sözü, Peyğəmbərimizin (s) Xatəmül-Ənbiya olduğunun rəmzidir. Yazıçı bütün əsərlərində Quranı və Rəsulullahın sünnəsini özünə rəhbər etmişdir. Bu şəkildə inkarçı düşüncə sistemlərinin bütün təməl iddialarını bir-bir ortadan qaldırmağı və dinə qarşı yönələn etirazları tam susduracaq son sözü söyləməyi əsas almışdır. Böyük hikmət və kamal sahibi olan Rəsulullahın möhüründən bu son sözü söyləmək niyyətinin duası olaraq istifadə edilmişdir.

Yazıçının bütün əsərlərindəki ortaq hədəf Quranın təbliğini dünyaya çatdırmaq, beləliklə, insanları Allahın varlığı, birliyi və axirət kimi təməl imani mövzular üzərində düşünməyə sövq etmək və inkarçı sistemlərin əsassız təməllərini və azğın tətbiqlərini gözlər önünə çəkməkdir.

Necə ki, Harun Yəhyanın əsərləri Hindistandan Amerikaya, İngiltərədən İndoneziyaya, Polşadan Bosniyaya, İspaniyadan Braziliyaya, Malayziyadan İtaliyaya, Fransadan Bolqarıstana və Rusiyaya qədər dünyanın əlavə bir çox ölkəsində sevilərək oxunur. İngilis, fransız, alman, italyan, ispan, portuqal, urdu, ərəb, alban, rus, boşnaq, uyğur, indoneziya, malay, benqal, serb, bolqar, çin, danimarka və isveç dili kimi bir çox dilə tərcümə edilən əsərlər, xarici ölkələrdə geniş oxucu kütləsi tərəfindən izlənilir.

Dünyanın dörd tərəfində fövqəladə təqdir toplayan bu əsərlər bir çox insanın iman etməsinə, bir çoxunun da imanında dərinləşməsinə vəsilə olur. Kitabları oxuyub araşdıran hər kəs bu əsərlərdəki hikmətli, dolğun, asan aydın olan və səmimi üslubun, ağıllı və elmi yanaşmanı dərk edər. Bu əsərlər sürətli təsir etmə, qəti nəticə vermə, etiraz və təkzib edilə bilinməyən xüsusiyyətləri daşıyır. Bu əsərləri oxuyan və üzərində ciddi şəkildə düşünən insanların artıq materialist fəlsəfəni, ateizmi və digər azğın fikir və fəlsəfələrin heç birini səmimi olaraq müdafiə etmələri mümkün deyil. Bundan sonra müdafiə etsələr də, ancaq duyğusal inadla müdafiə edəcəklər. Çünki fikri dayaqları aradan qaldırılmışdır. Dövrümüzdəki bütün inkarçı cərəyanlar Harun Yəhya külliyyatı qarşısında fikirlə məğlub olmuşlar.

Şübhəsiz, bu xüsusiyyətlər Quranın hikmət və ifadə təsirindən qaynaqlanır. Yazıçı bu əsərlərə görə öyünmür, yalnız Allahın hidayətinə vəsilə olmağa niyyət etmişdir. Bundan başqa, bu əsərlərin çap və nəşrində hər hansı maddi qazanc güdülmür.

Bu həqiqətlər göz önünə alındıqda insanların görmədiklərini görmələrini təmin edən, hidayətlərinə vəsilə olan bu əsərlərin oxunmasını təşviq etməyin də çox əhəmiyyətli xidmət olduğu ortaya çıxır.

Bu qiymətli əsərləri tanıtmağın yerinə insanların zehinlərini bulandıran, fikri qarışıqlıq meydana gətirən, şübhə və tərəddüdləri aradan qaldırmaq və imanı qurtarmaq üçün güclü və iti təsiri olmadığı ümumi təcrübə ilə sabit olan kitabları yaymaq isə əmək və zaman itkisinə səbəb olar. İmanı qurtarmaq məqsədindən çox, yazıçının ədəbi gücünü vurğulamağa yönələn əsərlərdə bu təsirin əldə edilə bilməyəcəyi məlumdur. Bu mövzuda şübhəsi olanlar varsa, Harun Yəhyanın əsərlərinin tək məqsədinin dinsizliyi yox etmək və Quran əxlaqını yaymaq olduğunu, bu xidmətdəki təsir, müvəffəqiyyət və səmimiyyətin açıq şəkildə göründüyünü oxucuların ümumi qənaətindən anlaya bilərlər.

Bilmək lazımdır ki, dünyadakı zülm və qarmaqarışıqlığın, müsəlmanların çəkdiyi əziyyətlərin təməl səbəbi dinsizliyin fikri hakimiyyətidir. Bunlardan xilas olmağın yolu isə dinsizliyin fikirlə məğlub edilməsi, iman həqiqətlərinin ortaya qoyulması və Quran əxlaqının insanların qavrayıb yaşaya biləcəkləri şəkildə izah edilməsidir. Dünyanın gündən-günə daha çox büründüyü zülm, fəsad və xaos mühitini diqqətə aldıqda bu xidmətin mümkün qədər sürətli və təsirli şəkildə edilməsinin lazım olduğu aydındır. Əks halda, çox gec ola bilər.

Bu əhəmiyyətli xidmətdə öndərliyi üzərinə götürən Harun Yəhya külliyyatı Allahın izni ilə 21-ci əsrdə dünya insanlarını Quranda təsvir edilən hüzur, sülh, düzgünlük, ədalət, gözəllik və xoşbəxtliyə daşımağa vəsilə olacaqdır.

FƏSİL

Giriş

Siyasi tarixə baxdığımızda fərqli ideologiyaların bəzən "elmi" əsaslar tapmağa çalışdıqlarını görürük. İddialı siyasi nəzəriyyələrlə ortaya çıxan ideoloqlar iddialarının "elmi" olduğunu irəli sürmüş və bu ad altında güvən və ya leqallıq qazanmağa çalışmışdılar. Məsələn, Karl Marks və Fridrix Engels doğru olmamasına baxmayaraq, kommunist ideologiyanı yazarkən tamamilə "elmi" nəzəriyyə irəli sürdüklərini iddia etmişdilər.

Əlbəttə, özünü "elm" elan edən tək ideologiya kommunizm deyil. Eynilə, irqçilik və faşizm də "elm" iddiası ilə ortaya çıxmışdır. Hitler Alman irqinin bütün irqlərdən üstün olduğu barədə yanlış düşüncəyə əsaslanaraq, almanların və digər irqlərin kəllə sümüklərini və ya oxşar fiziki quruluşlarını ölçərək ideologiyasını guya bioloji baxımdan sübut etməyə çalışmışdı. Bənzər elm iddiaları digər irqçi ideoloqlar tərəfindən də təkrarlanmışdı.

Bunlar siyasi tarixin məşhur nümunələridir. Ancaq biz bu kitabda bunlar qədər məşhur olmayan, əslində böyük əhəmiyyəti olan və xüsusilə Türk milləti ilə yaxından əlaqəli başqa nümunəni nəzərdən keçirəcəyik. Araşdıracağımız ideologiya "Türk düşmənçiliyi"dir. Bu konsepsiya son bir neçə əsrdə bəzən ideologiya, bəzən də siyasi münasibət kimi Qərb dünyasına təsir etmişdir.

Türklərə qarşı düşmənçilik ilk olaraq Osmanlı imperiyasının durğunluq dövründə "Türklər Avropadan silinməlidir" deyən bəzi Avropa dövlət adamları ilə başlamış və daha sonra Osmanlı imperiyasını parçalamağı hədəfləyən 19-cu əsr imperializminin əsas fikirlərindən biri olmuşdur.

Özlərini “qabaqcıl və mədəni millətlər” olaraq görən bəzi avropalılar Türk millətini və mədəniyyətini mümkün qədər uzaq coğrafiyaya qədər sürülməli olan guya “geridə qalmış və qaba” bir ünsür olaraq görürdülər. Xüsusilə 19-cu əsrin sonu və 20-ci əsrin birinci rübündə bu antitürk fikirlər Avropa paytaxtlarında böyük təsir göstərmişdir. Akademik Enver Ziya Karalın fikrincə, o dövrdə avropalılar arasında yayılmış bu yanlış düşüncənin məğzi budur:

> *“Türklər sarı irqə məxsusdurlar. Turan mənşəlidirlər. Köçəri və qəddar qrupdur. Hər cür dəyişikliyə və tərəqqi fikirlərinə qarşıdırlar.”1*

Bu fikrin tarixin əvvəlki dövrlərdən qalmış yanaşma olduğunu düşünmək böyük yanlış olardı. Çünki bəzi Qərb dairələrində bu gün də türklərə qarşı düşmənçilik çox aktivdir. Almaniya başda olmaqla Qərb ölkələrində Türk azlıqlara qarşı şiddət törədən və həssas Türk soydaşlarımızı vəhşicəsinə qətlə yetirən neonasistlər və buna bənzər faşist qruplar, Türk düşmənçiliyini ideologiya kimi mənimsəyiblər. Avropa ölkələrinin müxtəlif beynəlxalq siyasi platformalarında Türkiyəyə qarşı nümayiş etdirdikləri ön mühakimənin təməlində 19-cu əsrdən miras qalan Türk düşmənliyi dayanır.

Bir sözlə, Türk düşmənçiliyi bir ideologiya olaraq hələ də mövcuddur və yaşayır.

Bu məqamda mövzunun maraqlı tərəfinə diqqət yetirməliyik. Başlanğıcda fərqli ideologiyaları guya “elmi” görüntü verməyə çalışdıqlarını qeyd etdik. Görəsən eyni vəziyyət Türk düşmənçiliyi üçün də keçərlidir? Bu fikrin arxasında da ona “elm” pərdəsi əlavə edən amil vardır?

Bu sualın cavabını növbəti səhifələrdə araşdıracağıq. Və bir çox insanın bu vaxta qədər fərq etmədiyi, amma həqiqətən, vacib əlaqəni ortaya qoyacağıq. Bu, darvinizmlə Türk düşmənçiliyi arasındakı əlaqədir...

Təkamül nəzəriyyəsinin qurucusu Darvin Türk millətini öz səhvlərinə görə "yarı meymun aşağı irqi" olaraq müəyyən edən və onun məhv edilməli olduğunu müdafiə edən fanatik Türk düşmənidir. Üstəlik, nəzəriyyəsi ilə də Türk düşmənçiliyi üçün guya "elmi" əsas qazanmışdır. Bugünkü neonasistlər Darvinin Türk milləti ilə bağlı xəyallarından güc tapırlar.

Unutmamaq lazımdır ki, faşizm və kommunizm başda olmaqla bütün dini əxlaqi dəyərlərə uymayan ideologiyalar milli birlik, bütövlük və mənəvi dəyərləri hədəf alır. Kommunistlər və faşistlər vətəninə, bayrağına, millətinə deyil, öz şəxsi maraqlarına bağlıdırlar. Millətin xoşbəxtliyi üçün deyil, öz xoşbəxtliyi üçün çalışırlar. Ulu Öndərimizin bizə öyrətdiyi və qoyduğu vəsiyyət milli və mənəvi dəyərlərə sadiq olan, vətənini, bayrağını və millətini sevən, milli mənəvi inanclara sahib olan və müqəddəsliyini qorumaq üçün lazım gəlsə canını verə bilən insanlar olmaqdır. Atamız bizi və bizdən sonrakı nəsillərin dindar, milliyyətçi, vətəni və bayrağı üçün həyatını qurban verən, millətinin xoşbəxtliyi üçün çalışan və ailənin müqəddəsliyini qoruyan insan olmasını istəyir. Materialist düşüncə isə Atamızın bizə müqəddəs olduqlarını öyrətdiyi bu dəyərlərə qarşıdır. Bu səbəbdən, milliyyətçi və vətənpərvər insanlar yalnız bu iki ideologiyaya qarşı deyil, bütün materialist sistemlərə və ideologiyalara qarşı fikri mübarizə aparmalı və məkrli mərkəzlərin çirkin hiyləgər hərəkətlərinə diqqət yetirməlidirlər.

> *Ulu Öndərimiz Kamal Atatürk bunları demişdir:*

> *..Xeyr, nə kommunizm, nə də faşizm... Bu iki ideologiyanın heç biri ölkəmizin, millətimizin həqiqətlərinə və xarakterlərinə uyğun deyil. Əlavə edim ki, nə faşizmin, nə də nasizmin sonu yoxdur. ("Atatürkün İzinde Bir Ömür Böyle Geçti", Sabiha Gökçen, səh. 159)*

FƏSİL

Müstəmləkəçilik məntiqi və sosial darvinizm

İmperializm və ya başqa sözlə müstəmləkəçilik müasir tarixdəki coğrafi kəşflərlə başlamışdır. 15-16-cı əsrlərdə bəzi avropalılar əldə etdikləri hərbi texnika ilə digər qitələrə yayılmağa başladılar. Güclü donanmadan, odlu silahlardan və nizam-intizamlı ordulardan istifadə edərək dünyanın ucqar bölgələrini işğal etdilər və sözün əsl mənasında bu bölgələri "istismar etməyə" başladılar.

Xristofor Kolumb

İlk kolonistlər portuqaliyalılar və ispanlar idilər. Xüsusilə, bu iki ölkə Xristofer Kolumbun Amerikanı kəşf etməsindən sonra müasir dünyanın ilk müstəmləkə imperiyaları olaraq tarix səhnəsinə çıxdılar. Qısa müddətdə Amerika qitəsinin cənubunu müstəmləkə etdilər. Burada yaşayan və mənşəcə dinc təbiətə sahib olan yerli xalqı kölə etdilər. Zorla

çalışdırdıqları bu insanlardan Amerika qitəsinin bütün qızıl və gümüş sərvətlərini talan etmək üçün istifadə etdilər.

İspaniya və Portuqaliyanı digər Avropa ölkələri də izlədilər. 17-ci əsrdə Hollandiya güclü müstəmləkə ölkəsi olaraq rəqabətə qatıldı. İngiltərə Hollandiyanı izləməyə başladı. Bu iki yeni müstəmləkəçi güc həm Amerika qitəsinə, həm də Uzaq Şərqə müdaxilə etdilər. 18-ci əsrdə İngiltərə dünyanın ən böyük müstəmləkə imperiyasına çevrildi. Fransa və Belçika da vaxt keçmədən rəqabətə qatıldı. 19-cu əsrdə Amerika qitəsinin çox hissəsi, demək olar ki, bütün Afrika və Uzaq Şərqin bir çox ölkəsi bu Avropa dövlətlərindən birinin müstəmləkələri idi. Bu ölkələr müstəmləkəçilər tərəfindən təyin olunmuş "Baş qubernatorlar" tərəfindən idarə olunurdu. Müstəmləkə ölkələrindəki rəhbərlər bu ölkə xalqının səmərəli işləmələrinə və təbii sərvətlərini səmərəli şəkildə Avropaya aparılmasına diqqət yetirirdilər. Buna görə 19-cu əsr demək olar ki, "müstəmləkəçi əsr" idi. Əslində, yeni tarixlə məşğul olan bir çox alimin etiraf etdiyi kimi, birinci dünya müharibəsi bu müstəmləkələrin bölünməsi üçün gedən mübarizədən doğmuşdu.

Müstəmləkəçilik iqtisadi və siyasi sistem idi və bu mənfəətlər üçün istifadə edilirdi. Ancaq bu sistemin "mədəniyyət" tərəfi də var idi.

Bunu belə izah edə bilərik: Müstəmləkə ölkələri bayaq dediyimiz kimi açıq şəkildə talan edirdilər. Heç bir haqları olmayan bir ölkəni zorla ələ keçirirdilər, daha sonra bu ölkədəki insanlara təzyiq edirdilər və ölkənin qaynaqlarını ələ keçirirdilər. Ancaq əlbəttə ki, bu müstəmləkə ölkələri özlərinin "yırtıcı" kimi görünmələrini və tarixdə belə yazılmalarını istəmirdilər. Bu səbəbdən də özlərinə haqq qazandırmağa çalışdılar. Onları haqlı göstərəcək bəzi izahlar verməyə başladılar.

Bəs bu izah nə idi? Bir ölkəni və milləti kölə etmək üçün hansı örtük edilə bilərdi?

Müstəmləkəçilər bu cavabı ilk gündən etibarən tapmışdılar. Etdikləri işlərin qanuni görünməsi üçün örtük tapmaq üçün yeganə yol hədəf aldıqları insanları "qaba insanlar" və ya hətta "heyvana bənzər canlılar" kimi göstərməkdir. Bu elmi olmayan fikir qəbul olunsaydı, özlərinin "qabaqcıl insanlar" olaraq bu "geridə qalmış" cəmiyyətlərə rəhbərlik etmələri tamamilə ağlabatan bir hərəkət olacaqdı.

Müstəmləkəçiliyi qanuniləşdirmək üçün istifadə ediləcək bu məntiq müstəmləkəçiliyin yaranma mərhələsində, yəni Kolumbun Amerika səfəri zamanı ortaya atıldı. Bu elmi və məntiqsiz iddiaya görə, yerli amerikalılar həqiqi insanlar deyil, çox inkişaf etmiş heyvanlar idilər.

Bu səhv əvvəlcə Xristofer Kolumb və adamları tərəfindən irəli sürülmüş və daha sonra Cənubi Amerikanın müstəmləkəçiliyini öz üzərinə götürən İspan müstəmləkələri tərəfindən müdafiə edilmişdi. Əslində Katolik kilsəsi qızıl, şöhrət və torpaq axtaran bu talançılara qarşı mövqe tutmuşdu. Bunun ən məşhur nümunəsi Chiapas yepiskopu Bartolome de Las Casas idi ki, Kolumb ilə birlikdə yeni dünyaya ayaq basan kolonistlərin "yerli sakinlər bir növ heyvandırlar" iddiasına qarşı yerli sakinlərin "həqiqi insanlar" olduqlarını müdafiə etmişdir. Bu səbəbdən Las Casas "yerlilərin elçisi" kimi tanınmağa başlanmışdı. Daha sonra, 1537-ci ildə Papa III Paul nəşr etdiyi Sublimis Deus adlı fərmanında müstəmləkə vəhşiliyini qınamış, hinduların həqiqi insanlar olduqlarını (veros homines), onları kölə səviyyəsinə endirənləri inancsız insanlar elan etmişdi.2

Bu cür etirazlara görə kolonistlərin yerli insanlara "bir növ heyvan" kimi baxması barədə elmi olmayan iddiası uzun müddət mübahisəli olaraq qaldı. Müstəmləkəçilər ağılsız tezislərini müdafiə etməkdə təkid edirdilər, lakin bütün insanlar Allah tərəfindən bərabər şəkildə yaradılmış və hamısı bir atadan, hz. Adəmdən (ə.s) gəldiyini qəbul edən kilsənin təsiri

Avropada bir müddət davam etdi. Lakin Avropa cəmiyyətlərinin dindən və materialist dünyagörüşündən getdikcə uzaqlaşması tarazlığı müstəmləkəçilərin lehinə dəyişdirirdi.

19-cu əsr: Müstəmləkəçiliyin zirvəsi

19-cu əsr siyasi mənada müstəmləkəçilik əsri kimi təyin oluna bilər. Çünki bu dövrdə müstəmləkə ölkələri tarix boyu əldə edə bilmədikləri geniş torpaqlara qovuşdular. Xüsusilə İngiltərə və Fransa Afrikadan Hindistana qədər uzanan nəhəng coğrafiyaya hakim oldular.

19-cu əsr bu siyasi mənzərə ilə yanaşı fəlsəfi mənada da böyük bir dəyişiklik yaşamışdır. Bu pisləşmənin təməlində materializm dayanır. Bu əsrdə Avropada xristian mədəniyyətinə qarşı əsrlər boyu davam edən müharibə hökm sürdü və Allahın varlığını inkar edən və yalnız maddəni mütləq varlıq kimi qəbul edən materializmin illüziyası mədəniyyət və elm dünyasına tamamilə hakim oldu.

Maraqlısı budur ki, 19-cu əsrin fərqli kimi görünən bu iki xüsusiyyəti, yəni müstəmləkəçilik və materializm əslində bir-biri ilə sıx əlaqəlidir. Avropanın həyata keçirdiyi siyasi strategiya olan müstəmləkəçilik fəlsəfi əsasını materializmdə tapmışdır.

Bunun təfərrüatlarını növbəti səhifələrdə araşdıracağıq. Ancaq ilk növbədə bu əlaqənin əsas məntiqini izah etmək faydalıdır. Müstəmləkəçiliyin tarixdəki inkişafından bəhs edərkən, bu sistemin müəyyən qanunauyğunluq axtarışında olduğunu da bildirmişdik. Çünki müstəmləkəçilik əxlaqsız sistemdir. Müstəmləkəçilik müəyyən insanların haqlarının əlindən alınmasına, ədalətsizliyə, təzyiq və zülmə əsaslanan sistemdir və insanlığa həqiqəti, dürüstlüyü, ədaləti, sülhü və qardaşlığı diktə edən əxlaqi meyarlarla açıq-aşkar ziddiyyət təşkil edir. Bu əxlaqi meyarların mənbəyi dindir. Çünki yalnız din insanlara ədalətin,

dürüstlüyün və doğruluğun müqəddəs olduğunu öyrədir və yalnız dindarlar bu əxlaqi meyarlar üçün lazım olduqda maraqlarından imtina etməyi əmr edirlər.

Bu bizə müstəmləkəçilik anlayışı ilə dinin gətirdiyi əxlaqi anlayış arasında böyük ziddiyyət olduğunu göstərir. Kolumb ilə digər İspan kolonistləri və kilsə arasındakı ziddiyyət bu qaydanın Avropa tarixindəki ifadəsidir.

Ancaq bayaq da bildirdiyimiz kimi, Avropa tədricən dindən uzaqlaşmış və dinə zidd olan materializm XIX əsrdə çox geniş yayılmışdır. Bu səbəbdən 19-cu əsr Avropa müstəmləkəçiliyinin inkişafı üçün ideal mədəni mühit idi. Bütün insanların Allah tərəfindən yaradılan bərabər varlıqlar olduğu və bir-birilərinə qarşı Allahın bildirdiyi əxlaq qaydalarına uyğun davranmalı olduqları inkar edilincə müstəmləkəçiliyin inkişafı üçün zəmin yaranmışdır.

Avropa cəmiyyətləri bütün insanların Allahın yaratdığı bərabər qullar olduqlarından uzaqlaşdıqca, insan irqlərindən bəzilərinin (yəni özlərinin) "irəli", bəzilərinin isə "geridə" olduğuna inandılar. Yaradılış həqiqətinin rədd edilməsi irqçiliyə səbəb oldu.

> Amerikalı alim James Ferguson "New Scientist" jurnalında "İrqçiliyin laboratoriyası" adlı məqaləsində irqçiliyin yaranmasının Yaradılışın rədd edilməsi ilə əlaqəsini belə izah edir:

> *"19-cu əsrdə Avropada inkişaf edən ictimai elmlər irq anlayışı ilə iç-içə idi... İnkişaf etməkdə olan yeni antropologiya insanın mənşəyi ilə bağlı iki zidd düşüncə məktəbinin döyüş meydanına çevrildi. Bunlardan daha yaşlı və daha köklü olan "monoqenizm" (monoqoniya) idi. Monoqenizm bütün insanların rəng və xüsusiyyətlərində heç bir fərq olmadan birbaşa Adəmin nəslindən olduqları və Allahın tək hərəkəti ilə yaradıldığı inancına əsaslanırdı. Monoqenizm kilsə tərəfindən müdafiə olunurdu və 18-ci əsrə qədər qəbul edilirdi. Bununla birlikdə, bu dövrdə dini hakimiyyətə qarşı çıxmaqdan qaynaqlanan "poliqenizm" kimi tanınan rəqib nəzəriyyə inkişaf etdi. Poliqenizm fərqli insan irqlərinin fərqli köklərə sahib olduğunu müdafiə edirdi."3*

“Fərqli insan irqlərinin fərqli kökləri var” iddiasının elmi əsası təkamül nəzəriyyəsi idi...

Təkamül və irqlər

Antik dövrlərdən bəri materialist filosofların müdafiə etdiyi təkamül fikri XVIII əsrin sonunda Avropanın gündəminə gəldi. Jean B. Lamarck, Georges de Buffon və Erasmus Darvin (Çarlz Darvinin babası) kimi adamların irəli sürdüyü təkamül nəzəriyyəsini hərtərəfli irəli sürən Çarlz Darvin idi. Darvin o vaxta qədər biologiya elmində “Allah canlı növlərini ayrı-ayrı yaratmışdır” dediyini heç bir elmi tapıntı və ya məlumat olmadan geniş qəbul etmiş və bütün növlərin təsadüfən bir-birindən inkişaf etdiyi yanılmasını irəli sürmüşdür. Darvinin elmi olmayan iddiasına görə, balıqların əcdadları qurd, quşların əcdadları sürünənlər, insanların əcdadları meymunabənzər canlılar idi.

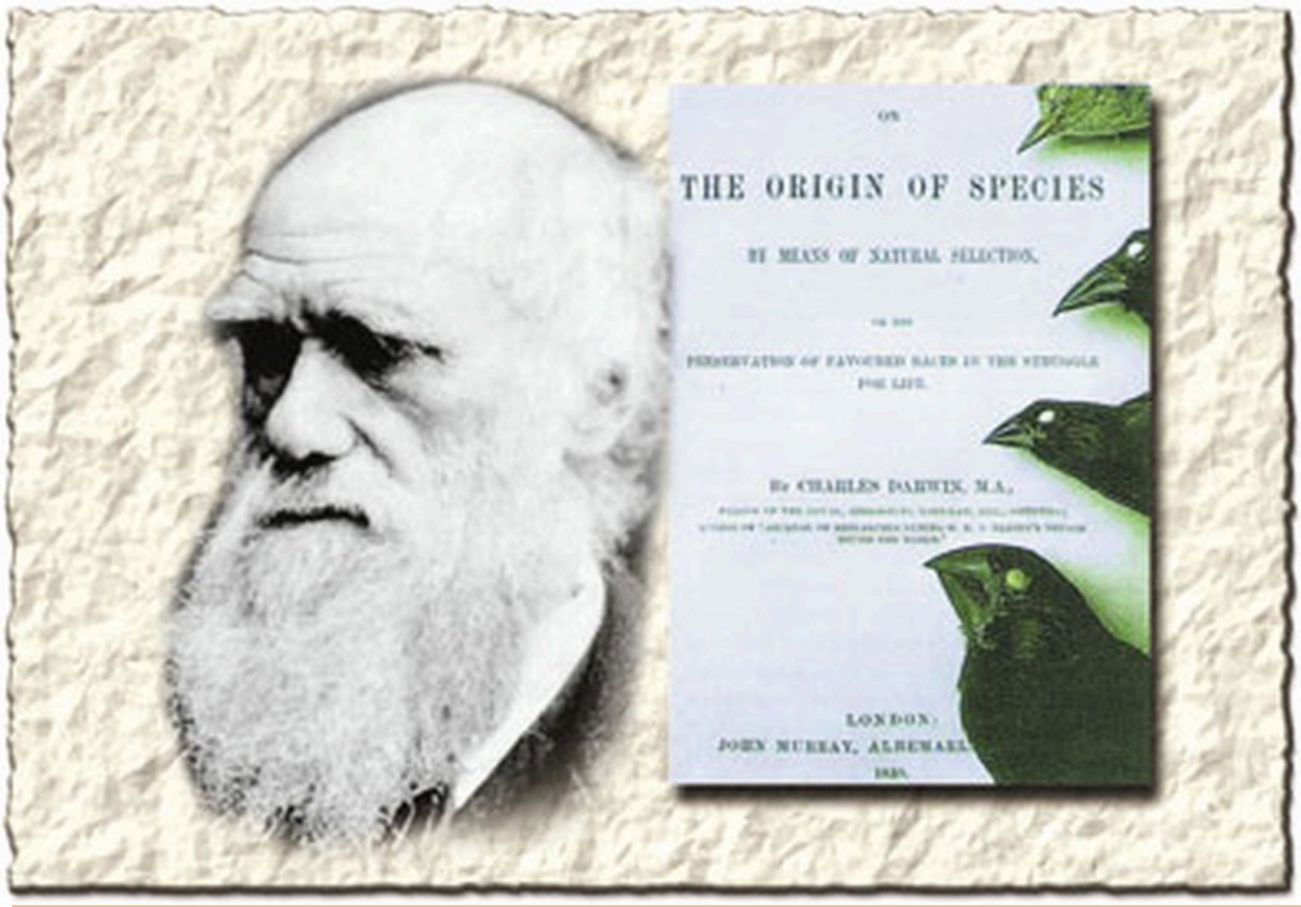

Çarlz Darvin və kitabı “Növlərin mənşəyi”nin üz qabığı

Elmi tapıntılara deyil, xəyal gücünə əsaslanan bu nəzəriyyə qısa müddətdə çox sayda tərəfdar qazandı. Bu tərəfdarların ortaq xüsusiyyəti elmi baxımdan deyil, ideoloji ön mühakimə ilə davranmaları idi. Çünki Darvin canlıların və insanların Allah tərəfindən yaradıldığını inkar edərək hər cür ateist dünya görüşünün təməlini qoymuşdur. Bu səbəbdən biologiya elmi ilə heç bir əlaqəsi olmayan bəzi insanlar Darvinin ən qatı vəkilləri oldular. Məsələn, kommunizmin qurucusu olan Karl Marks Darvinin öz sözləri ilə desək "qatı pərəstişkarı" idi.

Təkamül nəzəriyyəsi ümumiyyətlə materialist dünyagörüşünü dəstəkləsə də, xüsusilə müstəmləkəçiliyin zəminini qoymuşdu. Təkamül nəzəriyyəsini irəli sürənlər və müdafiə edənlər, Çarlz Darvin başda olmaqla bəzi insan irqlərinin təkamül müddətində daha inkişaf etmiş olduğu yalanını irəli sürdülər. Darvin 1859-cu ildə nəşr olunan məşhur "Növlərin mənşəyi" kitabında insanın mənşəyi mövzusundan az bəhs edirdi. Ancaq bu kitaba qoyduğu alt yazı belə insanlığa irqçi dünyagörüşü ilə baxdığını göstərirdi: "Növlərin mənşəyi və təbii seleksiya və həyat mübarizəsində sevilən irqlərin qorunması."

Darvin 1871-ci ildə nəşr olunan "İnsanın törəməsi" kitabında "üstünlük verilən irqlər" ifadəsi ilə Avropalı ağ irqlərini nəzərdə tutduğunu və elmi olmayan şərhlərinə görə digər irqləri "yarı meymun ibtidai canlılar" olaraq gördüyünü açıq şəkildə bildirmişdi. Darvin bu kitabda insanın guya meymunlarla ortaq ataya sahib olduğunu, ancaq insan irqlərinin fərqli təkamül proseslərini izlədiyini iddia edirdi. Darvinin heç bir elmi əsası olmayan iddiasına görə, bəzi irqlər təkamüldə çox inkişaf edərkən, bəziləri də meymunlara yaxın səviyyədə idilər. Darvinin "inkişaf etmiş irqlər" olaraq qəbul etdiyi şey, təbii ki, avropalı "Ağ insanlar" idi. Ona görə ağ insan fiziki və zehni olaraq digər irqlərdən çox öndə idi. Bu fərqə olan inancı "fərqli irqlərin zehni xüsusiyyətlərinin bir-birindən çox fərqli

olduğunu; bu həm duyğusal, həm də intellektual qabiliyyətlərində özünü göstərir "deyərək ifadə edirdi.4

Benjamin Farrington "Darvin həqiqətən nə dedi? (What Darwin Really Said?)" adlı kitabında Darvinin irqçi düşüncələrini vurğulamış və Darvin "İnsanın törəməsi" adlı kitabında "qeyri-bərabər insan irqləri" haqqında çox uzun açıqlamalar verdiyini bildirmişdi.5

Ancaq Darvinin bu mövzuda elmi olmayan fikirlərinin ən vacib tərəfi "geridə qalmış irqlər"in nə olduqlarına dair irrasional şərhləri idi. Bir insanın bəzi irqlərin digərlərindən "daha inkişaf etmiş" olduğu fikrinə sahib olsa belə, "qabaqcıl" irqlərin "geri" qalanlara kömək etməli və inkişafına töhfə verməli olduğuna dair insani nəticəyə gələ bilərdi. Ancaq Darvin belə düşünmürdü. Əksinə, "qabaqcıl" irqlərin "geri"dəki irqləri əsarət altına alması və ya hətta məhv etməsi barədə vəhşicəsinə düşüncəsini müdafiə edirdi. "İnsanın törəməsi" kitabında belə yazırdı:

> *"Bəlkə də əsrlər boyu davam etməyəcək yaxın gələcəkdə mədəni insan irqləri vəhşi irqləri yer üzündən tamamilə silib əvəz edəcək. Digər tərəfdən insanabənzər meymunlar... şübhəsiz ki, aradan qaldırılacaqdır. Beləliklə, insanla ən yaxın qohumları arasındakı uçurum daha da genişlənəcəkdir..."6*

Darvin bu məntiqsiz və elmi olmayan nəticəyə "yaşamaq üçün mübarizə" anlayışı ilə gəlmişdi. Darvin bu konsepsiyanı ilk növbədə təbiətə bağlamışdı. Bunun konkret tapıntıları olmasa da, təbiətdəki canlılar arasında şiddətli həyat mübarizəsi olduğunu, hər fərdin yalnız öz maraqları və həyatı üçün çalışdığı və başqaları ilə mübarizə apardığını iddia etmişdi. Darvin iddiasına görə, bu yaşamaq uğrunda zəif fərdlər ortadan qalxarkən, güclü və uyğun quruluşa sahib fərdlər seçilib sağ qalırdı. Ancaq gələcəkdə təbiətdə aparılan müşahidələr bu iddianın doğru olmadığını, canlılar arasında çox güclü həmrəylik mexanizminin

olduğunu və əksər canlıların öz qrupları üçün özlərini qurban verdiklərini ortaya qoyacaqdı.7

Lakin Darvin özünü "yaşamaq üçün mübarizə"nin universal qanun olduğuna inandırmışdı. Daha sonra təbiətdəki canlılar üçün yazdığı bu elmi olmayan ssenarini insan cəmiyyətlərinə bağlamışdı. İnsan irqlərinin yaşamaq üçün şiddətli mübarizə apardığını düşünürdü. Üstəlik, böyük cəhalət içində bu mübarizənin təkamül tərəqqisi üçün lazım olduğunu, yəni bəzi insan irqlərinin məhv edilməsinin bəşəriyyətin irəliləyəcəyinə səbəb olacaq proses olduğunu müdafiə edirdi.

Təkamül nəzəriyyəsinin insan cəmiyyətlərinə tətbiqi ilə ortaya çıxan bu irqçi düşüncə "Sosial darvinizm" adlandırılırdı. 19-cu əsrdəki bütün irqçi fikirlər də sosial darvinizmdən ilham alırdı. Bu irqçilərin başında isə "ağ insanın üstünlüyü"nü müdafiə edən müstəmləkəçilər var idi. Müstəmləkəçilik Xristofor Kolumbun dövründən bəri "yerlilər bir növ heyvandırlar" yalanına elmi əsas vermiş olurdu. Bu səbəbdən Darvin nəzəriyyəsi qısa müddətdə müstəmləkəçiliyi dəstəkləyən dairələrdən böyük dəstək aldı. Hindistanlı antropoloq Vidyarthi bunu belə izah edir:

> *"Darvin tərəfindən irəli sürülən "ən güclülərin həyatda qalması" fikri insanların mədəni təkamül prosesi keçdiyinə və ən yüksək mərtəbənin ağ insanın mədəniyyətinə sahib olduğuna inanan sosial elm adamları tərəfindən coşğuyla qarşılandı. Nəticədə, 19-cu əsrin ikinci yarısında qərbli alimlərin böyük əksəriyyəti irqçiliyi qəti şəkildə qəbul etdilər."8*

Sosial darvinizm və müstəmləkəçilik

Günümüzdə təkamül nəzəriyyəsinin qabaqcıl tərəfdarlarından biri Harvard universitetinin paleontoloqu prof. Stephen Jay Gould Darvinin "Növlərin mənşəyi" kitabı haqqında deyir: "Bundan sonra kölelik, müstəmləkəçilik, irqi fərqlilik, sinif quruluşu və cinsiyyətin rolu ilə bağlı mübahisələr artıq elm adı altında aparılacaq." Həqiqətən,

sadaladığı bu anlayışlar, Darvinizmin gəlişindən sonra "Sosial darvinizm" adı altında guya elmi görünüş qazandı.

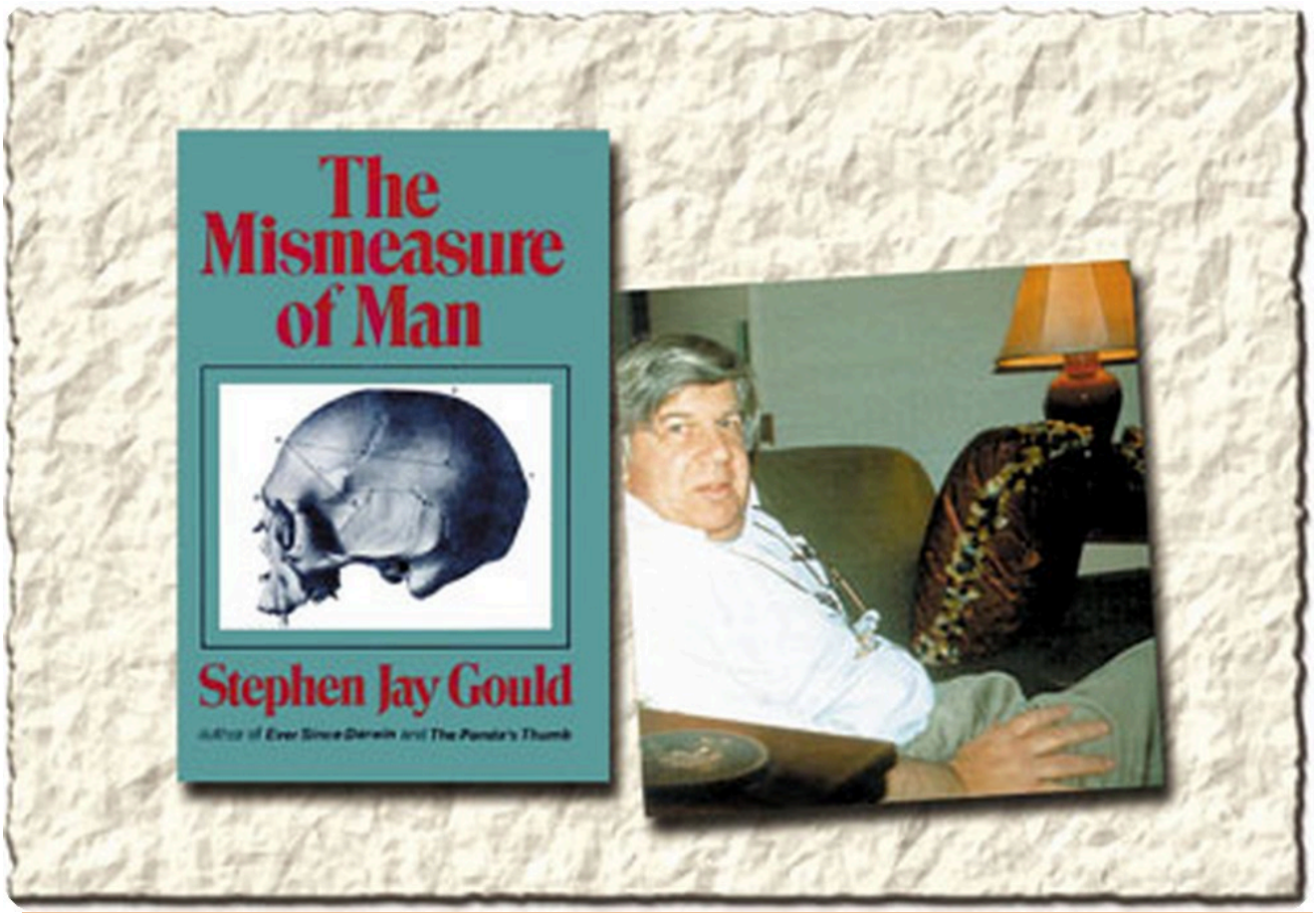

Yan tərəfdə Stephen Jay Gouldun Darvnin "Növlərin mənşəyi" adlı kitabı haqqındakı fikirlərinə yer verdiyi kitabının üz qabığı, altdakı isə Stephen Jay Goulddur.

Əlbəttə ki, işğal, istismar, təzyiq və zülm həmişə bəşər tarixinin bir hissəsi olmuşdur. Ancaq təkamülçülərin özlərinin də etiraf etdiyi kimi, Darvinin irəli sürdüyü nəzəriyyə sayəsində bu əxlaqsız hərəkətlərin haqlı və qanuni olaraq göstərilə biləcəyi əsas tapılmışdı. Bu nəzəriyyənin və Darvindən sonra ortaya çıxan irqçi təlimlərin təməlində duran "güclünün sağ qalması" yanılması ilə müstəmləkəçiliyin və hər hansı digər zalım sistemin haqlı ola biləcəyi bir düstur ortaya çıxmışdı.

> *Darvin irəli sürdüyü və heç bir elmi dəyəri olmayan bioloji təkamül prinsiplərinin insan cəmiyyətinə tətbiq olunacağını proqnozlaşdırmışdı. Məsələn, 1869-cu ildə H. Thielə yazdığı məktubda belə demişdi:*

> *"Növlərin dəyişməsi ilə əlaqədar istifadə etdiyim perspektivə bənzər fikirlərin mənəvi və sosial problemlər üzərində tətbiq olunduğunu görürəm və bu mövzu ilə çox maraqlandığıma inanmalısınız. Əvvəlcə düşüncələrimin belə müxtəlif və vacib məsələlərə tətbiq olunacağına inanmamışdım."10*

Beləliklə, təkamülçülərin istifadə etdiyi təbii seçmə və uyğunlaşma kimi terminlər antropologiya, sosiologiya, tarix və fəlsəfə hüdudlarında araşdırılmağa başlandı. Ortaya çıxan elmi olmayan doktrinaya "Sosial darvinizm" adı verildi.

Sosial darvinizmin çox təhlükəli səhvləri belədir: Yer üzündə insanlar, irqlər, millətlər və sivilizasiyalar həyatda qalma mübarizəsinə başlamış və bu səbəblə başqaları ilə böyük rəqabətə girmişlər. İnkişaf etmiş sivilizasiyalar əcdadlarından dəyərli xüsusiyyətlər götürmüşlər və bu, onları başqalarından üstün edən bir imtiyazdır. Az inkişaf etmiş mədəniyyətlər tezliklə yox olacaq və buna məhkumdurlar. Buna görə də, təbiətin nizamı güclü və mədəni xalqların zəiflərin əlindəki mənbələrdən istifadə etmələrini tələb edir. Bunu edərkən hər yol və metod sərbəstdir, əxlaqi dəyərlərə ehtiyac yoxdur. Bütün dünyada mədəni xalqlar, irqlər və fərdlər özlərindən geri qalanları idarə etmək və istismar etmək hüququna malikdirlər. Bu təbiətə xas olan qanundur.

Bəzi təkamülçülər bu gün sosial darvinizmi "Darvinizmin yalançı təfsiri" kimi göstərməyə çalışırlar və Darvinin əslində irqçi olmadığı şəklini verməyə çalışırlar. Halbuki, həqiqət tam əksinədir. Sosial darvinizm Darvinin özünün əsəridir. Alman tarixçi Hans Ulrich Wehler bu həqiqəti "ilk sosial darvinistin Darvin özü olduğunu" deyərək izah edir:

> *"Darvin nəzəriyyələrinin insan cəmiyyətinə tətbiq olunmasının sübutu olaraq Avropada və xüsusən Amerikada "Aryan" irqinin yüksəlişini daha da inkişaf etdirən və nümayiş etdirən ilk sosial darvinistdir. Bu şəkildə sosial darvinizmin irqçi şərhinə belə yol açdı."11*

Benjamin Farrington "What Darwin really said?" adlı əsərində bu həqiqətə işarə edərək, Darvinin davamçılarını böyük fəlakətlərə yönəltdiyini deyir. Farringtonun dediyi kimi Darvinin səhv düşüncələri "insanın sosial, psixoloji və etik keyfiyyətləri miras qalacaq və təbii seleksiya qanununun əhatəsinə girəcəyi düşüncələridir. Bu fikirlər təhlükəli nəticələrə səbəb ola biləcək xəyalın məhsulu idilər"12

Təkamül nəzəriyyəsinin qabaqcıl tərəfdarlarından olan Stephen Jay Gould da eyni həqiqəti etiraf edir. Goulda görə "1859-cu ildən əvvəl irqçiliklə bağlı bioloji mübahisələr geniş yayılmışdı, lakin təkamül nəzəriyyəsi qəbul edildikdən sonra miqyası böyüdü."13

Sosial darvinizm sözdə elmi iddiaları ilə 19-cu əsr Avropa imperializminə axtardığı mədəni dəstəyi təmin etmişdir. Əsrlər boyu "hindistanlılar idarə ediləcək bir heyvan növüdürlər" yalanını müdafiə etməyə çalışan müstəmləkəçilik, ilk dəfə Darvin sayəsində bu böyük yalanın "elm" deyilən zəminini tapdı. Bu səbəbdən darvinizmin 19-cu əsr Avropa müstəmləkəçiliyi ilə, xüsusən İngilis imperializmi ilə iç-içə inkişaf etmiş nəzəriyyə olduğunu deyə bilərik. Nəzəriyyə imperializmə xidmət etmiş və bu xidmət üçün imperializmin "düşüncə mərkəzi" tərəfindən dəstəklənmişdir.

Kenneth J. Hsu İsveçrə Federal Texnologiya institutunun coğrafiya elmləri bölməsinin rəhbəri "Is Darwinism Science? (Darvinizm elmdir?)" adlı məqaləsində darvinizmin bu qaranlıq tərəfini belə vurğulayır:

> *"Müharibədən sonra sağ qalsaq da, insanlar, siniflər, millətlər və ya irqlər arasındakı rəqabətin həyatın təbii nəticəsi olduğunu və üstün olanın zəiflərin əmlakına sahib çıxmasını təbii hesab edən qəddar sosial ideologiyanın qurbanı olduq. Bu ideologiya 19-cu əsrdə və daha sonra elmin təbii qanunu, başqa sözlə, Çarlz Darvin tərəfindən 1859-cu ildə "Növlərin mənşəyi" adlı kitabında şiddətlə istinad edilmiş təkamül mexanizmi idi."14*

İmperializm yalnız Darvin dövründə deyil, sonradan sosial darvinizmdən də dəstək tapdı. Əslində, bu həqiqət bu batil ideologiyanı qəbul edən Çarlz Pearso-un sözləri ilə daha aydın görünür. Pearson "mədəni cəmiyyətlər arasındakı həyat uğrunda mübarizə elm, sənaye, sivilizasiya silahları ilə aparılır, ancaq alt millətlərə qarşı apardıqları həyat mübarizəsini topları ilə etmə hüququna sahib olduqlarını" deyir.15

Sosial darvinizm və vəhşi kapitalizm

Sosial darvinizm yalnız imperializmi deyil, həm də imperialist ölkələrin daxilində tətbiq edərək başqa ölkələrə ixrac etdiyi "vəhşi kapitalizmi" dəstəkləmək üçün istifadə edilmişdir.

Herbert Spencer

Vəhşi kapitalizm termini iqtisadiyyatda heç bir dövlət tənzimləməsinin aparılmadığı, zənginlərlə kasıblar arasında böyük boşluqların yaradılmadığı və sosial ədalət mexanizminin işləmədiyi iqtisadi sistemləri təsvir etmək üçün istifadə olunur. Belə sistemdə yoxsullara, imkansızlara və əlillərə dəstək verilmir və mərhəmət göstərilmir. Vəhşi kapitalizm hər fərdin özünü "xilas etmək" məcburiyyətində olduğunu və

bu vəhşi yarışda uğursuz olanların cəzalarını çəkməli olduqlarını düşünür.

Vəhşi kapitalizm 19-cu əsrdə çox təsirli olmuşdu. Sistem amansız şəkildə İngiltərədə tətbiq edilmişdi, buradakı varlı təbəqə yoxsulları amansızlıqla istismar edirdi. 8 yaşlı uşaqların gündə 16 saat kömür mədənlərində işlədildiyi və işçilərin yük heyvanları kimi istifadə edildiyi bu sistem, uzun və qanlı reaksiyalardan sonra zamanla yumşaldı və 20-ci əsrdə "sosial dövlət" anlayışına çevrildi. Ancaq günümüzdə də dünyada kapitalizmi radikal şəkildə müdafiə edən ideoloqlar var və bu sistem bəzi inkişaf etməkdə olan ölkələrdə hələ də yaşanır.

19-cu əsrdən bəri vəhşi kapitalizmə sözdə "elmi" dəstək verən tək konsepsiya yenə sosial darvinizmdir. Sosial darvinistlər "həyat mübarizəsi" yalanını irqlərə və millətlərə aid etdikləri "həyat mübarizəsi"ni cəmiyyətlər daxilindəki fərdlərə və siniflərə də aid etmişlər və vəhşi kapitalizmin "təbiət qanunlarına uyğun" sistem olduğunu iddia etmişdilər.

Vəhşi kapitalizmi təkamül anlayışları ilə açıq şəkildə dəstəkləyən ən məşhur şəxs Darvinin müasiri olan ingilis sosioloqu Herbert Spencer idi (1820-1903). Spencer darvinist doktrinanı böyük şövqlə qəbul etmiş və sonra bunu sosiologiyaya uyğunlaşdırmışdı. Cəmiyyətdəki bəzi insanların təbii olaraq digərlərindən üstün olduqlarını müdafiə etmişdi. Bu yanılmaya görə, zəiflər məhv olacaq, daha üstün olanlar isə bəşəriyyətin gələcəyini davam etdirəcəkdilər. Spencer yoxsulların, əqli cəhətdən zəif və digər bağımlıların xeyrinə həyata keçirilən sağlamlıq proqramlarının əhali artımını bəslədiyini və uzun müddətə cəmiyyətə zərər verəcəyini deyən böyük əxlaqsızlığı və amansızlığı müdafiə etmişdi. Üstəlik sanitariya (xalq sağlamlığının qorunması) tədbirlərinə, məcburi peyvəndlərə, öz sağlamlıqlarını nəzərə alaraq lazımi davranışı yerinə

yetirə bilməyəcək qədər “axmaq” insanların bunun nəticələrinə dözməyə məcbur olduqlarını deməkdən də çəkinməmişdi. Spencerin xəyallarına görə, ideal cəmiyyətdəki bu kimi sosial qanunlar; Kasıblara kömək etmək məqsədilə təkamülün təbii seleksiya qanunlarına zidd olan heç bir qanun olmayacaqdı.16

Spencerin yanlışlıqlarına görə eqoizm cəmiyyətlərdəki xəyali təkamül prosesinin ən vacib dinamikası idi. Məqalələrinin birində yazırdı: “İnsanlar həyatda qalacaq qədər inkişaf etmişlərsə, yaşayarlar və yaşamaları daha yaxşıdır. Yaşamağa dəyəcək qədər inkişaf etmədikləri təqdirdə ölərlər və ölmələri daha yaxşıdır.”17

Francis Galton

Sosial darvinizmi dəstəkləyənlərin bu amansız ifadələri şəfqətin, mərhəmətin, yardımın və fədakarlığın kənara atıldığı və insani dəyərlərin tamamilə itirildiyi darvinist məntiqi tam mənası ilə əks etdirir. Darvinizmin təhrif olunmuş məntiqi sosial darvinizmlə aydınlaşır və irqçilik, düşmənçilik, nifrət, müharibə və zülm kimi qeyri-insani hərəkatlarla ortaya çıxır.

Sosial darvinistlər cəmiyyətdə sosial ədalətin təmin edilməsi, yoxsullara və əlillərə kömək üçün edilən tənzimləmələrə də şiddətlə qarşı çıxaraq bunun "təkamül qanunlarına zidd olduğunu" deyirlər.

Məsələn, Çarlz Darvinin əmisi oğlu Francis Galton 1859-cu ildə nəşr etdirdiyi Hereditary Genius (İrsi zəka) kitabına sosial yardım proqramlarına qarşı çıxaraq başlamışdır. Eyni şəkildə, sosial darvinçi Tille "yoxsulluğun qarşısını alıb məğlub siniflərə kömək etmək, təkamülü təmin edən təbii yoxolma qanununa maneə olacaqdır" deyəcək qədər irəli getmişdir.18

Sosial darvinizmin ən məşhur nəzəriyyəçilərindən biri olan amerikalı professor E. A. Rossa görə "xristianlığın gətirdiyi sosial yardım və xeyriyyəçilik anlayışları axmaqların çoxalmalarına imkan verən qoruyucu qalxanın inkişafına səbəb olmuşdur." "Dövlət əlilləri, məsələn, kar-lalları qoruma altına alır və sonra çoxaldıb əlil irq yaradır". Bunların hamısına təbii təkamül inkişafına maneə törətdiklərinə görə qarşı çıxan Rossun fikrincə, "dünyanı cənnətə çevirməyin yeganə yolu" bütün "axmaqları, səriştəsizləri və şikəstləri" təbii seleksiya zamanı tək başına buraxaraq kənarlaşmalarını gözləməkdir.19

Hadisənin ən vacib tərəfi bu fikirlərin "darvinizmin yanlış yozumu" deyil, darvinizmin şəxsən özü olmasıdır. Benjamin Farringtonun "What Darwin Really Said?" (Darvin həqiqətən nə demişdir?) kitabında vurğulandığı kimi "insan cəmiyyətlərində zəiflərin güclülər tərəfindən sıxışdırılmasını qanuniləşdirəcək arqument" Darvin tərəfindən şüurlu şəkildə irəli sürülmüşdür.20

Darvin: İngilis imperializminin təmsilçisi

Bütün bu həqiqətlər Çarlz Darvin və irəli sürdüyü elmi olmayan təkamül nəzəriyyəsi haqqında əhəmiyyətli mənzərəni ortaya qoyur.

Darvinin nəzəriyyəsinin iki vacib problemə dəstək verdiyini araşdırdıq. Bunlar imperializm və vəhşi kapitalizmdir. Darvin "irqlər arasındakı həyat mübarizəsi" düşüncəsi ilə vəhşi kapitalizmə, "fərdlər arasında həyat mübarizəsi" konsepsiyası ilə imperializmin əsasını qoymuşdur.

Burada bir məqam diqqət çəkir: Bu iki anlayış da 19-cu əsr İngiltərəsini təsvir etmək üçün istifadə edilə bilən ən ideal iki anlayışdır. Başqa sözlə, 19-cu əsr İngiltərəsinin ən əhəmiyyətli iki xüsusiyyəti imperialist və qəddar kapitalist ölkə olmasıdır.

Bu bizə Darvini Britaniya imperatorluğunun mənafeyini təmin edən və İngilis imperializmini qanuniləşdirməyə çalışan bir şəxs kimi tanıdır. Əlbəttə ki, Darvin nəzəriyyəsi yalnız bu siyasi məqsədlərlə məhdudlaşa bilməz; Darvinin ən böyük hədəfinin materialist fəlsəfəni dəstəkləmək və təbiət üçün materialist izah vermək olduğu açıqdır. Ancaq Darvin bilərəkdən nəzəriyyəsinə siyasi yön qazandırmışdır. Bilərəkdən ingilis imperializmini və vəhşi kapitalist nizamı dəstəkləyəcək izahlar etmişdir. Bununla da İngiltərəni idarə edən güclərin gözünə girmək və nəzəriyyəsinə üstüörtülü də olsa "rəsmi" dəstək tapmaq istəmiş ola bilər. Ya da həqiqətən İngilis imperializminə inanan və ölkəsinin siyasi sistemini qanuniləşdirməyə çalışan bir növ irqçi olması da mümkündür. Ancaq hər iki alternativ də nəticədə eyni şeyə gətirib çıxarır: Darvin 19-cu əsr İngilis imperializminin təmsilçisidir.

Bu həqiqət bəzi əhəmiyyətli elm adamları tərəfindən də təsbit edilmişdir. Məsələn, Kenneth J. Hsu darvinizmi 19-cu əsr İngiltərəsinin siyasi hesablarına bağlayır (Bu əsrdə İngiltərə tarixində iz qoymuş kimi kraliça Viktoriyanın şərəfinə "Viktoriya İngiltərəsi" olaraq da bilinir). İngiltərənin Çinə qarşı başlatdığı və bu ölkəni "açıq bazar" etməyi hədəfləyən "Tiryək müharibələri" zamanı azğın darvinist məntiqdən tez-tez istifadə olunduğuna diqqət çəkən Hsu bu sözləri demişdir:

> *“Viktoriya dövrü üçün ideal elm adamı olan Çarlz Darvin tiryəki satmağa məcbur edə bilmək üçün Çini istila edən və bunu sərbəst ticarət qaydalarına və “ən güclülərin sağ qalması” qaydasına əsaslandıran ölkənin (İngiltərə) elmi dayağıdır.”21*

Çarlz Darvinin İngilis imperializminin təmsilçisi olduğunu müəyyənləşdirmək bizim üçün çox vacibdir. Çünki məlum olduğu kimi Osmanlı imperatorluğu və nəticədə Türk milləti 19-cu əsrdə İngilis imperializminin hədəf aldığı ölkələr arasında birinci yerdə idi.

Darvin “imperyalizm təmsilçisi” vəzifəsini bəlkə də hər şeydən çox Türk düşmənliyini körükləyərək etmişdir.

FƏSİL

İngilis müstəmləkəçiliyi və Osmanlı

İngiltərə 19-cu əsrin ən böyük siyasi gücü idi. ABŞ-ın 20-ci əsrdə qazandığı "super güc" mövqeyi 19-cu əsrdə İngiltərəyə məxsus idi. Britaniya imperiyası dünyanın ən güclü donanmasına sahib idi və Hindistandan Cənubi Afrikaya, Misirdən Avstraliyaya qədər koloniyaları var idi. İngiltərə həm də dünya ticarətinin ən güclü faktoru və determinantı idi. Bu gün "dollar" necə etibarlı beynəlxalq valyutadırsa, 19-cu əsrdə də funt sterlinq dünyada hakim idi.

İngiltərənin siyasəti daha çox koloniya qazanmaq və bu müstəmləkələri onun üçün mümkün olan ən "səmərəli" şəkildə istifadə etmək məqsədinə əsaslanırdı. Fransanın oxşar hədəfləri var idi və iki ölkə arasında şiddətli "müstəmləkəçilik" yarışı gedirdi. Əsrin sonlarına doğru Almaniya da bu mübarizəyə qatıldı və daha əvvəl İngiltərə və Fransa başda olmaqla digər Avropa ölkələri tərəfindən paylaşılan müstəmləkə bölgələrindən pay almağa çalışdı. Digər tərəfdən, Rusiya imperiyası ərazisini genişləndirmək və isti dənizlərə enmə strategiyasına görə bu yarışda maraqlı yer tutdu. 19-cu əsri araşdıran tarixçilər Avropa gücləri arasındakı bu müstəmləkə yarışını "Böyük oyun" olaraq xarakterizə edirlər. Bu böyük oyun 19-cu əsrdə beynəlxalq münasibətlərdəki ən vacib amildir.

Osmanlı İmperiyası böyük oyunda müstəsna yerə sahib idi. Çünki imperiya Balkan yarımadasının qərb sərhədlərindən Ərəbistan yarımadasının ən ucuna qədər bütün Orta Şərq və Şimali Afrikanı əhatə edən nəhəng coğrafiyanı idarə edirdi. Lakin imperiya böyük hərbi güclə qazandığı və əsrlər boyu sabitlik və nizam ilə hökm sürdüyü bu coğrafiyanı idarə etməkdə çətinlik çəkirdi. Bunun ən vacib texniki səbəbi

imperiyanın Qərbdəki tərəqqiyə biganə qalması idi. Osmanlı imperiyası uzun müddət Qərb dövlətlərinin inkişaf etdirdiyi texnologiyaya laqeyd qalmış və dövlət quruluşunu möhkəmləndirmək üçün həyata keçirilməli olan islahatları çox gec həyata keçirmişdi. 19-cu əsrdə bu problemi ən doğru şəkildə təyin edən və həll etmək üçün təsirli tədbirlər görən hökmdar Sultan II Əbdülhəmid olmuşdur. Əbdülhəmid ordudan donanmaya, poçt xidmətlərindən dəmir yollarına, elmi məktəblərdən müasir hərbi məktəblərə qədər hər sahədə ciddi modernləşmə proqramı başlatmışdı.

Osmanlı imperatorluğunun bu vəziyyəti böyük oyun hökmdarlarını çox narahat edirdi. Çünki İmperiyanın nəzarətində olan torpaqlar sadəcə "iştahaaçan" idi. Rusiya çoxdan Osmanlı torpaqlarını işğal edərək İstanbulu və Çanaqqalanı ələ keçirtmək, bununla da Aralıq dənizinə çıxış təmin etmək istəyirdi. İngiltərə və Fransa üçün imperiyanın Şimali Afrika və Orta Şərqdəki torpaqları çox vacib idi. Xüsusilə 19-cu əsrin sonunda neftin əhəmiyyətini kəşf etmək və daha sonra ən zəngin neft yataqlarının Orta Şərqdə olduğunu anlamaq Osmanlı imperiyasını böyük oyunun ən vacib hədəfi etdi.

Böyük oyunun ən vacib elementi əvvəldə də qeyd etdiyimiz kimi, 19-cu əsrin super gücü İngiltərə idi.

İngiltərənin Osmanlı siyasəti

İngiltərənin müstəmləkə yarışının ən vacib elementi olduğunu və bu yarışın da Osmanlı imperiyasını hədəf aldığını bildirdik. Ancaq bu diaqnoz 19-cu əsrin son dörddə biri ilə 20-ci əsrin ilk dörddə birini əhatə edən dövr üçün keçərlidir. Bundan əvvəl, 19-cu əsrin əhəmiyyətli hissəsində İngiltərə müəyyən strateji maraqlara görə Osmanlı imperiyasına qarşı dost siyasəti yürütdü.

İngiltərənin Osmanlı imperiyası ilə əlaqələri İngilis imperatorluğunun Yaxın Şərqdə əhəmiyyətli torpaqlar qazanması ilə başladı. Ticarət müqavilələri ilə məhdud olan əlaqələr ingilislərin 1757-ci ildə Hindistanı ələ keçirməsi ilə siyasi və strateji əhəmiyyət qazandı. Osmanlı imperiyası həm quru, həm də dəniz yolları ilə Hindistana qədər çatan güclü imperatorluq idi və İngiltərə ilə yaxşı əlaqələr qurmağı üstün tuturdu.

İngiltərənin 19-cu əsrin əksər hissəsində Osmanlı tərəfdarı siyasət yürütməsinin ən böyük səbəbi Rusiya faktoru idi. İngilislər Rusiyanı təhlükəli güc olaraq görürdülər və Moskvanın isti dənizə doğru genişlənmə strategiyasını narahatlıqla seyr edirdilər. Rusiyanın bu hədəfinin qarşısını almağın ən təsirli yolu Rusiyaya qarşı Osmanlıya dəstək olmaq idi. İngiltərə üçün Osmanlı imperatorluğu yaxşı bufer zonası və Rusiyanın Şimali Asiyadakı təsiri ilə cənubdakı öz təsir sahəsi arasında bölücü divar idi. Bunu nəzərə alaraq İngiltərə, Osmanlı imperiyası ilə birlikdə Rusiyaya qarşı müharibəyə girdi, Fransanı öz tərəfinə çəkdi və burada əsrin ortalarından bəri ortaq strategiya yürütməyə başladı: 1853-1856-cı illərdə Krım müharibəsi, İngiltərə, Fransa və Osmanlı ittifaqının Rusiyaya qarşı qazandığı zəfər idi.

Lakin 1870-ci illərdə İngiltərənin strategiyası ciddi şəkildə dəyişməyə başladı. İngilislər yavaş-yavaş Osmanlı imperiyasını Rusiyaya qarşı saxlamaq siyasətindən imtina etdilər və Osmanlı imperiyasını parçalamağı planlaşdırdılar. Bunun ən aydın ifadəsi 1877-1878-ci illərdəki Osmanlı-Rusiya müharibəsindən (93 müharibəsi də deyilir) sonra imzalanan Berlin sazişi idi. Osmanlı ordusu müharibədə böyük itkilər vermiş, ruslar Qars, Ərdahan və Batumu işğal edərək Balkanlarda İstanbula doğru irəliləmişdilər. Bundan sonra imzalanan Ayestefanos müqaviləsi Rusiyaya böyük imtiyazlar verdi və işğal olunmuş ərazilərin bir hissəsini Rusiya hakimiyyətinə verdi.

Avropa gücləri, xüsusən İngiltərə bu razılaşmadan çox narahat oldular və Rusiyanı Berlin konfransında iştirak etməyə məcbur etdilər. Bu konfrans nəticəsində qəbul edilən Berlin sazişi (1878) İngiltərə və Fransanın "Osmanlı İmperiyasını yaşatmaq" strategiyasının artıq tarix olduğunu göstərdi. Berlin müqaviləsi ilə Osmanlı imperiyası tarixindəki ən böyük torpaq itkilərindən birinə məruz qaldı. Qars, Ərdahan və Batumi Rusiyaya verilərkən, Balkanlardakı Osmanlı torpaqları demək olar ki, "dağıdıldı" və Serbiya, Rumıniya, Bolqarıstan və Monteneqro kimi müstəqil dövlətlər yaradıldı. Bosniya-Herseqovina isə Avstriya-Macarıstanın işğalı altında qaldı. İngiltərə və Fransa Osmanlı İmperiyasının parçalanmasına səbəb olmuşdu.

Əslində İngiltərənin 1878-ci ildən sonrakı strategiyası açıq şəkildə Osmanlı imperiyasını parçalamağa yönəlmişdi. Bir Osmanlı ərazisi olan Misir 1882-ci ildə ingilis orduları tərəfindən işğal edildi. Növbəti dövrdə İngiltərə anti-Osmanlı siyasətini davam etdirdi. İngilis-Fransız ittifaqı ilə Rusiyanın 1907-ci ildə bir araya gələrək "Üçlü Antanta"nı qurması, İngiltərənin Osmanlı imperiyasının parçalanması ilə bağlı Rusiya ilə anlaşdığını açıq şəkildə göstərdi. Məlum olduğu kimi, İngiltərə birinci dünya müharibəsi dövründə Osmanlı imperiyasına müharibə elan edən, Osmanlı torpaqlarını işğal edən və digər işğalçılara ən böyük dəstək verən ölkə idi.

İngiltərənin təbliğat savaşı

Kitabın əvvəlki səhifələrində imperializmin quruluşundan bəhs edərkən, bu siyasi sistemin demək olar ki, həmişə bir növ legitimlik axtardığını araşdırdıq. Müstəmləkəçi ölkələr tətbiq etdikləri istismarlarına görə guya əsaslandırılması üçün bəzi "mədəni" izahatlar vermək məcburiyyətində qaldılar. İşğal etdikləri və müstəmləkə elədikləri torpaqlarda yaşayan insanları vicdana və elmə zidd olan "qaba,

barbar, yarı insan məxluqlar” olaraq müəyyən etdilər və buna görə özləri üçün bir əsas tapmağa çalışdılar. Bu tərif üçün “elmi” deyilən örtük tapmaq üçün də səy göstərdilər və bunun üçün darvinizmdən istifadə etdilər.

William Ewart Gladstone

Bu ümumi imperializm metodu Osmanlı imperiyasına qarşı da tətbiq olundu. İngiltərə 19-cu əsrin son rübündən bəri hədəf aldığı və

müstəmləkələşdirməyə çalışdığı Osmanlı imperiyasına qarşı sistematik təbliğat müharibəsi apardı. Bu təbliğat müharibəsində Osmanlı ordularını bəzi xəyali vəhşilik hekayələri ilə ləkələmək, böyük dövlət xadimi Sultan Əbdülhəmidə "Qırmızı sultan" kimi mənasız və çirkin ad qoymaq kimi üsulları var idi. Osmanlı imperatorluğunun əsas ünsürü və hökmdarı olan Türk millətinə qarşı ən uzun müddətli və ən təsirli təbliğat üsulu istifadə edildi. Dövrün qabaqcıl ingilisləri Türk millətini xəyallarına uyğun olaraq "geridə qalan, barbar, qaba millət" olaraq təyin etməyə çalışdılar və bununla da Türk millətinin müstəmləkəçilik layihələri üçün zəmin hazırladılar.

1880-1885-ci illər arasında İngiltərənin baş naziri olmuş William Ewart Gladstone bu siyasətin memarlarından biri idi. Gladstone Türk millətinə qarşı saysız-hesabsız təhqirlər etmiş və bunların hamısını "Türklər yenidən Asiyaya sürgün edilməlidirlər" kimi imperialist layihələri üçün əsas kimi istifadə etməyə çalışmışdı. Çıxışlarından birində belə demişdi:

"Türklər insanlığın insan olmayan nümunələridir. Sivilizasiyamızın həyatda qalması üçün onları yenidən Asiya çöllərinə sürgün etməliyik və ya Anadoluda məhv etməliyik. Türklərin törətdikləri pis əməlləri yalnız bir yolla aradan qaldırıla bilər: Onlar yox olmaqla."22

Birlik və İnkişaf Komitəsinin üzvü Ahmet İhsan, "Mətbuat xatirələrim" adlı əsərində Gladstonedan bəhs edir: "Məşhur Gladstone (İngiltərə baş naziri) İngilis parlamentində Quranı əlinə aldı və dedi: "Türklər bu kitabla gəzdikcə mədəniyyətə zərərlidirlər."23

Gladstone bu cür çirkin sözlərdən əlavə, bəzi təbliğat materialları da yaradırdı. Londondakı türklər haqqında "Bolqar terroru və Şərq problemi" adlı broşura nəşr etdirdi. İngilis xalqı qısa müddətdə bir neçə nəşr edilən broşura ilə türklərə qarşı təxribat etməyə qızışdırılırdı. Gladstoneun Osmanlını ləkələyən broşurasında "Türklər üçün ən yaxşı

yol hər şeylərini toplamaq və getməkdir...” çağırışı edildi. Türk düşmənçiliyi o qədər alovlanırdı ki, Mühafizəkarlar Partiyası hökuməti Türkiyəyə qarşı meylini itirmişdi. Andre Maurois “İngiltərə tarixi” adlı kitabında “Gladstone ard-arda etdiyi çıxışlarında ingilis ictimaiyyətini Türkiyəyə qarşı çevirdi” deyə yazır.

Gladstone 1880-1885-ci illər arasında baş nazir olaraq hakimiyyətdə qalmış və onun dövründə antitürk siyasəti geniş yayılmışdı. Xüsusilə mətbuat, türklük və Osmanlıcılıq anlayışlarına qarşı İngilis ictimaiyyətinə şiddətli beyin yuma proqramı tətbiq edirdi. Uydurma xəbərlər “Türk barbarlığı” və “Türk vəhşiliyi” kimi başlıqlar ilə gündəmə gətirilirdi. 1897-ci il Türk-Yunan müharibəsini yerindəcə izləyən ingilis millət vəkili Sir Ellis Achmead Bartleti xatirələrində ingilislərin birdən-birə türklərə qarşı başlatdıqları düşmənçilikdən bəhs edir:

> *“1894-cü ilin dekabrından sonrakı on ayda jurnalistlər iğtişaşlar barədə bəzi əsassız şayiələrə əsasən türklər əleyhinə pis şeylər yazdılar. Bəhs etdikləri hadisələr ya əsassız idi, ya da çox əhəmiyyətsiz olduğu halda şişirdilirdi. Jurnalistlər türkləri və Osmanlı hökumətini əsla görülməmiş şeylərə görə vəhşilikdə və dəhşətdə günahlandırdılar. İngiltərədə doqquz ay mövcud olmayan şərtlərə görə türklər Türk ordusu və Osmanlı hökuməti haqqında ağır yazılar yazdılar. Türklər amansız hərəkətlərdə günahlandırıldılar və onlara böhtan atıldı. Bəzi terrorçuların sərbəst hərəkətinin qarşısını almaq üçün görülən tədbirlər nəticəsində təbii olaraq bir neçə yüz nəfər ölürdüsə, İngilis qəzetləri bunu otuz, ya da qırx minə çatdırmaqdan çəkinmirdilər.”24*

Sözügedən ingilislər Osmanlı imperatorluğunu ağlasığmaz yalanlarla barbar, geri qalmış, qaba və vəhşi cəmiyyət kimi göstərməyə çalışsalar da, Osmanlının məhv edilməli olduğu mesajını da verirlər. İngilislər Osmanlı imperiyasına “xəstə adam” II Əbdülhəmidə də heç bir əsası olmayan “Qırmızı sultan” adını verdilər. Baş nazir Asquit bir çıxışında: “Osmanlı imperiyası ölüm yatağındadır. Dünya üçün pislik və şər yuvası olan bu xəstə bir daha dirçəlməyəcəkdir”25 deyə meydan oxudu. Bütün bu təbliğatlar İngiltərənin Osmanlı imperiyasını parçalamaq strategiyası ilə

birlikdə yeriyir. 1898-ci ildə İngiltərənin baş naziri Lord Salisbury bu strategiyanı Sankt-Peterburqdakı səfirinə verdiyi təlimatda "Osmanlı ölkəsinin yarısına İngiltərənin, digər yarısına da Rusiyanın söz sahibi olmasını"26 təklif edərək bu strategiyanı ifadə etdi.

İngiltərənin Osmanlı əleyhinə təbliğatına güvəndiyi bir mühüm elementi var idi: Türklərə qarşı düşmənçilik. İngilis rəhbərliyi müstəmləkəçiliyin ümumi qaydasına uyğun olaraq hədəf aldığı cəmiyyəti "geri qalmış, qaba, barbar" kimi sifətlərlə təyin etməyi və haqlı görünməyi seçmişdi.

2-ci qanunun elanından sonra ingilis monarxiyası Sir E. Greyin 11 avqust 1908-ci ildə yazdığı məktub bu yanaşmanın bir ifadəsi idi: "Türkiyədə baş verənlər elə möhtəşəmdir ki, konstitusiyanı uzun müddət davam etdirəcəklərini düşünmürəm. İrqlərinin... təsiri ilə yenidən nizamsızlığa və şiddətə qayıdacaqlar."27

Pierre Loti

Lord Salisbury 1911-ci il tarixli gizli sənəddə türklər haqqında bunları demişdi:

"Eyni nömrə Osmanlıçılıq davam edir. Mövhumatçı cahil insanlar, barbar millət kapitulyasiyaların da qaldırılmasını istəyirlər. Türklər həmişə Türk olaraq qalacaqlar, heç vaxt Avropalaşmayacaqlar..."28

O dövrlərdə türklərə qarşı düşmənçilik ingilislərin təsiri ilə Amerikaya da yayıldı. ABŞ senatoru Lodjun ifadəsi ilə bu vəziyyət belə aydın olur: "İstanbul tamamilə türklərdən alınmalı, vəba toxumu, müharibələrin yaradıcısı, qonşular üçün təhqir olan türklər Avropadan silinməlidir...."29

1912-ci ildə Wilson Morgenthaunun Türkiyəyə səfir təyin edilməsi təklif edildiyi zaman ABŞ prezidenti "Türkiyə deyə bir şey olmayacaq ki, səfir də göndərilsin" deyə cavab verdi və ABŞ-dakı Türk düşmənçiliyini aşağıdakı sözlərlə ifadə etdi: "Amerikada türklərə qarşı düşmənçilik inanılmaz həddədir. Amerika ictimaiyyətinin təsdiq edəcəyi şey, ermənilərin və ya hər hansı bir millətin türklərə qarşı qorunmasıdır."30

Eyni zamanda ABŞ-dan yenicə qayıtmış türk dostu məşhur Pierre Loti gördüyü türk düşmənçiliyindən heyrətə gəlmiş və belə demişdi: "Yeni qayıtdığım ABŞ-da adi türklərdən bəhs edildikdə, Asiya tayfaları və barbarları kimi deyimlərdən istifadə olunur."31

Ahmet Rıza "La crise de L'Islâm" adlı əsərində türklərə qarşı Qərbin təbliğatını belə təsvir edir: "Klassik barbar və qəddar tiplərini qoruyub saxlayan türklərin Avropada qalmalarına dözmək Avropa mədəniyyətinə ləkədir; türklər Avropadan qovulmalıdırlar."32

Ancaq İngiltərə və Avropada hakim olan bu irqçi düşüncəyə qapılmayan və Türk xalqını qiymətləndirən ağıllı insanlar da var idi. 19-cu əsrin sonlarında Türkiyəyə səyahət edən ingilis kapitan Frederick Burnaby bu nadir insanlardan biridir. Burnabinin "Kiçik Asiya səyahətnaməsi" adlı kitabında Osmanlı imperiyası haqqında dedikləri həm obyektiv, həm də realdır. İngiltərədə türklərə qarşı düşmənçiliyin təhrik edildiyi və türklərə qarşı hər cür fəaliyyətin sürətləndirildiyi bir dövrdə bu ingilis zabit Anadoluya səyahət etmiş və hər şeyi şəxsən yerində araşdırmışdı. Burnaby təəssüratlarını aşağıdakı kimi bölüşür:

> *"Türk millətini yerin dibinə batıran və dünyada təsəvvür edilə biləcək hər cür pislikdə günahlandıran ölkəmizin insanları hekayə yazmağı dayandırıb Anadoluda kiçik səyahətə çıxsalar yaxşı olardı ...Özlərini xristian hesab edən yazıçılar bir çox mövzuda kaş ki, Kiçik Asiyadakı türklərdən dərs alardı."33*

Eynilə, Balkan müharibələri dövründə ölkəmizdə olan bir çox xarici və qərəzsiz müharibə müxbirləri türklər haqqında doğru ifadələr vermişdilər. "Türk əsgərlərinin Avropada talançı və qatil olduğunu yazan və iddia edənlər vardır. Buna şiddətlə etiraz etmək bizim borcumuzdur. Onlarda səbir və dözüm, mərhəmət və doğruluqdan başqa bir şey görmədik və heç vaxt onların vəhşicəsinə davranışlarına rast gəlmədik."34

I Dünya Müharibəsi və Qurtuluş savaşında İngiltərənin rolu

İngiltərənin Osmanlı imperiyası və Türk millətini hədəf alan təbliğat müharibəsi birinci dünya müharibəsi və Qurtuluş savaşı dövründə təkidlə davam etdi. Osmanlı torpaqlarını Fransa ilə bölməyə çalışan İngilis rəhbərliyi, bu işğalı qanuni göstərmək üçün 40 ildir qoruduğu "barbar türkləri" nağılını gücləndirməklə davam etdirdi.

Woodrow Wilson

1917-ci ildə İngiltərənin rəhbərlik etdiyi Antanta dövlətləri tərəfindən yayımlanan açıqlamada dünya müharibəsinin məqsədinin Avropa sivilizasiyasına yad kimi görünən Osmanlı imperatorluğunun Avropadan qovulması olduğu açıq şəkildə bildirildi. Müttəfiqlər ABŞ prezidenti Wilsonun istəyi ilə 10 yanvar 1917-ci ildə elan etdikləri müharibə məqsədlərində "mədəni dünya müttəfiqlərin müharibə məqsədlərinin ilk

növbədə... Avropa sivilizasiyasına tamamilə yad olan Osmanlı imperatorluğunun Avropadan qovulmasını da əhatə edir" deyirdilər.35

Yenə də müharibə illərində İngilis müharibə naziri Lord Kitchener "Türkiyə məhv edilincəyə qədər döyüşməyə davam edəcək" deyirdi.36 Dövrün ingilis baş naziri Lloyd George müharibə zamanı verdiyi memorandumda belə yazmışdı:

> *"Ərəbcə danışılan hər yer Osmanlıdan alınmalı və mandata (səlahiyyətə) çevrilməlidir. Türklər Anadolunun böyük hissəsinə sahib olacaqlar, ancaq Avropada torpaqları olmayacaq. Boğazlarda və dənizlərdə türklərə yer verilməyəcəkdir."37*

Lord Kitchener

Türklərin düşməni Lord Curzon da türklərə qarşı düşmənçiliyini qısaca belə ifadə edirdi: “Türklər Avropadan qovulmalıdırlar.”38 Eyni hədəf İngiltərə baş naziri Lloyd George da dilə gətirmişdi: “Türklər yüz illər boyunca Avropada qaldılar və Avropadakı bütün bəlaların səbəbkarı oldular. İstanbul Türk deyil, Yunandır. Türklər oradan qovulmalıdırlar.”39

Dünya müharibəsi zamanı ifadə edilən bu ingilis niyyətləri müharibənin sonunda tətbiq olundu. Müharibənin qalibi dövlətlər Osmanlının üzərinə ən sərt barışıq şərtlərini qoydular. Türkləri "geridə qalmış, barbar, qaba insan" bir millət olaraq görməyi o qədər istəyirdilər ki, hətta danışıqlara da ehtiyac görmürdülər. 1918-ci il noyabrın 15-də Fələstini işğal edən ingilis ordusunun komandiri general Allenby: "Problemlər türklərlə müzakirə edilməməlidir; lakin onlara tələblərin yerinə yetirilməli olduğunu demək lazımdır".40 Ardınca da: "Türklər üçün hərbi peşə tamamilə bağlanmışdır" deyər və əsgərlərin tərxis edilməsi prosesini başlatdı. Eynilə, dəniz donanmamız da ingilislər tərəfindən ələ keçirildi. Kazım Qarabəkir Paşa "İstiqlal döyüşümüz" adlı kitabında da ordunun buraxılması zamanı İngilislərin çirkin rəftarından bəhs etmişdi: "İngilislər təsadüfi səbəblər yaradaraq Osmanlı zabitlərini təhqir edirdilər."41

Müharibədən sonra imzalanan Mudros sülh müqaviləsində Osmanlı imperiyası üçün çox ağır şərtlər var idi. Sülh müqaviləsinin icra edilmə tərzi isə qalib gələn dövlətlərin Türk millətini məhv etmək hədəflərinin açıq göstəricisi idi. Xüsusilə 7-ci və 24-cü maddələrin müddəaları Osmanlı imperiyası üçün qəbuledilməz idi. Maddələrdən biri zəruri hesab edildiyi zaman strateji nöqtələri tutmağı mümkün edirdi, digəri isə qarışıqlıq baş verən kimi Şərqi Anadolu bölgəsinin işğalçı dövlətlər tərəfindən işğal oluna biləcəyini nəzərdə tuturdu. İngilislər sülh müqaviləsindən dərhal sonra Mosul şəhərini işğal etdilər, bu da müqavilə mətninə uymayacaqlarının vacib göstəricisi idi. Çünki müqavilənin mətnində Mosulun işğalı ilə bağlı heç bir maddə yox idi və 7-ci maddənin tətbiq olunmasını tələb edən səbəb də yox idi. Bundan əlavə, ingilislər müqavilənin mətninə zidd olsa da, İskəndərunu işğal etmək istədilər. Üstəlik, Mudros sülh müqaviləsinin 11-ci maddəsinə görə Qars, Ərdahan və Batumi türklərdə qalarsa, ingilislər bu dövlətlərin boşaldılmasını tələb

etdilər. İngilislərin rəhbərlik etdiyi işğal qüvvələri donanmalarını İstanbulun qarşısına çəkərək toplarını Dolmabahçe və Yıldız saraylarına çevirdilər. Sonra İngilis işğalı başladı. Parlamenti süngü ilə dağıtdılar və millət vəkillərini sürgünə göndərdilər.

Lloyd George

Bu işğal əsnasında ingilis əsgərləri "Türklərə üz verməmək və onlara ağır cəza verəcəklərini elan etmək üçün" və Xarici İşlər Naziri Lord Balfourdan

"Türklərin yaxınlaşma və dostluq qurma cəhdlərindən çəkinmək üçün" əmrini almışdılar.42

Mudros müqaviləsi fransız nümayəndə heyətinin rəhbəri Berthelot türklər haqqında belə deyirdi:

> *"...Onların Avropadan qovulması əxlaqi və tarixi baxımdan qanunun qələbəsini təmsil edir. İstanbulun türklər tərəfindən ələ keçirilməsi orta əsrlərin sonu oldu. Onların İstanbulu boşaltması da yeni dövrün başlanğıcı olacaq."43*

Kazım Qarabəkir Paşa

Əlbəttə ki, Avropa dövlətlərinin bu planı baş tutmadı. Çünki Türk milləti bu düşmənləri şərəfli Milli Mübarizə ilə dəf etdi və müstəqilliyini qorudu. Bu mübarizə, imperialist güclərin on illərdir dəfələrlə təkrarladıqları "Türkləri Avropadan qovub məhv etmək" planlarını tamamilə alt-üst etdi. Yunan istilasına qarşı Türk ordusunun müvəffəqiyyəti mövzusunda keçirilən London konfransında İngiltərə Baş Naziri Lloyd George böyük ədəbsizliklə türkləri "insanlıq xərçəngi, pis idarə etdikləri torpaq ətinə çökmüş yara" olaraq xarakterizə etdi, ancaq hadisələr qarşısındakı narahatlığını belə dilə gətirdi: "Bu çətinlik və potensial bəla qaynağını Avropadan çıxarmaq üçün əla fürsəti hal-hazırda əldən verə bilərik."44

Qurtuluş müharibəsi qazanılmasaydı və Lozanna mərhələsinə çatmasaydı, Qərb dövlətləri, xüsusən İngiltərə, bu imperialist planı tərəddüdsüz həyata keçirərdi. Əli Naci Karacan bunu belə izah edir:

> *"Trakya Yunanıstanın olacaqdı; İstanbul beynəlxalq olacaqdı; Qərbi Anadolu Yunan müstəmləkəsi; Şərqi Anadolu Ermənistan; Adana Fransız müstəmləkəsi; Antalya İtalyan müstəmləkəsi olacaqdı; ordumuz olmayacaqdı; donanmamız olmayacaqdı; saray, böyük, kiçik bütün dövlətlərin nəzarəti altında olmalı idi və Orta Anadoludakı bir və ya iki vilayət bu sarayın ferması olaraq qalacaqdı. Maliyyə, məhkəmə binası, pulumuz, donanma, dəniz donanması, quru sərhədləri, boğazlar, birbaşa təhsil və digər bütün müəssisələr Sarayın əsir hökumətləri vasitəsi ilə xarici nəzarət altında olacaqdı. Türk milləti kölə, yad və xristianlar Türk millətinin ağaları olacaqdılar. Təsir bölgələrinin coğrafi birliyi, milli təhsilin nəzarəti milli birliyi imkansız hala gətirəcək, xaricilərə verilən imtiyazlar iqtisadiyyatda və ticarətdə qazanmaq hüquqlarını aradan qaldıraraq böyük şəhərlərdə və sahillərdə yaşayan türklər dağıdılacaq, ölməz Türk milləti öləcək, bu millətin dövləti sona çatacaq, Aralıq dənizi və Mərmərə sularında bir daha Türk bayrağı dalğalanmayacaqdı. İstədikləri bu idi, "Sevr müqaviləsi"nin mənası budur.*

İstanbulun işğal günü ingilis dənizçiləri Qalata köprüsündən keçərkən (16 mart 1920)

> *O zaman əsgərimiz, silahımız yox idi. Yeganə ümidimiz və gücümüz bu idi: Nə baş verdiyini hamımız bilirik. Müqəddəs inqilab İzmir dağlarında yunanlara, Antep qapılarında Adananın işğal gücünə və Şərq sərhədində erməni qüvvələrinə müqavimət göstərdi. Ermənistanı, Adana işğalını və Yunanıstanı məğlub etdik. Antalya işğalı geri çəkildi. Gedənlər nə xoşbəxtdirlər, çünki canlarını qurtardılar. Qalanları Anadolu torpağının altında yatırlar. Bu gün Qərbi və Şərqi Anadolu, Adana, Trakya, Antalya, Hatay, Boğazlar və İstanbul bizimdir; Ordumuz, donanmamız var, sarayımız yoxdur, maliyyəmiz, məhkəmə binalarımız, pulumuz, donanma və dəniz donanması sərbəstdir. Biz əfəndiyik. Coğrafi və milli birlik reallaşmışdır. Türkiyədə ən imtiyazlı insan yenə türkdür. Böyük və kiçik bizimlə mübarizə aparan bütün dövlətlər Türk millətinin iradəsini təsdiqləmişdir. İstiqlal müharibəsinin məqsədi bu idi, Lozanna müqaviləsinin mənası budur."45*

Bir sözlə, İngiltərənin rəhbərlik etdiyi Avropa imperializmi, Osmanlı imperatorluğunu məhv edərək Türk millətini məhv etməyi hədəfləmişdi. 19-cu əsrin sonu və 20-ci əsrin birinci rübünün dünya siyasətini təyin edən ən vacib amillərdən biri də "Osmanlı imperatorluğunu paylaşmaq və məhv etmək" planı idi.

O dövrdə "Şərq problemi" olaraq da bilinən bu çirkin plan ilk növbədə İngiltərə tərəfindən həyata keçirilmişdi. İngiltərə isə bu planı yalnız hərbi və siyasi gücü ilə deyil, əvvəlki səhifələrdə də gördüyümüz kimi bir

“təbliğat müharibəsi” ilə həyata keçirmişdi. Klassik müstəmləkə üsulundan istifadə edilmişdi: torpağı işğal olunaraq kölələşdirilməli olan millət “geri qalmış, qaba, barbar, vəhşi” kimi sifətlərlə böhtan atıldı. Hətta Kolumb dövründən bəri imperialistlər tərəfindən səsləndirilən “yarı insan” yalanı istifadə edilmiş və əziz Türk milləti “insanlığın insan olmayan nümunələri” adlandırılmışdır. Şübhəsiz ki, bu çirkin cəfəngiyat idi.

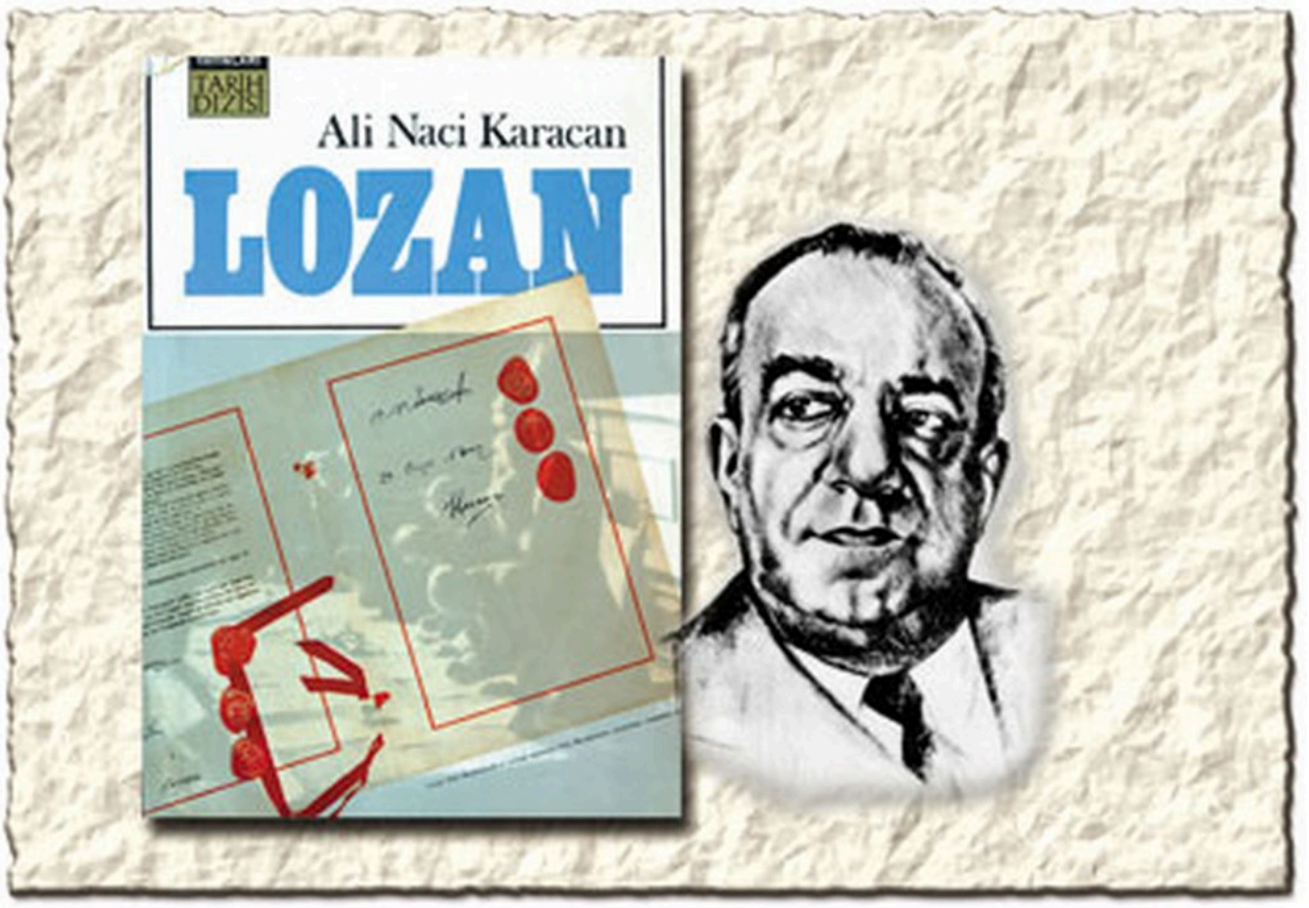

Ali Naci Karacan və Lozanna konfransının təfərrüatlarına yer verdiyi kitabının üz qabığı

Başqa sözlə, sosial darvinizm Osmanlı imperiyasına və Türk millətinə qarşı həyata keçirilmişdi. Özlərini çox “mədəni və inkişaf etmiş” sayan Qərbin irqçi imperialistləri, sosial darvinizmin cəfəngiyatları ilə təcavüzləri üçün əsas tapmış və Türk yurdu Anadolunu bölməyə cəsarət etmişdilər. Çanaqqala, Qalisiya, İraq, Kanal və ya Suriyada türk uşaqlarını silahla vuranların əsaslandıqları “fəlsəfə” sosial darvinizm idi ...

Sosial darvinizmi xüsusilə, Türk millətini hədəf alacaq şəkildə formalaşdıran şəxs də Çarlz Darvin idi....

FƏSİL 5

Darvinin Türk millətinə baxışı

Çarlz Darvini dünyaya tanıdan kitabı, nəzəriyyəsinin təməl çərçivəsini özündə cəmləşdirən 1859-cu ildə nəşr olunan “Növlərin mənşəyi” (Origin of Species) idi. İkinci əsəri 1871-ci ildə “insan təkamülü” mövzusunda elmi olmayan iddialarını və irqçi nəzəriyyələrini dilə gətirdiyi “İnsanın yaranması” (The Descent of Man) adlı kitabıdır.

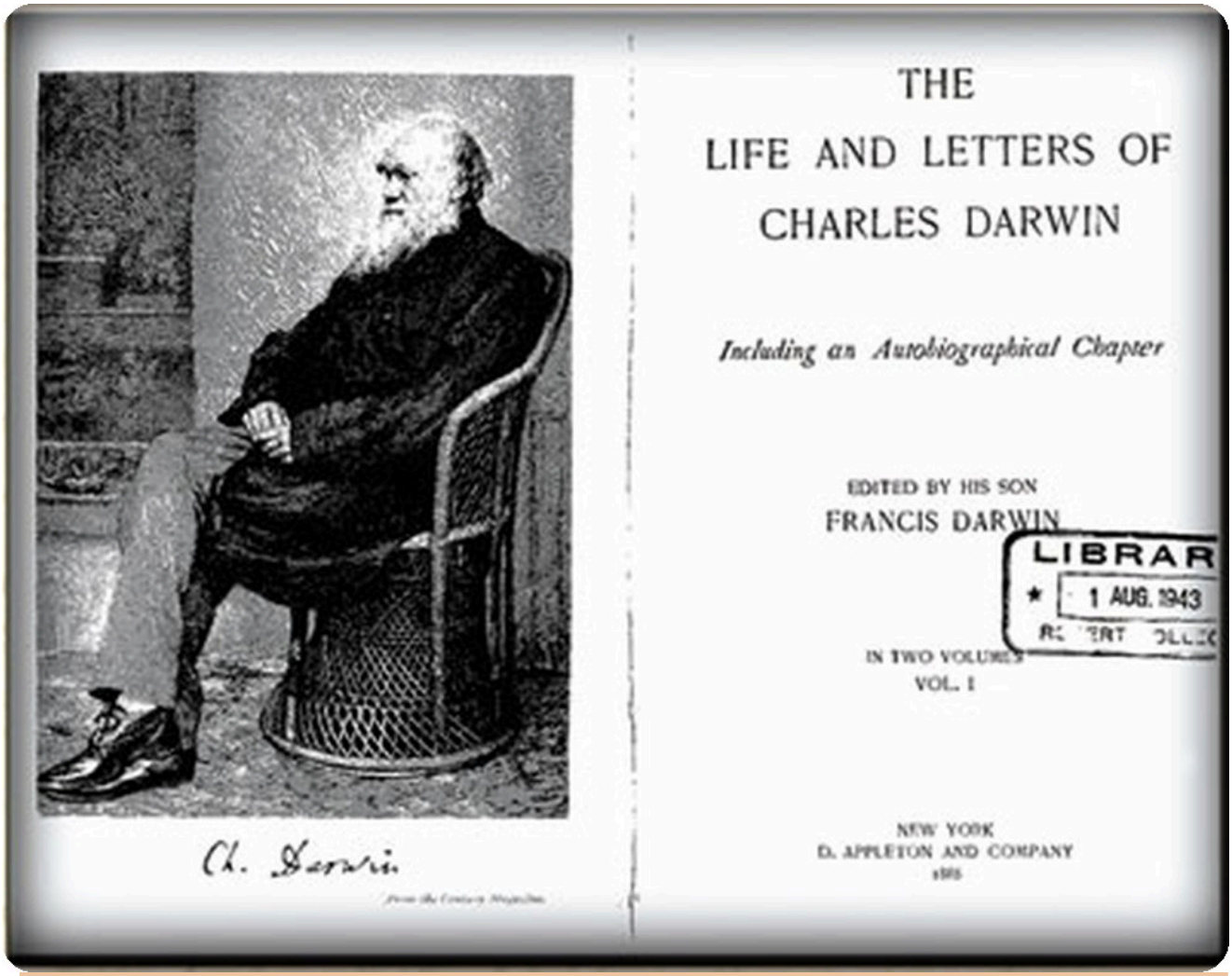

Darvinin cəfəngiyatı: “Türklər yox olacaqlar!” — Redaktorluğunu Çarlz Darvinin oğlu Francis Darvinin etdiyi “The Life and Letters Of Charles Darwin” (Çarlz Darvinin həyatı və məktubları) adlı kitabın giriş hissəsi.

Darvinin baxışlarını, xüsusən daxili dünyasını və yaxın ətrafı ilə bölüşdüyü düşüncələri ən yaxşı şəkildə əks etdirən mənbə, ölümündən 6

il sonra oğlu Francis Darvin tərəfindən nəşr olunan “Life and Letters of Charles Darvin” (Çarlz Darvinin həyatı və məktubları) adlı kitabıdır. Bu kitabda Darvinin çox saylı məktubları vardır və bu məktublar Darvinin qaranlıq dünyasını açıq şəkildə ortaya qoyur.

Kitabdakı məktublardan biri çox vacib siyasi mesajlar verdiyi üçün böyük diqqət çəkmişdir. Xüsusilə, İngiltərə Osmanlı imperiyasına qarşı çıxanda ingiltərə baş naziri Gladstoneun “Türklər insanlığın insanlıqdan kənar nümunələridir. Sivilizasiyamızın sağ qalması üçün “Onları Asiya çöllərinə sürgün etməliyik və ya Anadoluda məhv etməliyik”46 kimi sözlərini dəfələrlə təkrarladığı bir zamanda yayımlanan bu məktub, qısa müddətdə əhəmiyyətli təbliğat materialına çevrildi. Çünki Darvinin bu məktubdakı təhrif olunmuş fikirləri Gladstoneun fikirləri ilə eynidir və daha da radikaldır.

Sözügedən məktubu Charles Darvin 3 iyul 1881-ci ildə W. Graham adlı alimə yazmışdı. Darvin məktubun əvvəlində təbiətdə məqsəd və məna olmadığı barədə klassik materialist yalanları təkrarlayır. Ancaq daha sonra mövzunu təbii seleksiya anlayışına yönəldir və təbii seçmənin “geri qalmış irqləri” ortadan qaldıraraq sivilizasiyanın inkişafına töhfə verdiyini iddia edir. Darvinin böyük cahilliklə “geri qalmış irq” anlayışına nümunə gətirdiyi millət Türk millətidir. Darvin tam olaraq belə yazır:

> *“Təbii seleksiyaya əsaslanan mübarizənin sivilizasiyanın inkişafı üçün düşündüyünüzdən daha çox şey etdiyini sübut edə bilərəm. Bir neçə əsr əvvəl Avropanın TÜRKLƏR tərəfindən işğal edildiyi zamanda Avropa xalqlarının nə qədər risk altında olduğunu təsəvvür edin, amma bu gün Avropanın TÜRKLƏR tərəfindən işğalı bizə nə qədər gülünc gəlir. Avropa irqləri olaraq bilinən mədəni irqlər yaşamaq uğrunda mübarizədə türklərə qarşı mütləq qalib gəliblər. Dünyanın çox uzaq olmayan gələcəyinə baxanda görürəm ki, çox sayda AŞAĞI İRQLƏR mədəniləşmiş yüksək irqlər tərəfindən ləğv ediləcəklər (yox ediləcəklər)”47*

Bu sətirlərdə nəcib Türk milləti üçün denən sözlərin türkçülük haqqında radikal nifrətin və dərin cəhalətin məhsulu olan cəfəngiyat olduğu

açıqdır. Əslində, növbəti bölümdə Türk millətinin tarixini araşdıraraq Darvinin bu yanılmalarının nə qədər həqiqətə uyğun olmadığını araşdıracağıq. Ancaq bu nöqtədə edilməli olan şey Darvinin bu sözlərini təfərrüatlı təhlil etmək və bu sözlərin məqsədini müəyyənləşdirməkdir. Darvinin bu cəfəngiyatını cümlə-cümlə araşdıraq:

1) "Təbii seleksiyaya əsaslanan mübarizənin sivilizasiyanın inkişafı üçün düşündüyünüzdən daha çox şey etdiyini sübut edə bilərəm..."

Darvin burada klassik sosial darvinist məntiqdən istifadə edir və insanlığın müharibə və irqlər arasında mübarizə yolu ilə inkişaf etdirdiyi yalanını irəli sürür. Kitabın əvvəlki hissələrində də gördüyümüz kimi, bu, 19-cu əsr İngilis imperializminin əsas təməl fikri dayağını təşkil edən və elmi əsası olmayan radikal irqçi dünya görüşüdür.

2) "...Bir neçə əsr əvvəl Avropa türklər tərəfindən işğal ediləndə Avropa xalqlarının nə qədər risk altında olduğunu təsəvvür edin, amma bu gün Avropanın türklər tərəfindən işğal edilməsi bizim üçün nə qədər gülüncdür...."

Darvin burada nəcib Türk millətinin Osmanlı dövründə Avropadakı, xüsusilə, Balkan yarımadasındakı fəthlərindən danışır. Ancaq istifadə etdiyi "işğal" anlayışı tarixən səhvdir və əslində türklərə olan kinin ifadəsidir. Çünki Türk milləti Balkanları "işğal" etməmiş, əksinə fəth etmişdir. Bu ikisi arasında əhəmiyyətli fərq vardır. Bir dövlət torpağı işğal edərsə, məqsədi talan etmək və orada yaşayan insanları ya sürgün etmək, ya da istismar etməkdir. Ancaq "fəth" fərqli anlayışdır. Fəth edən dövlət ələ keçirdiyi torpağı və orada yaşayan insanları əhatə edər, onu öz daxilinə qatar və onlara digər vətəndaşları ilə bərabər hüquqlar verər. Fəth etdiyi ölkəni də qurar, gözəlləşdirər və inkişaf etdirər.

Osmanlı imperiyası da Balkanları fəth etmişdi. Fəth etdiyi bu torpaqların xalqlarına böyük hörmət və tolerantlıq göstərmiş və onları özünün bir parçası hesab edirdi. Balkanların dörd tərəfini inşa etmiş və inkişaf etdirmişdir. Bölgədə çoxsaylı karvansaraylar, hamamlar, körpülər, məscidlər, kitabxanalar, yeməkxanalar tikilmişdir və bu gün hər kəs tərəfindən üstün mədəniyyətin məhsulu olduqları qəbul edilir.

Bir sözlə, "işğal" və "fəth" çox fərqli anlayışlardır. Bu səbəbdən 1453-cü ildəki zəfər dünya ədəbiyyatında "İstanbulun işğalı" olaraq deyil, "İstanbulun fəthi" olaraq xatırlanır. Darvin bu anlayışları qəsdən qarışdırır və xüsusilə "işğal" anlayışından istifadə edir. Məqsədi, əlbəttə ki, nəcib Türk millətini öz ağlı ilə "barbar" cəmiyyət kimi göstərməkdir.

3) "...Avropa irqləri olaraq bilinən mədəni irqlər yaşamaq uğrunda mübarizədə türklərə qarşı qələbə qazanmışdılar...."

Darvin bu cümləsində öz cahilliyini və məntiqi təhrifini ortaya qoyur. Əvvəlcə Avropa irqlərini "mədəni irqlər" olaraq təyin edərək klassik irqçi və sosial darvinist baxışını təkrarlayır. İkincisi, sosial darvinizmin digər vacib iddiasını təkrarlayır və "irqlər arası həyat mübarizəsi" yalanından istifadə edərək savaş və qarşıdurmanın millətləri və sivilizasiyanı inkişaf etdirdiyini önə sürür.

4) "...Dünyanın o qədər də uzaq olmayan gələcəyinə baxanda bir çox aşağı irqlərin mədəni yüksək irqlər tərəfindən aradan qaldırılacağını (məhv ediləcəyini) görürəm..."

Darvin bu cümlədə təhrif olunmuş məntiqinin ən diqqət çəkici tərəfini və cəfəngiyatını nümayiş etdirir. Dediyi aydındır: Türk millətinin tezliklə avropalılar tərəfindən məhv olacağını iddia edir. Bu vəzifəni yerinə yetirəcəyini ümid etdiyi avropalıları "mədəniləşmiş yüksək irqlər" olaraq xarakterizə edir və Türk millətini "aşağı irq" adlandırır. Ancaq burada

Darvinin bu cəfəngiyatını vacib mesajla dilə gətirdiyini qeyd etmək lazımdır. Darvin bu cümlələri "təbii seleksiya sivilizasiyanın inkişafına kömək edir" sözləri ilə başlayır. Yəni Türk millətini məhv etmək məqsədinin sözdə təbii qanunların tələbi olduğunu və sivilizasiyanın inkişafına kömək edəcəyini iddia edir!..

Darvinizm ilə Türk düşmənçiliyinin ayrılmaz əlaqəsi

Darvinin irəli sürdüyü bu təhrif olunmuş məntiqlərin İngiltərə imperializminin Osmanlılara qarşı düşmənçiliyi ilə tamamilə uyğun olduğu açıqdır. Darvin İngiltərənin Osmanlı imperiyasını müstəmləkə etmək və Türk millətini tarixdən silmək planı üçün sözdə elmi əsas yaratmağa çalışmışdır. İngiltərənin alovlandırdığı Türk düşmənçilik hərəkatına elmi görüntü vermək məqsədi daşıyırdı.

Darvinin Türk milləti haqqında bu yanılmalarının İngiltərənin Misiri işğal etməsindən bir il əvvəl yaranması da olduqca mənalıdır. Göründüyü kimi, Darvin İngilis rəhbərliyinin Misir istilası ilə başlayacaq "Osmanlı imperiyasını parçalamaq" strategiyası qurduqda, "Türklərin tezliklə yox olacağını görürəm, bu təbii seçmənin bir zərurətidir" deyərək bu strategiyaya töhfə vermişdir.

Darvinin bu sözlərinin o dövrdə son dərəcə təsirli olduğu bir daha vurğulanmalıdır. Şübhəsiz ki, Darvin fikirlərini yalnız bu məktubda deyil, İngilis dövlət adamları ilə təmaslarında da dilə gətirmiş və Türk millətini məhv etmək planına sözdə "elmi" dəstək vermişdir. Darvinin məktubu 1888-ci ildə dərc edildikdə Türk millətinə qarşı aparılan təbliğat müharibəsinə böyük dəstək vermiş və Türk düşmənləri Darvinin cəfəngiyatlarından güc almışdılar.

Darvinin Türk düşmənçiliyinə verdiyi dəstəyin təsiri bu gün də davam edir. Almaniyada başda olmaqla müxtəlif Qərb ölkələrindəki neonasist və

faşist qruplar, hələ də türklərə qarşı qaralama kampaniyalarında Darvinin bu cəfəngiyatlarına istinad edirlər. Darvinin "Aryan irqinin üstünlüyü" ilə əlaqəli sözlərindən əlavə, Darvinin Türk milləti ilə bağlı cəfəngiyatları da internetdəki müxtəlif neonasist saytlarında yer alır. Almaniyadakı Türk soydaşlarımızı vəhşicəsinə öldürən, evlərinə od vuran və iş yerlərini qarət edən "skinhedlər" Darvinin fikirlərindən güc almağa davam edirlər.

Bu həqiqət, darvinizmin 19-cu əsrdə Qərb imperializminin alovlandırdığı və o vaxtdan bəri müxtəlif dairələr tərəfindən təkidlə davam etdirilən "Türklərə qarşı düşmənçilik" hərəkatının arxasında mühüm yerə sahib olduğunu göstərir. Əlbəttə, türklərə düşmən olan cəmiyyət, qrup və ya şəxs tarixin hər dövründə mövcud olmuşdur. Ancaq ilk dəfə Darvin bu düşmənçiliyə guya elmi əsas vermiş və Türk millətinin "geri qalmış və qaba" millət olduğu cəfəngiyatına "elmi" örtük tapmışdır.

Əlbəttə bu, millətini və vətənini sevən hər Türkün darvinizmə qarşı fikrən qarşı çıxmaq, bu irqçi ideologiyanı rədd etmək və mümkün qədər etibarsızlığını ortaya qoymaq vəzifəsini boynuna götürməlidir. Əks təqdirdə, əgər darvinizmi müdafiə edərsə, öz millətini məhv etmək istəyən dünyagörüşünə xidmət etmiş olacaqdır. Hələ də darvinizmə kor-koranə bağlı olan, ağla və elmə baxmayaraq, bu cəfəngiyatı dəstəkləyən bir sıra Türk alim və ziyalılarına bildirilir...

Darvinizm bataqlığı qurudulmalıdır

Müharibələr, zülmlər, qırğınlar və qarşıdurmalar tarix boyu həmişə mövcud olmuşdur. Ancaq bunların sayının və gətirdiyi fəlakətlərin miqyasının keçən əsrdə bu qədər çox olmasının səbəbi darvinizmin bu qırğınlara və qarşıdurmalar guya qanuni örtük təmin etməsidir. Darvinizmin uydurma təbiət iddiaları bu ideologiyaların dedikləri ilə uyğun olduğundan qatillər, diktatorlar və sadist ideoloqlar tətbiq etdikləri

üçün "təbiət qanunu cəmiyyətdə də işləyir" deyərək özlərini ədalətli və günahsız kimi göstərməyə çalışmışdılar.

Bu gün təkamül nəzəriyyəsi fəlsəfi və ideoloji məqsədlər üçün də müdafiə olunur. 19-cu əsrin təkamül nəzəriyyəsi ilə daha da şiddətlənən müstəmləkəçilik, Nazi Almaniyası və ya Sovet İttifaqı tarixə qarışmış, lakin bunların təməli olan materialist fəlsəfə hələ də bir sıra dairələr tərəfindən müdafiə olunur və bu fəlsəfənin dağıdıcı təsirləri bütün dünyada davam edir. Yalnız Şərqi Türküstanda yaşananlar və ya hətta ölkəmizdə darvinizmdən güc tapan kommunist separatçı terror bunun bariz nümunəsidir.

Hüquqi və ya fiziki tədbirlər yalnız yaranın üstünü örtə bilər. Qəti həll yaranın elmi və mədəni müalicəsidir. Darvinizmin mədəni və elmi mənada çökməsi ondan güc alan fəlsəfələri də məhv edəcək və bu da dünyadan zülmün qalxması deməkdir.

Türk milləti dindarlığı və üstün əxlaqı ilə darvinistlərin oyunlarını alt-üst etmişdir

> *"...Avropa irqləri olaraq bilinən mədəni irqlər, yaşamaq uğrunda mübarizədə türklərə qalib gəlmişdilər. Dünyanın çox uzaq olmayan gələcəyinə baxanda görürəm ki, çox sayda aşağı irqlərin mədəniləşmiş yüksək irqlər tərəfindən ləğv ediləcək (ifşa ediləcək)." (Francis Darwin, "The Life and Letters of Charles Darwin", cild 1, 1888. New York: D. Appleton and Company, səh. 285-286)*

ADNAN OKTAR: "Avropa irqləri olaraq bilinən mədəni irqlər" əvvəla öz irqlərini mədəni adlandırırlar, bütün dünyadakı hər kəs mədənidir. "Həyat mübarizəsi" deyə mübarizəmiz yoxdur, bütün insanları sevirik, müharibə şəraitində deyilik. "Türklərə qarşı qəti qələbə qazanmışdılar." Türklərə qarşı qəti qələbə, mübarizə yoxdur ki, qələbə də olsun. Türklər sülhpərvər və mehriban millətdirlər. Hər kəsə sevgi və məhəbbətlə baxar, ancaq fiziki gücdən söhbət gedərsə, yəni türklər

kifayət qədər güclüdürlər. “Dünyanın çox da uzaq olmayan gələcəyinə baxanda “ yəni I Dünya Müharibəsinə, II Dünya Müharibəsinə və əsrimizə işarə edir. “Çoxsaylı aşağı irqlərin,” yəni türklər, zəncilər, Avstraliya yerliləri və sonra yenə sayır.” “Mədəniləşmiş yüksək irqlər tərəfindən aradan qaldırılacağı”nı, yəni buxarlandıracağıq, “yox ediləcəyini görürəm” deyir. Qısacası, əsas məqsəd türklərin, zəncilərin yox edilməsidir, xüsusən də türkləri öldürmək ilk hədəfdir..

Türk-İslam Birliyini quraraq, sivilizasiya yaradaraq, yüksək mədəniyyət, sevgi və mərhəmət yaradaraq türklər həm Darvinin iddialarını ləğv edəcək, həm də bu oyunu tamamilə kökündən pozacaqlar, əgər bu dostlar 10-15 il daha gözləyə bilsələr, dediklərimin doğru olduğunu görəcəklər, inşaAllah. (Hörmətli Adnan Oktarın 8 dekabr 2009-cu il tarixli Mavi Karadeniz ve Kocaeli TV-dəki müsahibəsindən)

FƏSİL

Türk millətinin şərəfli tarixi

“Tarix türklərdən çox şey öyrənmişdi. Onların əlindən çıxmış o qədər əsərlər vardır ki, mədəniyyət üçün bəzəkdirlər...”48

Avstraliyalı tarixçi Joseph von Hammer

Əvvəlki hissədə təkamül nəzəriyyəsinin banisi Çarlz Darvinin nəcib türk milləti ilə bağlı cəfəngiyatlarını təhlil etmişdik. Darvinin millətimizi öz ağlına görə “geridə qalmış, barbar, aşağı və tezliklə yer üzündən silinəcək irq” adlandırdığını gördük. Əlbəttə ki, bu cür şifahi hücumlara və təhqirlərə cavab vermək və bu cavabı verəcək məlumata sahib olmaq hər türkün milli borcudur. Bu səbəbdən də bu hissədə nəcib Türk millətinin şərəfli tarixini və bu tarixdə formalaşan üstün xarakterini araşdıracağıq.

Yavuz Sultan Səlim

Darvinin sözlərinə cavab olaraq deyiləcək ilk şey rasizmin məntiqsiz, elmi və əxlaqsız cəfəngiyat olmasıdır. İnsanlar irqi xüsusiyyətlərinə görə bir-birlərindən üstün deyirlər. Bütün insanlar eyni əcdaddandırlar; İlk insan hz. Adəm (ə.s)-ın nəslindəndirlər və hamısı Allahın quludurlar. Heç bir irq digərindən üstün və ya aşağı deyildir. Əslində, 20-ci əsrdə aparılan bioloji və antropoloji tədqiqatlar 19-cu əsrdə irəli sürülən bütün irqçi

nəzəriyyələrin kökündən etibarsız olduğunu, irqlər arasında zəka və istedad kimi fərqlər qoyulmayacağını sübut etmişdir.

Bu səbəbdən heç bir insan və ya cəmiyyət bioloji olaraq digərindən üstün hesab edilə bilməz. İnsanlar arasında heç bir irqi ayrı seçkilik edilə bilməz.

Xalqları şərəfli edən amil onların tarixidir. Tarixdə göstərdikləri əxlaqi xüsusiyyətləridir. Bu səbəbdən də Darvinin nəcib Türk milləti üçün cəhalət və əxlaqsızlıqla səsləndirdiyi sözlərə şərəfli Türk tarixini açıqlayaraq cavab vermək lazımdır. Şanlı Türk tarixinə baxdığımızda bu xalqın dünya tarixini həqiqətən formalaşdıran, siyasi, hərbi, mədəni və əxlaqi cəhətdən iz qoymuş şərəfli millət olduğunu görürük.

Türklər 2000 ildir tarix səhnəsində olan, 16 böyük dövlət quran, bir çox böyük xaqanlıqlar və hökmdar yaradan tarixdə iz qoyan köklü millətdir. Dünya tarixi boyunca qurulan səkkiz dünya dövlətindən üçü türklərə aiddir. Tariximizdə Mete xaqan, Alp Ər Tonqa, Alparslan, Qılınc Arslan, Teymur, Fatih Sultan Mehmet, Yavuz Sultan Səlim kimi dünyanın rəğbətini qazanan çox sayda öndərlər olmuşdur. İslamdan əvvəl Türküstan, İslamın hakimiyyəti dövründə Yaxın Şərq və Türkiyə mərkəz olmaqla Çin, Hindistan, Əfqanıstan, Xorasan, Orta və Şərqi Avropa, Balkanlar, İran, Azərbaycan, Qafqaz, Anadolu və Rumeli, İraq, Suriya, Misir və Şimali Afrika Türk millətinin əsas hökmranlıq sahələri olmuşdur. Türklər bu ölkələrdə həm güclü dövlətlər qurmuşlar, həm də üstün mədəni miras qoymuşdular. İslamı qəbul etməzdən əvvəl Hun və Göytürk xaqanlıqları, İslam çağında Səlcuq və Osmanlı sultanlıqları Türk millətinin “dünya gücü” olduğu dövrləri təmsil edir.

İslamdan əvvəlki dövrlərdə türklərin təsiri

Öz milli adımızla qurulan ilk dövlət olan Göytürklərdən əvvəl və sonra çox sayda Türk dövləti müxtəlif adlarla mövcud olmuşdur. Türklər İslamı qəbul etməzdən əvvəl Uzaq Şərqdən Balkanlara və Orta Avropaya yayılmış, Çin, Hindistan, İran, Roma və Bizans ölkələrinin sərhədlərini keçərək zəfərlər qazanmış və bu uzaq ölkələrdə bəzi siyasi birləşmələr yaratmışlar. Bu dövrlərdə edilən köçlər, qazanılan zəfərlər və qurulan dövlətlər dünya tarixində mühüm rol oynamışlar.

Osmanlı ordusu dövrün ən güclü və ən yaxşı təchiz edilmiş hərbi gücü idi.

Günümüzdə də Uzaq Şərqdən Orta Avropaya qədər geniş bölgədə qədim türklərin təsirini görmək mümkündür. Xüsusilə, adı çəkilən bölgədəki bir çox ölkənin, dənizin, çayın və tayfanın adları bu dövrlərin izlərini daşıyır. Məsələn, Uyğur türkləri əkinçilik, sənət və ticarət sahələrində qazandıqları uğurlardan başqa məmləkətləri olan Çinli Türkelini firavan hala gətirmiş, kanallar açaraq suvarma işləri ilə əkinçiliyi inkişaf etdirmiş, bir çox gözəl bina və yol inşa etmişlər. İngilis, Alman, Fransız və

Rus tədqiqatçılarının qədim Uyğur şəhər xarabalıqlarında, Şərqi Türk elində və xüsusilə Karahoça, Turfan və Karaşarda apardıqları qazıntılar bu bölgədə çox qədim və inkişaf etmiş Türk mədəniyyətinin yaşadığını göstərmişdir. Bu qazıntılarda əldə edilən bir çox qiymətli sənət əsəri; heykəllər, miniatürlər, çinilər, parçalar və divar şəkilləri bu gün Berlin, Moskva və Kəlkətə muzeylərini bəzəyir. Bu qazıntılardan birinə rəhbərlik edən Alman alimlərindən biri Fon Lö Kok uyğurlar haqqında bunları demişdir:

> *"Bu yağışsız və quru qitədə əsrlər boyu örtülü qalmış böyük binalar, heykəllər, freskalar, taftalar (üzərində naxış olmayan incə toxunmuş ipək parça) və kağız üzərində çəkilmiş rəsmlər, kitablar, zəngin ədəbiyyat qalıqları burada çəkilmiş şəkillər çox yüksək mədəniyyətin varlığına şahiddirlər. Həqiqətən də Qaraxoca şəhərində möhtəşəm və heyrətverici mədəniyyət vardır. İngiltərə, Fransa və Almaniyada belə şeylər olmasa da, gözəl və böyük mədəniyyətə sahib olan türklər haqqı ilə öyünə bilərlər."49*

Qədim türklər sənət sahəsində də inkişaf etmişdilər. XVIII əsrdən bəri açılmağa başlayan qədim türk türbələri arasında qızıl və gümüş fincanlar, daşlar, vazalar, bilərziklər, sırğalar, üzüklər və metal güzgülər kimi bir çox bəzək əşyaları da var. Orta Asiyada mədənləri işlədərək bir çox əkinçilik alətləri, silah və bəzək əşyaları, qazan və qablar düzəltmişdilər. Tarixi araşdırmalarda demək olar ki, hər dövrdə türklərin varlığı ilə qarşılaşmadan irəliləmək mümkün deyil.

448-449-cu illər arasında Atillanın sarayında səfirlik etmiş Priskosun dediklərinə görə "Hunların kralı divarlar və qalalarla əhatə olunmuş taxta şəhərdə otururdu. Sarayında yun xalçalar və taxta bəzək əşyaları vardı. Paltarları naxış ilə bəzədilmişdi. Süfrələri qızıl və gümüşdən hazırlanmış və qiymətli daşlarla bəzədilmişdir." Bu ifadələr, türklərin o dövrdəki zənginliyini və əzəmətini ifadə etmək baxımından çox əhəmiyyətlidir. Eyni mənbədən, hökmdarın yalnız böyük strateq deyil, həm də hiyləgər diplomat olduğunu öyrənirik. Priskos "Atilla başqaları ilə ünsiyyət

qurmağın faydasına inandığı üçün həmişə tərcüməçiləri öz ətrafında saxlayırdı”50 deyirdi. Yaşadığımız dövrü nəzərə alsaq, bunların inkişaf etmiş mədəniyyət və sivilizasiyanın ifadələri olduğu daha yaxşı anlaşılır.

Türklər həmişə elmə əhəmiyyət vermişdilər.

Böyük tarixçimiz prof. Yılmaz Öztunanın açıqlamasına görə; “Türklər çox erkən dövrlərdə hərbi zərurətlərdə mədən düzəldib silah hazırlamağı, atları və qoyunları əhilləşdirməyi öyrənmişdilər; eyni zamanda dünyanın

üstün dəri işçiləri, süvariləri və at çaparlardırlar. Köynək, şalvar və pencək geyinirlər. Bunu əvvəlcə çinlilərə və eramızın 5-ci əsrindən başlayaraq romalılara öyrətdilər və mövcud Avropa paltarının qurucusu oldular."51

Bəlkə də türklərin mədənçilik, heyvandarlıq və silah istehsalı kimi xüsusiyyətləri tarixə düşmüşdür. Ancaq geyim zövqləri, estetika anlayışları və digər mədəniyyətlərdən olan insanlara bu mövzuda öncüllük etmələri çox bilinməyən və ya qəsdən ifadə edilməyən xüsusiyyətləridir. Bu tarixi həqiqətlərin əvəzinə, türklərə rəğbət bəsləməyən dairələr "barbar türklər" obrazını verməyi seçmişlər. Ancaq bu mövzuda obyektiv şərh edən bəzi Avropa tarixçiləri və yazıçıları vardır. Məsələn, Elisee Reclus "Yeni ümumi coğrafiya" adlı əsərində türkləri tərifləyir:

> *"Qonşularına dəmir və digər metalları öyrədənlər onlardır. Şübhəsiz ki, bizə əhilləşdirilmiş heyvanları da verən yenə onlardır. Bu gün istifadə etdiyimiz bir çox bitki Orta Asiyadan gəlir."52*

Rus alimi W. Bardhold türklərin demokratik tərəflərindən bəhs etdikdən sonra; O, "Türk bəylərinin vəzifə və əsalətinə baxmayaraq, monqollar kimi xalqa təhqir edərək baxmadıqlarını, əksinə dövlətin qurulmasında və yüksəlməsində xalqa birinci dərəcədə kömək etdiklərini" demişdi. Bunlar türklərin mədəni xarakterini ifadə edən şərhlərdir.

İslamın qəbul edilməsi ilə başlayan inkişaf

Türklər İslamın təsiri ilə daha yüksək mədəniyyətə sahib olmaqla yeni tarixi dövrə qədəm qoydular. İslam dininin qəbul edilməsi ilə Türk tarixinin əsas mərkəzi Türküstandan Yaxın Şərqə, xüsusilə, Türkiyəyə keçdi. Bu vaxt İslam dünyasını daxili böhranlardan və xarici təhlükələrdən qoruyaraq təhlükəsiz vəziyyətə gətirdilər. Türklər İslamın

elm və sənət fəaliyyətlərinə də qoşuldular. Beləliklə, orta əsr müsəlman-ərəb sivilizasiyasına və mədəniyyətinə türklərdən böyük şəxslər qoşuldu.

Türklər hər dövrdə mədəniyyət və sivilizasiyanın qabaqcılı olublar.

Filosof Farabi, leksikoqraf Cevheri, şair Beşşar da bu şəxslərdəndirlər, bundan sonra də türklərin yetişdirdikləri bir çox vacib şəxsiyyət də tarixə düşmüşdür. Tarixçi Yılmaz Öztuna belə deyir:

> *"Demək olar ki dünya tarixində türklər kimi İslamı qəbul edib müsəlman qövm kimi tarix səhnəsinə çıxması əvvəlcə əhəmiyyətsiz görünüb, sonradan böyük təsirlər meydan gətirməsi görünməmişdir."53*

İslamı mənimsəmələri ilə türklərin İslamın bayraqdarlığını öz üzərinə götürdüklərini görürük. Orta Asiya, Qafqaz, Anadolu, Rumeli, Şərqi Avropa, Qara dənizin şimal sahilləri və Şimali Hindistan Türk sivilizasiyasının sərhədlərinə daxil idi.

12-ci əsrin qabaqcıl simalarından olan Fahreddin Mübarək-Şah türklərin o dövrdəki güc və təsirləri haqqında məlumat verir. Çindən Yunan ölkələrinə, şimalın buzlu bölgələrindən Hindistana qədər uzanan bütün əraziləri "Türküstan" adlandırır və yer üzündə Türküstandan daha böyük ölkənin olmadığını deyir.54 Bundan əlavə, o dövrün Rubruck və Marko Polo kimi Avropalı səyahətçiləri də Çin sərhədlərinə qədər uzanan geniş ölkələri "Böyük Türkia" olaraq göstərərkən eyni həqiqəti dilə gətirirlər və Anadolunu da yalnız "Türkia" adlandırırlar.55 Yalnız coğrafi üstünlükdən deyil; Tarixdə dərin izlər qoymuş mədəni üstünlükdən söhbət gedir.

Bu nöqtədə Türk xaqan, hökmdarlar və rəhbərlərinin ədalətli və tolerant münasibətləri ilə qarşılaşırıq. Bu xüsusiyyətlərə sahib olmasaydılar, bəlkə də hərbi hökmranlıq mümkün olardı, ancaq idarə etdikləri cəmiyyətlərə sabitlik və əmin-amanlıq təmin edə bilməzdilər. Ancaq Türk dövlət adamlarında vəziyyət belə olmamışdı, həmişə tabeçiliyində olanlar tərəfindən sevgi və hörmətlə xatırlanmışdılar. Məsələn, erməni tarixçisi Urfalı Mathi Böyük Səlcuq İmperatorluğunun əzəmətini əks etdirən Məlikşahdan belə bəhs edir:

"Allah Məlikşahın səltənətinə lütf etdi. Onun hakimiyyəti uzaq ölkələrə yayıldı və ermənilərə hüzur verdi. Qəlbi xristianlara qarşı mərhəmətlə dolu idi. Ələ keçirdiyi ölkələrin insanlarına ata kimi davranırdı. Bir çox şəhər və vilayət öz istəkləri ilə onun idarəsi altına girdi; bütün Yunan və Erməni şəhərləri onun qanunlarını tanıdı."56

Bu dövrdə Türk ədəbiyyatındakı mühüm hadisələr də diqqət çəkir. Mahmud Kaşğari, Yusif Balasaqunlu, Əhməd Yəsəvi, Əlişir Nəvai kimi önəmli simalar ortaya çıxmış və günümüzə qədər gəlib çatan çox dəyərli əsərlər təqdim etmişdilər. Yunis Əmrə və Mövlana kimi böyük təsəvvüf alimləri də türklər arasında yetişmişdir.

Türklərin mədəni yüksəlişinin bir göstəricilərindən biri də hər cür ehtiyacları qarşılamaq üçün inşa edilmiş karvansaralarda həkimlərin və səhiyyə müəssisələrinin hazır olması və qonaqların oxuması üçün kitabxanalar vardır. Yenə də bu dövrdə (Səlcuqlarda) bir növ universitet olan mədrəsələr də geniş yayılmışdı. O dövrdə Avropadakı sosial şərtlərin və sosial geriliyin primitivliyini nəzərə alaraq bunların qeyri-adi qurumlar olduğu görülür. Qərb tarixçisi Jean Paul Roux o dövrün Səlcuq mədrəsələrini belə izah edir:

> *"Bu daha çox ingilis kollec tipli təhsil müəssisəsi idi. Qurucusunun adına görə "Nizamiyə" adlanan ilk mədrəsələr; Bağdad, Nisapur, İsfahan, Bəlx, Herat və Mərvdə qurulmuşdu. Oradan bütün Yaxın Şərqə, daha sonra Misirə və Şimali Afrikaya yayılmışdı. Mədrəsədə dərs deyən ilk insanlardan biri böyük filosof Qəzali kimi görkəmli ustad və ya elm adamları üçün düşünülmüş bu mədrəsələr İslam elmləri və ya... astronomiya, tibb, kimya öyrədilən mərkəzlər idi..."57*

XV əsrin səyyahlarından biri olan Tafurun analizi Troie xarabalıqları ilə əlaqədardır: "Türklər köhnə binaları müqəddəs sayır və heç nəyi məhv etmirlər"58 deyir. Bizanslıların və xaçpərəstlərin girdikləri şəhərlərdə etdikləri dağıntılar xatırlanarsa, bu cahilliyə qarşı türklərin nə dərəcədə mədəni davrandıqları daha yaxşı anlaşılacaqdır.

> *Türklərin o dövrdə də tarixi əsərlərə əhəmiyyət verməsi diqqət çəkici mədəniyyət əlamətidir. Məşhur fransız yazıçısı və mütəfəkkiri Volter "Türklər, müsəlmanlar və başqaları" adlı əsərində türklərin bu xüsusiyyətinə diqqət çəkir:*

> *"Polineziya müharibələri zamanı Venesiya ordusunun bombaları türklərin bağışladığı bir çox tarixi abidəni məhv etdi. Bunlarla bərabər Afinanın məşhur Akropoluna da ziyan dəymişdi."59*

Bütün bunlar, Darvinin cəfəngiyatlarının əksinə Türk millətinin üstün mədəniyyətə, nəcib əxlaqa və şərəfli tarixə sahib olduğunun ifadəsidir.

Türk millətinin bu keyfiyyətlərinin ən aydın ifadəsi böyük Osmanlı imperiyası idi.

Əşirətdən imperiyaya gedən yol

1299-cu ildə Kayı qəbiləsi tərəfindən təməli qoyulan Osmanlı imperiyası qısa müddətdə 3 qitədə hakim olan nəhəng imperatorluğa çevrildi. Osmanlı dövlətinin quruluş mərhələsindəki sultanlar yüksək səviyyədə inkişaf etmiş komandirlik bacarıqlarına və idarəedici şəxsiyyətə sahib olan ağıllı və tədbirli rəhbərlər idilər. Məsələn, onlardan biri Orxan Qazidir. Bursanı fəth edərkən rumlardan şəhəri niyə asanlıqla təslim etdiklərini soruşduqda belə cavabı almışdı:

Türklər tarixdə bir çox strateji bölgəni Türk mədəniyyətinin sərhədlərinə daxil etmişdilər.

> *"Dövlətinizin gündən-günə yüksəldiyini və dövlətimizi üstələdiyini anladıq; Atanızın idarəsi altına keçən kəndlilərin razı qaldıqlarını və bir daha bizi xatırlamadıqlarını gördük və bu rahatlığa can atdıq."60*

Bir cəmiyyətin başqa bir qövmün boyunduruğuna sevgi, istək və həvəslə girməsi tarixdə nadir görülən hadisədir. Bursa Rumlarının bu

açıqlamaları, türklərin başqa millətlərə olan dost münasibətlərinin, tolerant və humanist idarəçiliyinin bariz göstəricisidir.

Sultan I Murad da çox üstün xüsusiyyətlərə sahib hökmdardır. Sağlığında Ədirnəni almış və Osmanlı tarixində çox vacib addım olan Balkanlara qədər irəliləmişdi. Çağdaş Bizans tarixçisi Khalkokondylas Sultan I Murad haqqında bunları deyir:

> *"Rumeli və Anadoluda 37 döyüşə şəxsən rəhbərlik etmiş və hamısında qalib gəlmişdir. Gəncliyində olduğu kimi yaşlılığında da cəsur, soyuqqanlı, ölçüb-biçən, çalışqan, enerjili, sərt və intizamlı idi. Heç bir tədbirə laqeyd yanaşmaz, hərtərəfli planlaşdırmadan heç nə etməzdi. Dinindən asılı olmayaraq ona itaət edən və ona xidmət edən millətlərə və insanlara qarşı mehriban, mülayim və səxavətli idi. Düşmənlərə qarşı amansız idi. Heç bir düşmən onun əlindən qurtula bilməzdi. Verdiyi söz sonradan ona qarşı təzahür etsə də, vədinə sadiq qalar, dost və düşmən olan hər kəsin etimadını qazanmışdı."61*

ingilis tarixçisi Edward Gibbon

Fransız tarixçi Fernard Grenard:

“Avropa hökmdarları arasında Sultan Murada layiq hökmdara rast gəlmək olmur. Yalnız dahi əsgər və strategiya ustası deyil, gözəl diplomat idi. Doğuşdan hökmdar idi. Osmanlı qəbiləsini millət halına gətirdi. Onlara məqsəd göstərdi və verdi. Ölümündə 5 əsr boyunca bu xalqın gələcəyini təmin etmişdi.”62

İngilis tarixçi Gibbona görə Sultan Murad "dünyadakı bütün müasir hökmdar və dövlət adamlarından üstün idi. Atasının belə xəyal etdiyi sərhədləri aşmışdı. Bütün tarixin ən heyrətverici hadisələrindən birini Osmanlı İmperiyası lehinə qazandı. Ortodokslara katoliklərdən daha yaxşı davranırdı."63 İngilis və fransız tarixçilərin sultan I Muradın dövlətçiliyi ilə əlaqədar verdiyi qərarlar son dərəcə dəqiqdir. Eyni zamanda bunlar əhəmiyyətli sivilizasiya nümunəsidir.

Göründüyü kimi, Osmanlı sultanları əcnəbi tarixçilərin və tədqiqatçıların da rəğbətini və təqdirini qazanmağı bacaran yüksək əxlaqlı insanlardır. Şübhəsiz ki, gözəl əxlaqlarının, ədalətlərinin və uğurlarının əsası Quran əxlaqına və Peyğəmbərimiz (s.ə.v)-in sünnətinə bağlılıqlarından qaynaqlanır.

Tarixin axışını dəyişdirən komandir: Fatih Sultan Mehmet

Əlbəttə ki, Fatih Sultan Mehmet Osmanlı tarixinin ən əhəmiyyətli şəxsiyyətlərindən biridir. Fövqəladə hərbi dühası ilə İstanbulu fəth edən və beləliklə, dünyada bir dövrü dəyişdirən Fatih Osmanlı imperatorluğunu böyük ustalıqla idarə etmişdi. Fatih Sultan Mehmetə Qərb tarixçilərinin gözü ilə baxsaq, onun misilsiz dahiliyinə və sərkərdəliyinə şahid oluruq. Babinger Bizanslı Yorgios Trapezuntiosdan belə deyir:

Güclü Osmanlı donanmasının təsviri

“Sultan Mehmet günümüzün ən böyük hökmdarıdır. O, Kir, Makedoniyalı İsgəndər, Sezar, bir sözlə, indiyə qədər yaşamış bütün hökmdarlardan daha böyükdür.”64

İngilis tarixçi Panzerə görə “Fatih birinci dərəcəli dil mütəxəssisi, tarixçi, filosof, üstün idarəçi, möhtəşəm süvari və silahdaş idi.”65 Gustave Schlumberger İstanbulun fəthi haqqında bunları deyir:

“İstanbulun fəthi dünya tarixinin ən mühüm hadisələrindən biridir. Avropanın tarixinə böyük təsir göstərmişdir. Tarixin bütün gedişatını dəyişdirmişdi. Orta əsrləri bağlayıb Yeni Çağı başlatmışdı.”66

Fatih hakimiyyəti dövründə də Türk millətinin tolerantlığını və ədalətini nümayiş etdirmiş və bunu görən xarici millətlər onun hakimiyyəti altına girməkdə heç bir problem görməmişdilər. İstanbulun fəthi əsnasında Bizans baş naziri böyük Düka Notaras bu həqiqəti “Bizansda Latın şapkası

görməkdənsə, türk sarığı görmək istəyərdim”67 tarixi sözlərini dilə gətirmişdi.

Osmanlının ədaləti və tolerantlığı

Osmanlı imperatorluğunun çox əhəmiyyətli xüsusiyyəti qövm, din və məzhəb arasında heç bir fərq qoymadan tabe olanlar arasında tam harmoniya və cəmiyyətin müxtəlif təbəqələri arasında sosial ədaləti təmin etməsidir. İsveçrəli ilahiyyatçı prof. Karl Barth mövzu ilə əlaqədar bunları demişdir:

Osmanlı tarixinin ən önəmli şəxsiyyətlərindən biri Fateh Sultan Mehmet

> *"Xristian Avropanın şəxsən xristian qanı tökdüyü və fərqli inanclara sahib olanların vəhşicəsinə zülmə məruz qaldığı bir dövrdə Osmanlı imperiyası heç bir inkvizisiya, yandırma və sehrlə bağlı ittihamların olmadığı yeganə ölkə idi. Xristianlar tərəfindən hər yerdən qovulan, sürgün və təqib edilən yəhudilərin sığındıqları yeganə ölkə barbar (!) Türkiyə olmuşdur."68*

> *Çarlz Darvin adlı həvəskar bioloqun türklərə qarşı etdiyi çirkin ittihamlarla, türklərin tarixi və üstün əxlaqı arasındakı ziddiyyəti prof. Barth bu sözlərlə çox yaxşı ifadə etmişdi. Osmanlı imperiyasının tabeçiliyinə qarşı ədalətinə gəlincə A.Miquel deyir:*

> *"Xristian xalqlar Bizans və Latın dövlətləri dövründə tapa bilmədikləri çox yaxşı idarəetmə qarşısında idilər. Heç vaxt sistematik zülmə məruz qalmadılar. Əksinə, imperiya, İstanbul başda olmaqla işgəncə görən İspan yəhudilərinin sığınacağına çevrilmişdi."69*

Türklərin iki min illik tarix boyu bir çox xarici irq, millət, dinləri və məzhəbə mənsub olan insanları birlikdə və böyük konsensusda idarə etmələri təqdirəlayiqdir. Türklər digər etnik ünsürlərə qarşı böyük tolerantlığa və humanistliyə sahib olmasaydılar, əlbəttə ki, bu qədər köklü imperatorluqlar qura bilməz və bu insanları əsrlər boyu bir arada saxlaya bilməzdilər. Ancaq türklərin xüsusiyyətlərinin, xüsusən Quran əxlaqının bəxş etdiyi yüksək ideallar və keyfiyyətlər onlara son dərəcə inkişaf etmiş mədəniyyət təmin etdiyini görürük.

Fəthdən sonra davam edən yüksəliş

İstanbulun fəthi ilə zirvəyə çatan türklərin müvəffəqiyyəti Fatihdən sonra gələn sultanlar tərəfindən davam etdirildi. Osmanlı orduları iki dəfə Vyana qapılarına dayanmış, Balkanlar, Serbiya, Albaniya, Bosniya-Herseqovina, Valaxiya, Moldova başdan sona qədər fəth edilmiş, Macarıstan Osmanlı hakimiyyəti altına keçmiş, Osmanlı dənizlərə açılmış, Qara dəniz Türk gölünə çevrilmiş, Peloponnes, Rodos, Krit, Xios Sakız kimi bir çox Egey adaları tutulmuş, Qafqaz ələ keçirilmiş, Bağdad, Təbriz, Yəmən, Suriya, İraq, Livan, Misir, Fələstin, Qüds, Mərakeş, Tunis, Əlcəzair, Şərqi Anadolu, ipək yolu, Polşa və digər bir çox yer Osmanlı torpaqlarının tərkibinə qatılmışdı.

Osmanlı ordusu Balkanlardakı səfər əsnasında

Türklərin mədəni personajlarının ifadələri çox olsa da, fəth etdikləri yerlərə etdikləri yeniliklər bunun ən yaxşı dəlillərindən biri sayıla bilər. Məsələn, 1962-ci ildə Əlcəzair azad edildikdə, Türklərin Əlcəzairi fəth etməsi ilə əlaqədar olaraq milli hərəkatın liderlərindən biri olan polkovnik Muhandul-Hacc, aşağıdakı ifadəni demişdi:

> *"Hər şeyi, hətta millət olmağımızı da türklərə borcluyuq. Osmanlılar gələndə biz quldur idik. Yüzlərlə qəbilədən ibarət idik. Osmanlılar başımıza paşa gətirdilər. Dağınıq tayfaları bir yerə topladılar. Onları camaat etdilər. Bu tayfa 300 il boyunca Türk hakimiyyəti altında qaldı. Birliyin gücünü öyrəndi. Türklərin köməyi ilə millət olduq."70*

Əlcəzairli polkovnikin türklər haqqında dedikləri türk düşmənlərinin atdıqları böhtanlara cavabdır. Türklərin getdikləri yerləri məhv etdiklərinin deyil, əksinə nizam qurduqlarının ifadəsidir.

Fas qəzeti "El Alem"də yayımlanan "Osmanlı imparatorluğunun tənəzzülündə İngiltərə məsuliyyət daşıyır" başlıqlı məqalə də yuxarıdakı arqumenti dəstəkləyir:

> *"Osmanlılar dörd yüz il İslam dünyasını qorumaq üçün vuruşdular. Türk suverenliyi nə ərəb torpaqlarının işğalı deməkdir, nə də ələ keçirilməsi... Bu sadəcə hakimiyyətin bir müsəlman dövlətindən digərinə keçməsidir. Bu səbəbdən Misir xalqı xaçpərəstlilərə, monqollara, fransızlara və ingilislərə qarşı çıxdıqları kimi türklərə qarşı çıxmadı. Misirlilər Türk suverenliyinə tabe olmuş və dövlət içərisində öz vəzifələrini icra etmişlər. Yaxşı, bəs bu Osmanlı düşmənçiliyi nəyə lazımdır?"71*

Bütün bu səmimi sözlər Türk millətinin İslam dünyasındakı əhəmiyyətini vurğulamaq üçün kifayətdir. Türklərin üstünlük təşkil etdikləri bölgələrdəki cəmiyyətlər tərəfindən necə mənimsənildiyini göstərmək baxımından da əhəmiyyətlidir. Rumıniyanın sabiq ədliyyə naziri olan Müsyö Dissesku bunu sözləri ilə təsdiqləyir:

> *"Kim nə deyirsə desin, biz rumınlar mövcud varlığımızı türklərin ucalığı qarşısında borcluyuq. Hökmdarlıq etdikləri millətlərə səmimi sevgi, nəzakət və tolerantlıqla yanaşmasaydılar, onların yerinə başqa qonşu millət hakim olsaydı, indi bir tək Rumın qalmazdı..."72*

Avropalı tarixçi Richard Peters "Türklər əsrlər boyu bir çox millətə hakim olublar, lakin heç vaxt onları mənimsəməyə çalışmayıbar" dedi. "Onlara sərbəstlik verdilər, dinlərini və mədəniyyətlərini yaşamalarına icazə verdilər."73 deyərək Türk milləti ilə bağlı cəfəngiyatlara ən yaxşı şəkildə cavab vermişdilər.

Çağımızın tanınmış Macar tarixçilərindən biri olan Kaldy-Nagy "The Cash Book of the Ottoman Treasury in Buda in the Years 1558-1560" adlı məqaləsində Türk mədəniyyətinə diqqət çəkir:

> *"1558-1560-cı illər arasında Osmanlı imperiyasının Macarıstandan topladığı 6 milyon sikkə vergisi müqabilində buraya 23 milyondan çox pul xərcləmiş, beləliklə, İstanbuldan (oğurlanması bəzi qərb tarixçiləri tərəfindən müdafiə olunan) Macarıstana 17 milyon sikkə yardım edildiyini ortaya qoyur. Bunun xaricində türklər Balkanlarda bir çox maddi əsər qoymuşdular. Moreanın müxtəlif şəhərlərində yüzlərlə əsər qoymalarını və təkcə Rusedə 33 məscid və qonaq evləri buraxdıqlarını demək mümkündür."74*

Bunlar da açıq şəkildə göstərir ki, osmanlılar fəth etdikləri ölkələri 19-cu əsrin müstəmləkə dövlətləri kimi əsla istismar etməmişdilər və bu ölkələrin xalqlarının hüquqlarına hörmət etmişdilər. Bunun səbəbi sultanların dövlət anlayışı və tabeçiliyində olanlara baxışlarıdır. Çünki Osmanlı sultanları fəth etdikləri yerlərdə yaşayan insanlara Uca Allahın əmanət etdiyini düşünürdülər. Onları qorumaq və heç kimin onlara zülm etməməsini təmin etmək sultanın vəzifələrindən idi. Əslində Fatih İstanbulu fəth edərkən patriarxlığa geniş imkanlar vermiş, beləliklə, patriarxlıq ilk dəfə türklər dövründə muxtariyyət qazanmışdı.75

Türklər xaricilərin gözü ilə

Tarix boyunca bir çox hökmdar, dövlət adamı, siyasətçi, əsgər və ya tarixçi Türk millətinin xüsusiyyətlərini və üstün əxlaqını izah edən izahlar etmişdilər. Bəzilərini aşağıdakı kimi sadalaya bilərik:

İsveç kralı XII Charlesın (Demirbaş Şarl)

İsveç kralı XII Çarlzın (Dəmirbaş Şarl) Türkiyəyə sığınmaq məcburiyyətində qaldığı ilə əlaqəli təəssüratları:

> *"Mən sevgi, səxavət, nəciblik, xeyirxahlığın əsiriyəm. Türklər məni bu almaz bağla əhatə etdilər. Bu cür mərhəmətli və mülayim xalq arasında azad məhbus kimi yaşamaq nə qədər şirindir!.."76*

> *18-ci əsrdə Osmanlı torpaqlarında yaşayan Comte de Bonneval (Humbaracı Ahmet Paşa):*

> *"Çünki türkləri sevirəm. Onlar (sanki) bu misilsiz cənnət torpağına yaraşan misilsiz insanlardır. Yaradılışlarında səmaya xas olan izzət, qəlb almalarında isə təvazökarlıq vardır. Bu böyük ruhlu millət arasında vətənimi unutmaqdan qorxuram. Vətən müqəddəs və çox əzizdir. Ancaq türklər də çox əzizdirlər."77*

M. Baudier ("Historie de la religion des Turcs" adlı əsərində):

> *"Türklər mərhəmət, şəfqət və insanlara kömək etmək baxımından bütün millətlərdən və hətta xristianlardan üstündürlər."78*

> *XV əsrin səyyahlarından biri Tafur:*

> *"Türklər danışıqlarında mehriban və şən, yeməklərində və xərcləmədə çox nəcib və xeyirxahdırlar."79*

General Çarlz Royan:

> *"İki ildən çoxdur ki, türklər arasında yaşadığım təcrübəyə əsaslanaraq bildirməliyəm ki, daha mədəni olmaqla ad çıxarmış millətlərin türklərin əxlaq və xüsusiyyətləri mövzusunda sahib olduqları məlumatlar və gəldikləri qənaətlər xətalı və yanlışdır..."80*

Fransız şairi Lamartine:

> *"Türklər irq və millət olma xüsusiyyətini görə yer üzündə ən şərəfli insanlardır. Çox nəcib və ülvidirlər... Onların ləyaqətləri alınlarında və əməllərində yazılmışdır... Bütün hərəkətləri əsildir və ecazkarlıqla yaşayan duyğulu millətdirlər. Onların vətənləri ağalar, qəhrəmanlar və şəhidlər yurdudur. Məncə insanlığı şərəfləndirən belə millətin düşməni olmaq insanlığın düşməni olmaqdan fərqli deyil. Allah məni belə ləkədən qorusun."81*

General Çarneyev:

> *“Türklərin onlarla millətə rəhbərlik etməsindəki müvəffəqiyyətinin sirrini də başa düşürəm. Onlar millətləri bir dəfə məğlub edirlər. Ancaq qələbələrini ruhlarda və nəsillərdə necə yaşatacağını bilirlər.”82*

> *Türk dostu fransız yazıçı Pierre Loti:*

Franz Babinger

> *“Türk əsilzadəsinin əsilzadəsidir. Süni olmayan, özünü göstərməyən bu çox yüksək ləyaqət ona təbiətin hədiyyəsidir.”83*

Comte de Marsigli:

> *“Osmanlı türklərinin milli xarakterini təşkil edən ləyaqəti izah etmək asan deyil.”84*

> *İsveçin 18-ci əsrdə İstanbuldakı səfiri və Osmanlı qurumları və bunların təşkili haqqında yeddi cildlik əsəri ilə tanınan Mouradgea dOhsson:*

> *“Osmanlı türkləri Quranın ən güclü müddəalarına əsaslanan dürüstlük və salehlik fəzilətləri təqdirə layiqdir. İctimai nizamın Osmanlılar arasında qurduğu münasibətlərə təmiz ürəklə, yaxşı niyyətlə hakim olduğu başa düşülür.”85*

12-ci əsrdə yaşamış Antakya patriarxı Süryani Mikail də öz salnaməsində köhnə türk fəziləti və əxlaqı haqqında bunları yazır:

“Türklərin xidmətləri vardır. Onlar saxtakarlıq, yalanları bilmirlər və doğruluqdan ayrılmazlar.”86

Osmanlı imperatorluğunun ləyaqət, əxlaq, maddi-mənəvi intizam və çalışmağa əsaslandığını bildirən başqa Avropalı şərhi belədir:

“Türkiyədə şəxsi ləyaqət və qabiliyyətdən başqa heç bir şeyə dəyər verilmir. Bunun yeganə istisnası Osmanlı xanədanlığıdır. Soy və irsiyyət heç nə demək deyil... Hər kəs öz məziyyətinə, biliyinə, əxlaqına və xarakterinə görə vəzifəyə təyin olunur. Əxlaqsız, cahil və tənbəl heç vaxt yüksək vəzifəyə yüksələ bilməz. Osmanlının müvəffəqiyyətinin və bütün dünyaya hakim olan bir irq olmasının hikməti budur; Bu, türklərin ən böyük düşmənidir.”87

Bu ifadələr türklərin insani və əxlaqi cəhətlərinin nə qədər inkişaf etdiyini göstərmək baxımından da əhəmiyyətlidir. Yüksək

mədəniyyətlərinin və sivilizasiyalarının nümunələri daha çoxdur. Şəhərlərindəki nizam, təhlükəsizlik və əmin-amanlıq buna nümunədir.

Tarixdə Türk düşməni kimi tanınan fransız Guer imperiya dövrünün Türkiyəsinin təhlükəsizliyi ilə əlaqədar aşağıdakı şərhi etmişdi:

"İstanbulda və Osmanlı imperiyasının bütün şəhərlərində müşahidə olunan təhlükəsizlik tərəddüdsüz şəkildə türklərin misli görünməmiş və son dərəcə mədəni olduqlarını və uzun müddət ittiham olunmaqla, günahlandırıldıqları və barbarlıqla əlaqələri olmadığını ortaya qoyur."88

17-ci əsrdə Thevenot eyni fikri demişdir:

> *"Bir milyonluq İstanbul şəhərində dörd ildə dörd qətl hadisəsi olmamışdır. Ticarət malları ilə doldurulmuş nəhəng karvansaralar tək bir şəxs tərəfindən qorunur... Türklər çox dindar, humanist və mərhəmətlidirlər. Onların arasında spirt, qumar və ya dava-dalaş olmur."89*

Bu iki nümunə eyni zamanda türklərin mədəni əxlaqlarının ictimai həyatlarına əks olunmasıdır və əcnəbilərin diqqətini cəlb etmək baxımından əhəmiyyətlidir.

Arnold Toynbee

Osmanlı tarix yazıçısı avstriyalı Baron von Hammerin əsərinin 19 cildlik fransızca tərcüməsinin 1835-ci il də çap olunan ön sözünə belə başlayır:

“Osmanlı geniş imperatorluqdur. Və tarix baxımından çox əhəmiyyətlidir... Güclü qolları ilə eyni zamanda üç qitəni əhatə edən nəhəng divdir. Bütün imperatorluqlar kimi bir gün çökərsə, Asiyada, Afrikada və Avropada buraxacağı dağıntılar bu üç qitəni əhatə edəcək...

Osmanlı imperatorluğunun gücünün zirvəsində olduğu bu gün (1835) malik olduğu genişlikdən daha böyük ölkələri əlində tutur.”90

Fransız mütəfəkkirlərdən biri Rene Herpin belə yazır:

> **“Türkiyə bu gün (1629) dünyanın qalan bütün dövlətlərinin gücündən çox gücə malikdir.”91**

ABŞ-ın Osmanlıdakı son səfiri fransız müşaviri (şərqşünas) Sauvagat:

> *“İslam tarixi Osmanlı səviyyəsində güclü və dayanıqlı digər siyasi quruluşun şahidi olmamışdır... Xüsusilə 16-17-ci əsrlərdə Osmanlı dövləti Avropanın ən böyük, sabit və ən çox maddi sərvətlərə malik dövləti idi. İdarəetmə Osmanlı xalqının mənfəətinə uyğun qurulmuş təşkilat idi. Donanması bütün Aralıq dənizinə hakim idi. Türklərin ən böyük fəzilətlərindən biri olan intizam bütün imperatorluqda hökm sürürdü. Dünyanın ən böyük mədəniyyət mərkəzi olan İstanbul hər bir avropalı səyyahın gözlərini qamaşdırırdı.”92*

> *Alman məsləhətçisi Babinger:*

> *“Osmanlı imperiyası həqiqi dünya dövləti (Weltreiches) idi.”93*

> *İngilis tarixçi Downey:*

> *“Osmanlı dövləti dünya tarixinin ən təəccüblü və ecazkar təzahürlərindən biridir. Bütün Aralıq dənizi sivilizasiyasını tək bir imperiyada birləşdirməyə çalışmışdır.”94*

> *İngilis tarix filosofu Toynbee:*

> *“Tarix boyu Orta Şərqi öz hakimiyyəti altında birləşdirən yeganə dövlət Osmanlı imperiyasıdır. (Balkanlar və ərəb ölkələri) Buna nə Fars, nə Roma, nə də Ərəb imperiyaları nail ola bilməmişdilər.”95*

Toynbee üstəlik Osmanlı imperatorluğunun bütün ərəb dilli tayfaları eyni dövlətin damı altında topladığına diqqət çəkir. Osmanlı imperiyasını əvəz

edən müstəmləkəçi Avropa dövlətlərindən heç biri, nə İngiltərə, nə Fransa, nə İtaliya, nə də Rusiyanın bu ölkələri Osmanlı səviyyəsində yaxşı idarə edə bilmədiklərini və çox qısa müddətdə yerlərini Balkan və Ərəb dövlətlərinə buraxdıqlarını, halbuki bu ölkələri Osmanlıdan yaxşı idarə edəcəkləri iddiası ilə Osmanlılardan aldıqlarını deyir. Tarix boyunca və bu günə qədər Orta Şərqdə ən yaxşı rəhbərliyin Osmanlı tərəfindən gətirildiyini, Osmanlının haqqı olaraq Roma imperiyasının varisi olduğunu da sözlərinə əlavə etmişdi.96

Nəticədə Osmanlı imperatorluğunun, bu imperiyanı əsrlər boyu üstün müvəffəqiyyətlə idarə edən Türk sultanlarının və Türk xalqının ləyaqəti göz qabağındadır. Arxivlər xarici müşahidəçilərin bu barədə açıqlamaları ilə doludur. Burada verilən şeylər əlbəttə ki, yalnız bir neçə məhdud nümunədir.

Bütün bunlar nəzərə alındıqda, türklərin bəşər tarixi boyunca digər millətlərə nisbətən istər dövlətləri ilə, istərsə də fərdləri ilə çox mədəni və inkişaf etmiş həyat yaşadıqları anlaşıla bilər. Bu fəsildə verilmiş tarixi faktlardan, xarici tarixçilərin və müşahidəçilərin fikirlərindən göründüyü kimi, türklərin onlara qarşı çirkin ittihamlarla heç bir əlaqəsi yoxdur. Bütün tarixi dəlillər və şahidlər türklərin müstəsna xüsusiyyətlərə, elm və biliyə sahib, mədəni və əxlaqlı insanlar olduqlarını ortaya qoyur.

Nəticə

Bu fəslin əvvəlində "İnsanlar arasında irqi ayrı seçkilik ola bilməz, millətləri dəyərli edən amil onların tarixi və bu tarixdə göstərdikləri əxlaqi xüsusiyyətlərdir" demişdik. Fəsildə araşdırdığımız məlumatlar Türk millətinin bu meyarlara qarşı çox üstün və şərəfli millət olduğunu göstərir. Türklər tarixə rəhbərlik edən, böyük sivilizasiyalar quran və üstün əxlaqi xüsusiyyətlər nümayiş etdirən köklü və şərəfli millətdir.

Türk düşmənlərinin bunu bilmədiklərini düşünə bilmərik. Əlbəttə, düşmən olduqları millətin keyfiyyətlərindən xəbərdardırlar. Lakin düşmənçilikləri onları Türk millətini alçaltmağa vadar etmişdir. Bu anlayışlarla heç bir şəkildə əlaqələndirilə bilməyən "barbarlıq", "qabalıq", "vəhşilik" kimi müəyyən anlayışları nəcib Türk millətinə aid etmiş və bununla da türklərə olan nifrətləri üçün əsas tapmağa çalışmışdılar.

Çarlz Darvin də eyni mövqedədir. Darvinin türklərin əsl tarixini bilmədiyini düşünmək olmaz. Ancaq məqsədi həqiqətləri demək deyil, İngilis imperializminin mənafelərini qorumaq olduğu üçün bilərəkdən türkləri ləkələmişdir. İngilis imperatorluğunun Osmanlı imperiyasını darmadağın etmək və Türk millətini kölə etmək planına "elmi" dəstək vermək üçün "Türklər tezliklə yox olacaq aşağı irqdirlər" kimi cəfəngiyatlar deməkdən və bunu elm adına iddia etmək kimi bir yalanını ortaya atmaqdan çəkinməmişdir.

Nəticə olaraq Darvin iki min illik Türk tarixinin bütün həqiqətlərindən üz döndərən, Türklərə müxtəlif adlarla böhtan atmağa çalışan və irəli sürdüyü yalanla Türk millətinin yox olacağını ümid edən böyük türk düşmənidir. Bütün digər Türk düşmənlərinə guya elmi əsas təmin etdiyi üçün "Türklüyün ən pis düşməni" olaraq qəbul edilə bilər.

Bu vəziyyətdə millətini və vətənini sevən hər Türk Darvini düşmən kimi qəbul etməlidir.

FƏSİL

Türk düşmənliyinin günümüzə əks olunması

Əvvəlki fəsillərdə Darvinin Türk millətinə yönələn çirkin ittihamlarını və bu ittihamların imperializmin Türk millətini hədəf alan planlarını necə dəstəklədiyini gördük. Darvinizmin bu qaranlıq tərəfinin tariximizdə göstərdiyi təsiri gördükdən sonra bu günə qədər gələn düşüncələrə toxunmaq da faydalıdır. Çünki eyni tezis yaxın tariximizdə türklərə qarşı edilən hər cür düşmən hərəkətlərin və hücumların arxasında durur. Darvinin Türk millətini hədəf alan bu cəfəngiyatları Qərb mənbələrində, hətta lüğətlərdə yer almış və inkişaf etməkdə olan kütləvi rabitə texnologiyası vasitəsi ilə on milyonlarla insana çatdırılmış və bu sayədə "barbar türklər" yalanının dünyada aşılanması nəzərdə tutulmuşdur. Bu irqçi və antitürk baxışları, Sevrdən bəri dəyişməyən və əziz Türk millətini təcrid etmək və əzmək məqsədi daşıyan Qərbdəki bəzi kütlələrin arxasında yatır. Petrus Dozydən irqçilərə qədər bütün Türk düşmənləri fikri dəstəklərini Darvinizmdən alırlar.

Müsəlmanlara qarşı edilən ən dəhşətli neonasist hərəkətlərindən biri də üç türkün skinhedlər tərəfindən diri-diri yandırıldığı Mölln fəlakəti idi. Bu faciədən sonra daha beş türk Solingendə diri-diri yandırıldı.

19-cu əsrdə səslənən bu irqçi və antitürk şüarları başda Almaniya olmaqla neonasist irqçilərin Türk soydaşlarımıza qarşı hücumlarında böyük rol oynamışdır. Bu nöqtəni Nasizmin onsuz da Darvinist əsaslı ideologiya olduğunu düşündükdə daha yaxşı başa düşmək olar.

Son illərdə dünyanın ən müxtəlif yerlərində Türklərə qarşı tətbiq olunan siyasətlər, məsələn Almaniyanın Solingen, Mölln şəhərlərində və Hollandiyanın müxtəlif bölgələrində yaşayan soydaşlarımıza qarşı həyata keçirilən tədbirlər də əslində eynidirlər. Soyuq müharibə dövründə SSRİ-də Türklərə qarşı edilən sürgün, assimilyasiya səyləri və zülmlər hələ də yaddaşlardan silinməyib. Xüsusilə Krım, Özbək və Qırğız türkləri bu təzyiqlərin hədəfi idilər. Bolqarıstanda tətbiq olunan qəddar üsullar, Türk düşmənçiliyinin başqa təzahürüdür. Bundan əlavə, Kipr problemində Avropada bəzi dairələrin türklərə qarşı nümayiş etdirdiyi haqsız münasibət və AB-yə qoşulma müddətində də Türkiyəyə qarşı birtərəfli

siyasətin altında da qərəzli mühakimələr dayanır. Bütün bunların mənşəyi Avropa dairələrinin "tarixi", Türk düşmənçiliyinin əksidir.

Yaxın zamanlarda həyata keçirilən bu hadisələrdən bir neçəsini bir az da ətraflı xatırlatmağa dəyər. Alman neonasistlər 1992-ci ilin noyabrında türkləri hədəf alaraq Mölln şəhərində qırğın törətdilər. Sonra 1993-cü ilin mayında Solingen qırğınında beş Türk neonasistlər tərəfindən yandırıldıqda, Möllndəki hadisələr Solingendə təkrarlandı. Hadisənin türklərə qarşı düşmənçilikdən qaynaqlanan irqçi hücum olduğu açıq idi. Hətta San Francisco Examiner qəzetinin 1 aprel 1997-ci il tarixli sayında dərc olunan xəbərlərdə: "Solingendəki hücum Alman tarixində nasistlər dövründən bəri ən qanlı irqçi hücumdur" deyilirdi. Eyni dövrdə (1997) Heigerseelbachdakı yanğında bir türk birinci mərtəbədəki evinin pəncərəsindən tullanaraq yaralanmışdı. Polis binanın arxasında çəkilmiş qammalı xaç tapıldığını demişdi. Bu hadisələrlə paralel olaraq Detmoldda baş verən hadisədə yanlarında bıçaq və beysbol sobaları olan və "Türklər çölə" şüarları səsləndirən içkili əsgərlər iki türkə hücum etmişdilər. Bənzər hücumlardan sonra hadisə yerinin yaxınlığında qammalı xaç rəsmlərinə rast gəlinmişdi.

Bundan əlavə Hollandiyanın Haaqa şəhərində türklərə qarşı daha bir hücum oldu. Hücumda bir türk qadını və beş uşağı öldürüldü. Daha sonra türklərin təşkil etdiyi matəm yürüşündən sonra yürüşü təşkil edənlərin evlərinə qammalı xaç çəkilmiş imzasız təhdid məktubları göndərildi. Məktublarda "ölüm" təhdidləri var idi.

Türklərə qarşı bu haqsız rəftar və amansız hərəkətlər, irqçiliyə əsaslanmış türk düşmənçiliyindən qaynaqlanır. Almaniyada bu irqçiliyin toxumlarını əkən Çarlz Darvindir. Darvinin nəzəriyyəsi onun qatı pərəstişkarı Ernst Hekel tərəfindən Almaniyaya aparılmış, Nazi hərəkatı isə Hekeldən ilham almışdı. Hitler və digər nasist ideoloqlar darvinizmə əsaslanan irqçi

fikirləri dəstəkləmişdilər. Günümüzdəki neonasistlər də darvinizmdən və Darvinin türklər haqqında cəfəngiyatlarından güc tapırlar.

Yuxarıda təsvir olunan səkkiz yaşlı Zeynep Saado da faşist terrorunun qurbanıdır. Aşağı Ren əyalətindəki bir qaçqın yataqxanasına molotof kokteyli hücumu zamanı bədəninin 30 faizi ağır yaralanaraq xəstəxanaya yerləşdirildi.

Türklərə qarşı düşmənçiliyi əks etdirən tək Almaniya deyil. Yunanıstandakı Qərbi Trakya türkləri də uzun müddət irqçi siyasətin qurbanı olmuşdular. Sosial həyatın demək olar ki, hər sahəsində onlara

ikinci dərəcəli insanlar kimi yanaşırlar. Məsələn, türk xalqının siyasi olaraq təşkilatlanmasının, namizəd olmasının və olsalar belə seçilməsinin qarşısını almaq üçün dünyanın heç bir ölkəsində olmayan çətinliklər yaradılır. Yunanıstanda icbari təhsil 9 ildir və təhsil ali məktəbdə imtahan olmadan davam etdirilə bilər. Bununla birlikdə, türklərin azlıq təşkil etdiyi məktəblərdə 6-cı sinfin sonunda imtahan vermək şərti qoyulmuşdu. Məqsəd türklərin təhsilini dayandırmaqdır. Bunlara bənzər saysız-hesabsız irqçi tətbiqlər vardır.

Yaxın tariximiz Türk soylarına mənsub insanların dünyanın bir çox yerində məruz qaldıqları insanlıqdan kənar hərəkətlərlə doludur. Məsələn, 80-ci illər və əvvəllər Bolqarıstan türklərinə qarşı edilən zülm və assimilyasiya işləri bu məsələyə nümunə ola bilər. Bolqarıstandakı soydaşlarımızın adları və soyadları zorla dəyişdirilməyə çalışıldı və onların türkcə danışması qadağan edildi. Buradakı 2 milyon türkün məscidlərə getməsinin qarşısı alındı, ibadət azadlığı əlindən alındı, sünnət qadağan edildi, türk məktəbləri bağlandı və onlara qarşı müqavimət göstərənlər edama məhkum edildi. Ancaq bu gün hamısı insan haqları müdafiəçilərinin əhəmiyyətli hissəsi olduğunu iddia edən və hər fürsətdə Türkiyəni tənqid edən Qərb dünyasının əksər hissəsi səssiz qalmışdır. Bu ayrı seçkiliyin səbəbi Avropadakı bəzi dairələrə keçmişdən qalan irqçi mirasdır.

Bolqarıstandakı türklərə qarşı bu haqsız rəftar əvvəllər 1913-cü ildə Balkan müharibəsi dövründə yaşanmışdı. Bolqarlar girdikləri türk şəhər və kəndlərində insanlıqdan kənar vəhşiliklər törətmişdilər. Fransız yazıçı və zabit Pierre Loti bu hadisələrdən dərhal sonra Ədirnəyə və ətrafına getmiş, ürküdücü mənzərəni öz gözləri ilə görmüş, hadisələri bir-bir müşahidə etmiş və xalqla bir-bir danışmaq fürsəti tapmışdı.97 Pierre Lotinin 1913-cü ildə ingilis və fransız mediasında yayımlanan “Bolqar

şiddəti və zülmü" mövzusundakı məqalələri bu mövzudakı həqiqətləri bütün aydınlığı ilə ortaya qoymaq baxımından əhəmiyyətlidir.

Digər tərəfdən sovet dövründə Rusiya Federasiyasına bağlı olan türklər assimilyasiya olunmağa çalışılırdı. Bu məqsədlə Sovet İttifaqı türkləri dağınıq bölgələrə yerləşdirmiş və əlaqələrini tamamilə kəsəcək formullar tətbiq etmişdilər. Eynilə Stalin dövründə Türkiyə ilə sərhəd bölgəsində yaşayan Axıska türkləri məskənlərindən qopardılaraq Sibir başda olmaqla Sovet İttifaqının müxtəlif bölgələrinə göndərilmişdilər. Yerlərinə xristian gürcülər yerləşdirilmişdi. Rusiyanın Qafqaz siyasəti Türkiyə sərhədlərində gürcü və erməni xristianlardan ibarət olan qeyri-müsəlman əhali yaradaraq, Türkiyənin türk dünyası ilə əlaqələrini kəsmək olmuşdu. Ruslar türkləri köhnə mədəniyyətlərindən qoparmaq və aralarındakı Türk birliyini pozmaq üçün əlifbalarını dəyişdirmişdir. Beləliklə, Türkiyə ilə türklər arasındakı bütün əlaqələr kəsilməyə çalışılmışdır.

Kiprdə də türklər oxşar hadisələr yaşamış və qeyri-insani zülmə və təzyiqlərə məruz qalmışlar. Xüsusilə 1963-1974-cü illərdə rumlar türklərə qarşı böyük vəhşilik törətmiş və bir çox türkü qətl etmişdilər.

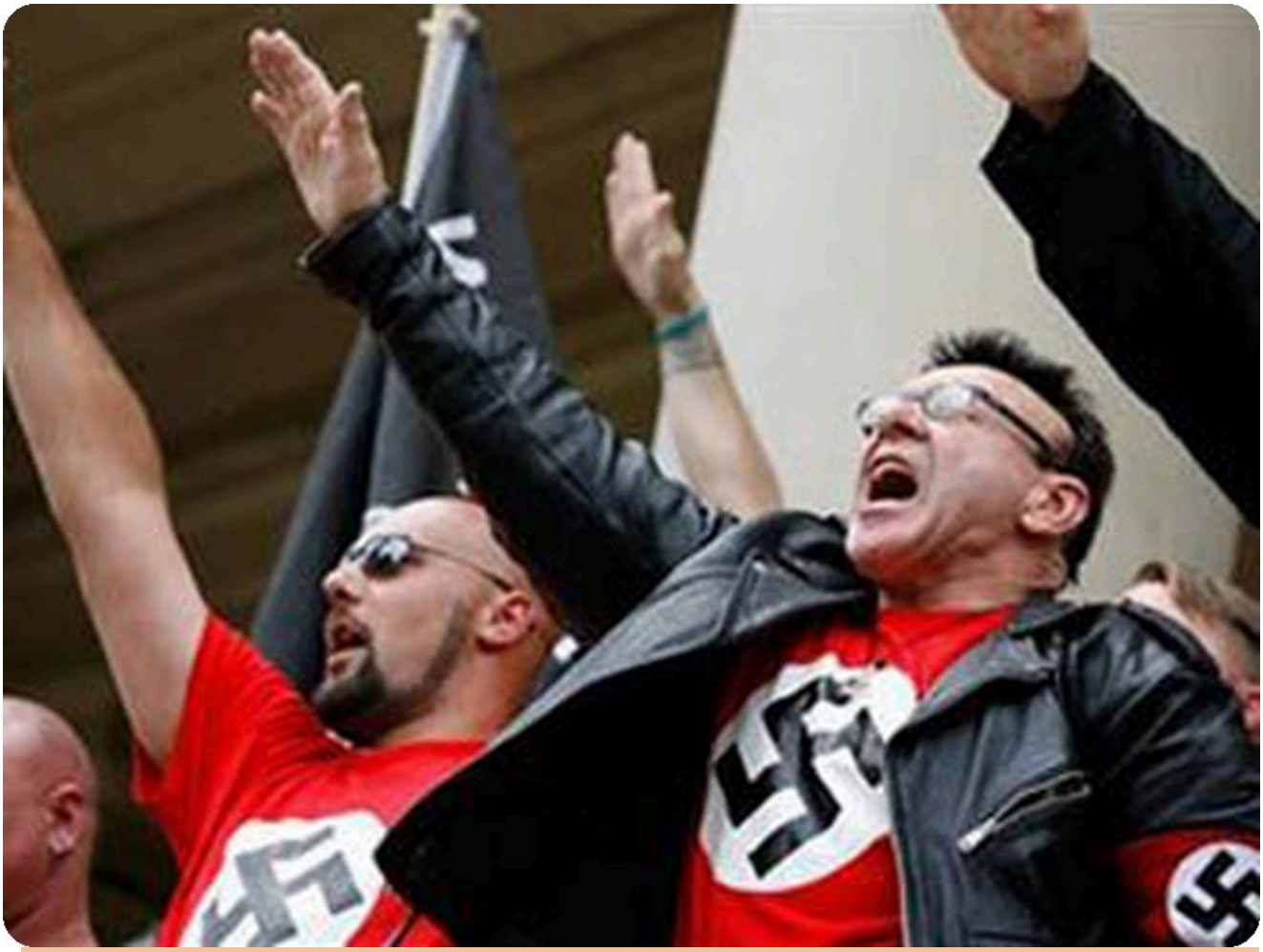

Neonasistlər son zamanlarda Nazi dövründən bəri Alman tarixində türklərə qarşı ən qanlı irqçi hücumları həyata keçirmişlər.

Bunların xaricində bu gün Avropa Birliyinə üzvlük prosesi zamanı türklərin üzləşdikləri rəftar bu tarixi perspektivin qalığıdır. Avropa Birliyinə üzv ölkələr başqa ölkələrdə etmədikləri tələblərin bir hissəsini Türkiyəyə qoşmuş, davamlı çətinliklər yaratmış, çox ədalətsiz mövqe nümayiş etdirmişdilər. Beləliklə, Litva kimi müstəqilliyini qazanmış, iqtisadi və siyasi vəziyyəti Türkiyədən daha yaxşı olmayan bəzi Orta Avropa ölkələrinə AB dərhal qapısını açsa da, Türkiyə üçün süründürmə mövqeyini seçmişdir. AB-yə qoşulma müddətində yaşadığımız dialoqları və tələbləri araşdırsaq, bəzi avropalıların şüuraltında hələ 19-cu əsrdən miras qalan "türk düşmənçiliyi" olduğu aydın olur.

Bu kitab boyunca araşdırdığımız kimi, bu düşmənçilik üçün ən vacib fikri təməl darvinizmdir. İnsanların Allah tərəfindən yaradılmadığını və

meymunabənzər canlılardan əmələ gəldiyini yalanını önə sürən Darvin nəcib Türk millətini "yarı meymun" hesab etmiş və Avropa irqlərindən Türk millətini məhv etmələrini istəmişdi. Dünyanın müxtəlif yerlərində olan Türk düşmənləri çox fərqli anlayışlara sahib ola bilərlər. Ancaq onları birləşdirən ortaq xüsusiyyət, hamısının "elmi" əsaslarını təkamül nəzəriyyəsində tapmalarıdır...

Faşist liderlərin ilham qaynağı: Darvin

Darvin nəzəriyyəsi Hitlerin "Ari irqinin üstünlüyü" ilə bağlı nəzəriyyələrini bəsləyən ən vacib mənbələrdən biri idi. Nasist lider "Ari irqinin üstünlüyü"nün "təbiət" tərəfindən yaradıldığına inanırdı. Hitler özü təkamülçü olduğundan "Mein Kampf" (Mənim mübarizəm) kitabında irqlər arasındakı mübarizədən xüsusilə bəhs edirdi. Tədqiqatçıların fikrincə kitabına bu adı verməsi təsadüfi deyildi. 1944-cü ildə kitabı 11 milyon nüsxə satıldı və təkamülçü fikirlərin Almaniyada yayılmasına səbəb oldu.

Hitlerin "Şimali Avropa almanlarını bəşəriyyət tarixindən çıxarsan, geriyə meymunların rəqsindən başqa bir şey qalmaz"1 deyərkən əsaslandığı fikir insanların meymunlardan inkişaf etdiyini və bu səbəbdən bəzilərinin "meymun" statusunu qoruya biləcəyini iddia edən darvinist fikirlər idi.

Stephen Jay Gould Hitlerin təkamülçü olduğuna dair çox güclü dəlil olan məqalə nəşr etdi. Bu məqalədə "həm akademik, həm də peşəkar dairələr tərəfindən hörmət edilən bir ingilis şərhçi; Benjamin Kidd"i tanıdırdı. Goulda görə Kidd Almaniyada "Darvin doktrinasının müharibəyə səbəb olduğu"na inanırdı. Gould sonra Hitler Almaniyası ilə bağlı sözlərini belə davam etdirirdi: "Siyasi və hərbi kitablarda müharibə və repressiya (şiddət) doktrinasını qəbul edən siyasətlərin əsasında Darvinin nəzəriyyələrinin dayandığını yazır."2

Əcdadları kimi, bugünkü faşistlər də həyatı və sərt davranışları ilə cəmiyyət üçün təhlükə olmağa davam edirlər.

Darvinizmin Almaniyadakı digər əhəmiyyətli təsiri məşhur təkamülçü bioloq Ernst Hekel tərəfindən edilmişdir. Hekel Almaniyada "Monist Cəmiyyəti" yaratdı. Monizm bütün gerçəkliyi təkcə maddəyə əsaslandıran ateist fəlsəfə idi və Hekel irqçilik, milliyyətçilik və imperializm mövzusunda Almaniyanın bir nömrəli ideoloqu oldu.3 Hekelə görə Darvin nəzəriyyəsi Almaniyada böyük sevinclə qarşılanmışdı. Bundan həvəslənən Ernst Hekel "Natural creation" adlı kitabında belə deyirdi:

> *"Darvinizm və ya çeşidləmə nəzəriyyəsi, ən yaxşı insanın sağ qalma fikrinə əsaslandığı üçün tamamilə aristokratikdir. Təbii inkişafla birlikdə gələn iş bölgüsü, insanların xüsusiyyətlərində daha çox dəyişikliyə səbəb olur, bu da fərdlər arasında və fəaliyyətlərindəki, təhsilindəki və həyat şərtlərindəki bərabərsizliyə səbəb olur."4*

20-ci əsrdə Hekel kimi təkamülçülərin geridə qoyduğu mirasla ortaya çıxan iki böyük irqçi rejim, yəni faşizm və onun versiyası olan Nasional

sosializm darvinist düşüncəyə əsaslanmışdır. Törətdikləri hər cür qanlı hərəkəti öz ağıllarına görə elmi və ədalətli zəminə qoymuşdular. Darvinizm irqçi liderlərin törətdikləri vəhşilikdə həm özlərini rahatlatmalarına, həm də xarici reaksiyalara qarşı qorunmalarına kömək edirdi.

> *Adolf Hitler siyasətində sosial darvinizmdən istifadə etdiyi kimi, Benito Mussolini də İtaliyanı imperialist təməllərə söykəmək üçün darvinist konsepsiyalardan istifadə etmişdi. Benito Mussolini də təkamülçü idi və çıxışlarında darvinist konsepsiyalardan tez-tez istifadə edirdi. İngilis imperiyasının zəifləməsi ilə əlaqədar olaraq bunu iddia etmişdi:*

> *"İngiltərənin müharibəyə girmək istəməməsi Britaniya imperatorluğunun təkamül tənəzzülünü nümayiş etdirir."5*

Gördüyümüz kimi, ictimai quruluş Mussoliniyə görə bioloji təkamül modelinin nüsxəsi idi. Beləliklə, İngiltərə yaşamaq uğrunda mübarizədə irəliləyə bilmir, geridə qalırdı.

II Dünya Müharibəsinin sonunda faşizmin nümayəndələri də tarixə qərq oldular. Buna baxmayaraq, yenə də darvinizmin irqçi yozumu tez-tez milliyyətçilik adı altında davam edirdi. Bu gün də dünyada tərəfdarları olan milliyyətçi fikirlər Darvin nəzəriyyəsinə əsaslanırlar. Bəlkə də bu ideologiyaya qapılan insanların əksəriyyəti bunun fərqində ola bilməzlər; Ancaq ideologiyanın tanınmış simaları bunu bilir və təkamülün təməlində dayanan "yaşamaq üçün mübarizə" anlayışını daima yaşatmağa çalışırlar.

Çünki bir insan yer üzündə fərqli irqlərin və millətlərin mövcudluğunu, aralarında yaşamaq uğrunda mübarizənin səbəbi olduğunu düşünürsə, darvinist olmalıdır. Bəlkə də özünü belə təsvir etməz, amma nəticə dəyişmir. Çünki darvinizm "yaşamaq üçün mübarizə" anlayışının yeganə "yalançı elmi" əsasını təşkil edir. Bu həqiqətin nəticəsi budur:

Rasionalizmin yaşaması üçün darvinizm də yaşamalıdır. Bu əlaqəyə görə bütün dünyada rasionalist rejimlər və hərəkatlar darvinizmi dəstəkləyirlər. "Təməl"in bundan xəbəri olmasa da, rəhbər kadrlar bu dəstəyi gizli şəkildə həyata keçirirlər.

1) Carl Cohen, "Communism, Facism and Democracy", New York: Random House Publishing, 1967, səh. 408-409

2) Paul G.Humber, "Hitler's Evolution Versus Christian Resistance", Vital Articles on Science/Creation, www.icr.org/pubs/imp/imp-181.htm

3) Henry Morris, "The Long War Against God: The History and Impact of the Creation, Evolution, Conflict" 8-ci nəşr, Michigan:Baker Book House, mart 1996-cı il, səh. 73

4) Anton Pannekoek, "Marksism and Darwinism", Chıcago Charles H. Kerr Company Co-Operative, Copyright, 1912, Charles H. Kerr Company, 5-ci hissə

5) Henry Morris, "The Long War Against God: The History and Impact of the Creation, Evolution, Conflict" 8-ci nəşr, Michigan: Baker Book House, mart 1996-cı il, səh. 81

FƏSİL

Kommunizmə açılan qapı: Darvinizm

Əvvəlki fəsillərdə darvinizmin Türk düşmənçiliyi üçün ən əhəmiyyətli təməl fikir olduğunu və Türk millətini hədəf edən mərkəzlərin darvinizmdən "elmi" dəstək aldıqlarını araşdırdıq.

Darvinizmin Türk millətini üçün yaratdığı başqa təhlükə Türk millətinin birliyinə istinad edən müəyyən ideoloji cərəyanların bəsləməsidir. Bunların başında kommunizm gəlir.

Kommunizm 1960-cı illərdən bəri Türkiyədəki bir çox gənc və ziyalılar olmaqla geniş auditoriyanı təsir altına almış ideologiyadır. Bu ideologiyaya qapılanlar illərlə silaha sarılaraq böyük Türk dövlətini qan içində boğan terror aktları törətdilər. Milli kimliyini unutmuş, tarixdə iz qoyan türk qəhrəmanlarına deyil, Marksa, Leninə və Maoya pərəstiş etmiş və onları afişaları ilə mitinq etmişlər. Şanlı Türk bayrağına deyil, kommunist Rusiya və ya Qırmızı Çin bayraqlarına hörmət etmişdilər. İstiqlal Marşı ilə deyil, kommunist beynəlmiləl himni ilə coşurdular. Son 15 ildə bu ideologiya separatizmin ideoloji əsasına çevrilmiş və ölkəmizin Cənub-Şərqini hədəf alan separatçı terrorun əsasını təşkil etmişdir.

> **Bir sözlə, Türk millətinin düşməni olan fikri cərəyanlar sayıldıqda ilk növbədə kommunizm gəlir.**

> **Kommunizmin yeganə "elmi" əsası darvinizmdir.**

Marksizm və darvinizm

Marksizmin qurucusu Karl Marks tarixin inkişafını iqtisadiyyata əsaslandırırdı. Onun yanılqılarına görə cəmiyyət tarix boyunca

müxtəlif mərhələlərdən keçirdi və hər şeyi müəyyən edən iqtisadiyyat idi. Marks ayrıca cəmiyyətlərin inkişaf prosesində bir-birini izlədiklərini düşünürdü. Kölə cəmiyyəti feodal cəmiyyətinə, feodal cəmiyyəti kapitalist cəmiyyətə çevrilmişdi, nəticədə inqilab yolu ilə sosialist cəmiyyət qurulacaq və tarixin ən inkişaf etmiş mərhələsinə çatacaqdı. Başqa sözlə, cəmiyyətlərin tarixi inkişafını təkamülçü bir yanaşma ilə özünəməxsus şəkildə izah edirdi. Başqa sözlə, Karl Marks Darvinin "Növlərin Mənşəyi" ilə qarşılaşmadan əvvəl də təkamülçü məntiqi qəbul edirdi. Ancaq Marks və böyük dostu Engels bir şeyi izah etməkdə çətinlik çəkirdilər: Canlıların necə meydana gəldiyi sualını... Bunu öz yolları ilə izah edə bilmədikcə dindən imtina edə bilmirdilər. Ancaq onların ideologiyaları dinin rədd edilməsinə əsaslanırdı. Əgər bu sözdə izahı gətirə bilməsələr, bütün tarixi maddəyə əsaslandıra bilməzdilər.

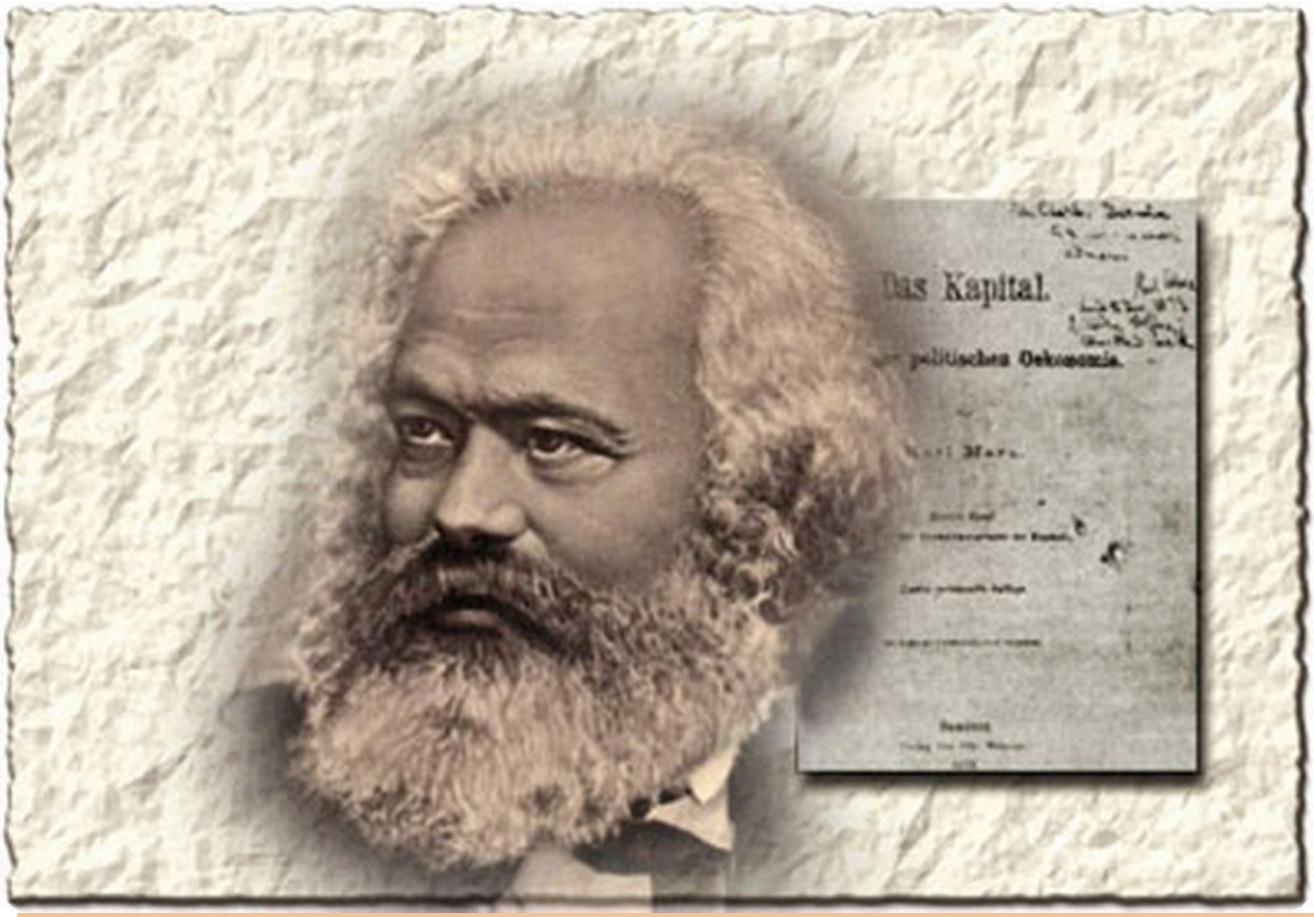

Marks eyni zamanda, ən böyük əsəri "Das Kapital"ı Darvinə həsr edərək Darvinə olan rəğbətini ortaya qoymuşdu. Kitabın almanca nəşrində əl yazısı ilə belə yazmışdı: "Çarlz Darvinə atəşli heyranı olan Karl Marksdan."

Darvinin təkamül nəzəriyyəsi ateist olan və kainatdakı hər cür hadisəni, iqtisadiyyatı və tarixi dialektik perspektivdən izah etməyə çalışan Marksın köməyinə gəlmişdi. Təkamül nəzəriyyəsinin elmi təməli olmasa da, güclülərin həyatda qalması üçün təbiətdə davamlı mübarizə olduğunu iddia edirdi. Bu düşüncə, Marksa siniflər arasındakı mübarizəni və nəticədə tarixdəki dəyişikliyi "elmi" şəkildə əsaslandırmağa imkan vermişdi.

Beləliklə, Marks "Növlərin mənşəyi" (Origin of species) adlı kitabını əlinə alan kimi öz fikirləri üçün zəmin yaratdığını gördü. Marksın Darvinin fikirlərini nə dərəcədə mənimsədiyi 16 yanvar 1861-ci ildə Ferdinand Lassalleyə yazdığı məktubda aydın görünür:

"Darvinin (Növlərin mənşəyi) kitabı çox əhəmiyyətli və tarixdəki sinif mübarizəsini təbii olaraq dəstəklədiyi üçün mənə çox uyğun gəlir..."98

Darvinin fikirləri təkamülçü perspektivə görə Marksa həqiqətən uyğundur. Bundan əlavə, bu nəzəriyyə ilə ideologiyasının dilemmalarını ört bas edə bilirdi. Bu səbəbdən dərhal Darvinin nəzəriyyəsini proqramına daxil etdi. Beləliklə, Darvin və Marksın təlimləri, təkamül nəzəriyyəsini biri təbii dünyada, digəri insan cəmiyyətlərində olduğu iddia edilən müsbət elmə çevirdi.

Darvinizm tam istədikləri zamanda gəlmişdi; Nəzəriyyə ortaya çıxan kimi sosialistlər darvinizmin və onların nəzəriyyəsinin təsdiqlənib tamamlandığını düşünürdülər. Təbii dünyada da davamlı inkişaf (təkamül) olduğu fikri onlar üçün Marksın ictimai inkişaf nəzəriyyəsini dəstəkləmək demək idi. Marx "Bizim nəzəriyyəmiz təkamül nəzəriyyəsidir; Əzbərlənəcək və mexaniki şəkildə yenilənəcək doqma deyil"99 deyərək darvinizmlə sıx əlaqələrini bir daha vurğulayırdı. 18 dekabr 1860-cı ildə Engelsə yazdığı məktubda Darvinin kitabı haqqında "Bu, baxışlarımızın təbii tarixi əsaslarını özündə cəmləşdirən kitabdır"

deyirdi. Engels darvinizmin ideologiyası üçün nə qədər əhəmiyyətli olduğunu başa düşmüş və Marksa belə yazmışdı: "Hazırda oxuduğum Darvinin əsəri möhtəşəmdir."100

Marks ən böyük əsəri olan "Das Kapital"ı Darvinə həsr edərək Darvinə olan böyük heyranlığını göstərmişdi. Kitabın Almanca nəşrini əl yazısı ilə belə yazmışdı: "Çarlz Darvinə böyük pərəstişkarı olan Karl Marksdan." Darvin kimi, Marks da inkişaf qanununu kəşf etdiyini düşünürdü. Darvinistlər tək bir elmi tapıntıya əsaslanmasalar da, canlı həyatın inkişafının mərhələli olduğunu düşündükləri kimi, Marks da tarixi mərhələli kimi qiymətləndirirdi. Həm Marks, həm də Darvin "inkişaf" tezisi ilə ortaya çıxmışdılar.

Bu səbəbdən müdafiə etdikləri fikirlər oxşar idi. Engels Darvini onu Marks ilə eyni şəkildə tərifləyir və "Darvin təbiətdə təkamül qanununu kəşf etdiyi kimi, Marks da insanlıq tarixində təkamül qanununu kəşf etdi" deyirdi, lakin o, ciddi şəkildə səhv edirdi. Əslində Darvindən sonra 20-ci əsrin ilk yarısında ardıcıl olaraq əldə edilmiş saysız-hesabsız elmi tapıntılar Darvin nəzəriyyəsinin heç bir elmi dəyəri olmadığını sübut edirdi. Amerikalı botanika professoru Conway Zirckle kommunizmin qurucularının darvinizmi niyə qətiyyətlə qəbul etdiklərini belə izah edir:

> *"Marks və Engels Darvinin "Növlərin mənşəyi" adlı kitabı nəşr olunan kimi təkamül nəzəriyyəsini qəbul etdilər... Kommunizmin qurucuları üçün təkamül fövqəltəbii qüvvənin müdaxiləsi olmadan insanlığın necə meydana gələ biləcəyi və bu səbəbdən müdafiə etdikləri materialist fəlsəfənin əsaslarını dəstəkləmək üçün istifadə edilə biləcəyi sualının cavabı idi. Üstəlik Darvinin təkamülü şərh etmə yolu (yəni təkamülün təbii seçmə prosesi yolu ilə inkişaf etdiyi nəzəriyyəsi) o zamana qədər hakim olan teoloji fikirlərə meydan oxumaq imkanı verirdi. Təbii seleksiya nəzəriyyəsi sayəsində alimlər təbii dünyanı materialist terminologiya ilə izah etmək şansına sahib olmuşdular."101*

> *Tom Bethell Marks və Darvin arasındakı əlaqənin əsas səbəblərini belə izah edir:*

> *"Marks iqtisadi səbəblərdən Darvinin kitabına heyran deyildi. Marksın Darvinin kitabına heyran qalmasının ən vacib səbəbi Darvinin kainatının tamamilə materialist olmasıdır. Bu mühüm məqamda Darvin və Marks əsl yoldaş idilər."102*

Bu, həqiqətən çox vacib təsbitdir. Çünki Marks və Darvinin ən vacib ortaq nöqtəsi nəzəriyyələrinin dinsizliyə əsaslanmasıdır. Materialist Engels bu nöqtədə Darvinə olan heyranlığını belə ifadə etmişdi:

"Təbiət metafizik deyil, dialektik işləyir. Bu baxımdan Çarlz Darvinin adı hamıdan əvvəl çəkilməlidir."103

Əlbəttə ki, bu, Engelsin böyük səhvi idi. Çünki elmin çox sayda tapıntı ilə açıqladığı kimi kainatın və həyatın mənşəyi Yaradılışdır və bütün canlı və cansız varlıqlar Uca Allahın təyin etdiyi tale ilə varlıqlarını davam etdirirlər. Bir başqa əsərində Engels Darvin haqqında fikirlərini bu sözlərlə dilə gətirirdi:

"...Darvin bütün təbii varlıqların, bitkilərin, heyvanların və insanların milyonlarla il ərzində baş verən təkamül prosesinin məhsulu olduğunu sübut edərək təbiətin metafizik baxışına ən ağır zərbəni vurdu."104

Bu sözlər Engelsin nə qədər səhv olduğunu bir daha nümayiş etdirirdi. Engels üçün bütün digər təkamülçülər kimi, heç bir elmi əsası olmayan bəzi fərziyyələrin doğru olduğu yalanına aldanmışdı. Bundan əlavə, "Meymundan insana keçiddə əməyin rolu" adlı əsərini dərc edərək dərhal Darvin nəzəriyyəsini mənimsədiyini göstərmişdi. Bundan əlavə, Engels darvinizmi təbiət elminin inkişafında üç vacib dəstəkdən biri kimi göstərir və belə deyirdi:

> *"1859-cu ildə Çarlz Darvin əsas əsəri olan "Növlərin mənşəyi" əsərini nəşr etdirmişdi. Bu əsər bir əsrdən çox davam edən təkamül fikrinin inkişafını tamamlama və müasir biologiyanın əsasını qoymuşdu. Bu kəşflərin fəlsəfi əhəmiyyəti ondadır ki, təbii inkişafın dialektik mahiyyətini qısa şəkildə göstərirlər."105*

Bu açıqlamalardan da göründüyü kimi, Engels Darvinin təkamül nəzəriyyəsinin onun ateist dünyagörüşünə elmi dəstək olduğunu düşünməkdən məmnun qalmışdı. Ancaq belə bir sevincə qapılmaq üçün bir az tələsmiş və dövrünün ibtidai elm anlayışı onu ciddi səhv etməyə vadar etmişdi. Əslində 20-ci əsr girəndə Darvinin iddialarının etibarsızlığı elmdəki inkişaflar sayəsində reallaşacaq və təkamül nəzəriyyəsinin irəli sürdüyü fikirlərin sadəcə "xəyal məhsulu" olduğu açıqlanacaqdı. (Baxın "Təkamül yalanı", Harun Yəhya).

Fridrix Engels

Marks və Engelsdən başqa digər kommunist liderlər də təkamülçü idilər. “Lenin, Trotski və Stalin hamısı ateist təkamülçü idilər.”106 Rusiya ilə birlikdə Rus Kommunist İnqilabının iki böyük memarından biri olan Leon Trotski, “Darvinin ixtirası, dialektikanın (dialektik materializm) təbii maddələr sahəsindəki ən böyük qələbəsi”107 olduğunu demişdi. Buna bənzər şəkildə Çin kommunizminin qurucusu Mao Tse Tung “Çin

sosializmi Darvin və təkamül nəzəriyyəsinə əsaslandığını”108 açıq şəkildə bildirmişdi.

Nəticədə, kommunistlərin etdikləri bioloji təkamülü tarixə və cəmiyyətə tətbiq etmək idi. Cəmiyyətdəki dəyişiklikləri, sıçrayışları, dağıntıları və inqilabları təbii təkamül kursu olaraq qəbul etdilər. Bu səbəbdən Çarlz Darvin həm kommunizm qurucuları, həm də onların yollarını davam etdirənlər üçün çox əhəmiyyətli və dəyərli şəxsiyyət idi.

Marksizmlə darvinizm arasındakı əlaqə bu gün hamı tərəfindən qəbul edilən çox açıq həqiqətdir. Karl Marksın tərcümeyi-halını izah edən kitablarda da bu əlaqəyə yer verilir. Məsələn, “Öncü” nəşriyyat evi tərəfindən nəşr olunan tərcümeyi-halda bu əlaqə belə təsvir edilmişdir:

> *“Darvinizm marksist fəlsəfəni dəstəkləyən, sübut edən və inkişaf etdirən bir sıra faktlar təqdim etmişdi. Darvinist təkamülçü fikirlərin yayılması, marksist fikirlərin bütünlüklə zəhmətkeş insanlar tərəfindən başa düşülməsi üçün əlverişli zəmin yaratmışdı... Marks, Engels və Lenin Darvinin fikirlərinə böyük dəyər verir və onların böyük elmi əhəmiyyətinə işarə edir və bununla da bu fikirlərin yayılmasını sürətləndirirdilər.”109*

Daha əvvəl də bildirildiyi kimi, kommunizmin qurucuları tərəfindən bu qədər tərifl ənən təkamül nəzəriyyəsi davamçıları tərəfindən də hərarətlə qəbul edildi. Dünyanın harasında olmasından asılı olmayaraq, bütün kommunist rejimlər və ya hərəkatlar darvinizmi sona qədər qorudu və onu fikri çərçivəsinin təməl daşlarından biri kimi qəbul etdilər. Kommunizm ilə birlikdə “irq” mübarizəsi “sinif” mübarizəsinə çevrildi.

Ən məşhur və ən qanlı darvinist kommunist liderlərdən biri İosif Stalin idi. Çar dövründəki uşaqlığı dövründə Stalin xristian təhsili verən məktəbdə oxumuşdu. Və məktəb illərində dindar xristian idi. Ancaq bir gün bir kitab oxudu və həyatı dəyişdi. Kitab “Növlərin mənşəyi” (Çarlz Darvin-in “Növlərin mənşəyi” adlı kitabı) idi. Ateizmi qəbul etdikdən sonra qısa müddətdə Kommunist Partiyası sıralarına qoşuldu. 60 milyon

insanın həyatına başa gələcəyi təxmin edilən hakimiyyəti dövründə təkamül təbliğatına böyük əhəmiyyət verdi. Tərcümeyi-halında belə yazırdı:

> *"Altı gün ərzində məktəblərdəki şagirdlərimizin düşüncələrini yaradılış mifindən təmizləmək üçün onlara üç şeyi xüsusi öyrətməliyik: Dünyanın yaşı, geoloji mənşəyi və Darvin təlimləri."110*

> *Gördüyümüz kimi, Marksist liderlər darvinizmi müdafiə edir və müdafiə etdikləri kommunist ideologiya üçün nə qədər əhəmiyyətli olduğunu başa düşdükləri üçün ilk iş olaraq darvinizmi təhsil proqramlarına daxil etdilər. John N. Moore bu mövzuda belə deyir:*

> *"SSRİ liderlərinin düşüncələri təkamülçü dünya görüşünə əsaslanır."111*

> *Robert M. Young "The Darvin debate, Marxizm today" adlı əsərində belə yazır:*

> *"Təkamül nəzəriyyəsinin baxışları marksizmlə tamamilə uyğundur. İnsanın mənşəyi və ağılın təbiət qüvvələrinə əsaslanan izahı digər dünyəvilər kimi marksistlərə də xoş görünmüşdü."112*

Bunların nəticəsi olaraq marksizmin və darvinizmin iki müstəqil nəzəriyyə olmadığını gördük. Əslində, hər iki nəzəriyyənin əsasında eyni prinsip dayanır. İkisi bütünlük təşkil edir. Darvin prinsipləri insanlar arasında Marks prinsipləri ilə yaşanır. Buna əsasən aşağıdakıları demək mümkündür: Təkamül nəzəriyyəsi hər hansı sol hərəkatın fəlsəfi əsasında əvəzolunmaz yerə sahibdir. Buna görə də hər hansı bir hərəkat və hər hansı sol rejim özünü fəlsəfi dəstək və qanuniliklə təmin etmək üçün təkamülü qəbul edib cəmiyyətə tətbiq etmək məcburiyyətindədir.

Gördüyümüz kimi darvinizm insanlığa zərər verən, onları fitnə və müharibələrə sövq edən bir çox ideologiyanın arxasında durur. Bir-birindən tamamilə fərqli görünən və hətta zidd olduğu bilinən ideologiyalar da darvinizmin təməlində tək bir nöqtədə birləşirlər.

Məsələn, bu gün dünyanın əksər hissəsi Hitler və Stalinin əks qütblərə mənsub olduğunu düşünür. Bu, müəyyən mənada doğrudur, amma digər tərəfdən birləşdikləri ortaq məxrəc vardır. Hər ikisi də qəddarlığı sənət halına gətirmiş və milyonlarla insanı qətlə yetirmişdilər. Bunu edərkən ikisi də darvinizmdən əhəmiyyətli vasitə kimi istifadə etmişdilər. Paul G. Humber "Hitler's Evolution Versus Christian Resistance" adlı məqaləsində Stalin ilə Hitler arasındakı bu ümumi nöqtəyə işarə edərək bunları demişdir:

"Stalin bilərəkdən Darvini seçmişdi. Hitler güclünün həyatda qalmasını dünyaya zorla qəbul etdirməyə çalışırdı."113

Faşist Almaniya ilə Kommunist Rusiya arasında böyük fəlsəfi oxşarlıq vardır. Hər iki totalitar rejim darvinizmdən dəstək tapmışdır. Təkamül nəzəriyyəsini tənqid edən dünyaca məşhur simalardan biri Dr. Henry Morris bu məsələyə aşağıdakı kimi istinad edir:

> *"Təkamülçülüyün acı meyvələri arasında; Karl Marksın (ardından Engels, Lenin, Stalin, Mao) və Adolf Hitlerin (Nitşe və Hekelin fikirlərinə əsaslanaraq) öncülük etdiyi sözlərlə ifadə edilməyəcək qədər çox qəddar sistemlər vardır. Həm Marksın, həm də Hitlerin ataları, dostları və varisləri ilə təkamülçü olmaları çox mənalıdır. Təkamülçü təkliflər əsasında öz toplumlarını qurmağa çalışmışdılar. Təkamülçülük (xüsusilə darvinizm) bu iki bəladan daha çox məsuliyyət daşıyır."114*

Kommunizm və terror

Anarxiya və terrorizm marksizm və leninizmin dəyişməz metodudur. Sovet Rusiyasının qurulması dövründə Lenin milyonlarla insanı öldürməsi, Mao Qırmızı Çində "100 çiçək açsın" kampaniyası ilə rəqiblərini öldürməsi və Stalinin qırğınları ilə tarixə keçməsi, Kambocanın Marksist lideri Pol Potun 9 milyonluq ölkənin üç milyonunu öldürərək Hitleri belə geridə qoyması tarixin bilinən həqiqətləridir.

Amerikalı politoloq Samuel Francis mövzu ilə bağlı aşağıdakı şərhləri etmişdir:

“Marks və Engels inqilabın həmişə zorla olacağını iddia edirdilər. İnqilabçıların hakim gücə qarşı şiddət tətbiq etmələri və hər zaman terrorizmə dəstək verdiklərini açıq şəkildə bildirmişlər.”115

Leninin terrorun sistematik şəkildə istifadəsi ilə bağlı çox açıq ifadələri vardır:

> *“Təbliğatçılar hər bir qrupu sadə bomba formulları ilə silahlandırmalıdırlar. Onlara işin mahiyyətini izah etməli və gerisini onlara buraxmalıdırlar. Qruplar dərhal hərbi təlimlərə, əməliyyatlara qatılmaqla başlamalıdır. Bəziləri bir casus öldürmək və ya polis bölməsinə basqın etmək vəzifəsini yerinə yetirməlidirlər. Bəziləri bankları qarət etməlidirlər.”116*

“Siyasi qətllərə qətiyyən qarşı deyilik... Yalnız birbaşa geniş xalq kütlələri ilə əlaqəli fərdi terror hərəkatları dəyər daşıyırlar.”117

“Bəzi insanlar bizi qəddarlığımıza görə qınadığında, onların ən sadə marksist prinsipləri belə necə unuda bildiklərinə heyran qalırıq.”118

Lenin ilə birlikdə Rusiyada Oktyabr inqilabının ən əhəmiyyətli lideri olan Trotski bütün bu hekayəni gücləndirən bir açıqlamasında belə demişdir:

> *“Lakin inqilab tələb edir ki, inqilabçı sinif öz məqsədinə hər cür vasitələrlə lazım gələrsə silahlı üsyanla, lazım gələrsə terrorizmlə çatsın.”119*

> *Digər bir açıqlamasında Karl Marks belə demişdi:*

> *“Üsyan müharibə qədər müharibədir.” Marks silahlı üsyanla bağlı bütün inqilabların dərslərini bugünə qədər “inqilab” siyasətinin ən məşhur ustası Dantonun sözləri ilə yekunlaşdırmışdır: “Hücum, hücum, yenidən hücum.”120*

Anarxiya

Terrorizmi marksistlər qədər solçuların başqa versiyasını təmsil edən anarxistlər də müdafiə edirlər. Anarxizm hər cür səlahiyyət, güc və ilk növbədə dövlətə qarşı çıxan siyasi fəlsəfədir. Fərd üçün heç bir öhdəlik, məsuliyyət və ya qayda qəbul etmir. Bütün dini, əxlaqi və hüquqi qanunları rədd edir. Marksizmlə eyni fəlsəfi təmələ əsaslanan, yalnız müəyyən metodlarla fərqlənən bu ideologiya, bütün digər darvinist əsaslı fikirlər kimi terrora rəğbət bəsləyir. Anarxist nəzəriyyəçilərin əsərlərində terrorun zəruriliyini müdafiə etmək üçün çoxsaylı ifadələr vardır. Məsələn, anarxizmin qurucusu sayılan Bakunin 1869-cu ildə nəşr olunan "İnqilab prinsipləri" adlı əsərində bunları demişdir:

> *"Məhv olmaqdan başqa heç bir hərəkət tanımırıq. Ancaq bu hərəkətin özünü göstərəcəyi formalar zəhər, bıçaq, ip və s. kimi son dərəcə müxtəlif olacağını qəbul edirik... Ağlamaq və fəryad ilə "cəmiyyət" qorxu və vicdan əzabı içində olacaq. Ancaq inqilabçılar həlak olanların fəryadlarına laqeydlik göstərəcək və heç bir güzəştə getməyəcəklər. İnqilabçıların metodu terror sayıla bilər, ancaq bu onları çəkindirməməlidir. Onların əsas məqsədi inqilabı həyata keçirməkdir. Şəri məhv etməyin səbəbi müqəddəsdir; Rus torpağı qılınc və atəşlə təmizlənəcəkdir."*

Bölücü terrorun təməl fikri

Bu nöqtəyə qədər biz Darvinin təkamül nəzəriyyəsi ilə kommunizm və bunun bir versiyası hesab edilə bilən anarxizm ilə münasibətləri həll etdik. Bu ideologiyaların terrorizmi və şiddəti necə əhatə etdiklərini və onları qanuni metod kimi qəbul etdiklərini də bildirdik. Maraqlısı budur ki, bu iki xüsusiyyət, yəni darvinist düşüncə və terrorizm tərəfdarı münasibət bir-biri ilə əlaqəlidir.

Darvinizm həqiqətən terrorizmi qanuni metod olaraq görən və müdafiə edən azğın ideologiyalar üçün fikri zəmin yaradır. Darvinizm şiddətin, qarşıdurmanın və qanlı mübarizələrin təbiət qanunlarına uyğun "inkişaf"

metodu olduğu yalanını müdafiə edir. Darvin təbiətdə yaşamaq üçün qanlı mübarizənin olduğunu və bunun cəmiyyətdə tətbiq olunmasının insan təkamülündə irəliləməyə səbəb olacağını müdafiə edirdi. Başqa sözlə, bir toplumda qan tökülməsi, fərqli qruplar arasında qarşıdurma, "inqilabçı"lar və "mühafizəkar"lar arasında mübarizə darvinizm üçün yaxşı və doğru bir şeydir.

Kommunistlər və anarxistlər isə terrora bağlılıqlarını darvinizm fəlsəfəsi ilə dəstəkləyirlər.

Bu mövzuda ətrafımızdan nümunə verə bilərik: Darvinist təhsil proqramları, dünyanın hər yerində olduğu kimi, ölkəmizdəki kommunist təşkilatların həm təbliğatı, həm də daxili təlimlərinin mühüm bir hissəsini təşkil edir. Əslində, ölkəmizin şərqində fəaliyyət göstərən separatçı təşkilat aylardır bölücü təşkilatlarda, düşərgələrə militanlarına darvinizm təhsili verir.

Bu təlimdə əlli nəfərlik döyüşçü qruplarına böyük panellərdə kainatdakı hər hadisənin "tezis-antitezis-sintez" şəklində və təbiətin dialektikası, canlıların dialektikası və tarixin dialektikası olaraq üçə bölünən "dialektika" düsturuna görə inkişaf etdiyi izah edilir. Təbiətdəki hər şeyin təbiətin dialektikası kimi inkişaf etdiyi, bütün canlıların bir-birindən canlıların dialektikası olaraq törədiyi, insanların meymunlardan gəldiyi və cəmiyyətlərin tarixin dialektikası olaraq kommunist ictimai quruluşa doğru inkişaf etdikləri və bu prosesin sonunda Kommunist Kürd İnqilabının həyata keçirəcəyi cəfəngiyat militanlara aşılanır. Növbəti mərhələdə militanlara partizan təhsili verilir.

Bu gənclər aldıqları darvinist-materialist təhsil nəticəsində cəmiyyət üçün son dərəcə təhlükəli fərdə çevrilirlər. Bu təhsil nəticəsində Allahı, dini, dövləti, milli və mənəvi dəyərləri inkar edən və insanları asanlıqla

öldürə və vəhşicəsinə qətl ediləcək heyvanlar kimi görən insanlar ortaya çıxır.

Unudulmamalıdır ki, mənəvi dəyərləri rədd edən, Allaha inanmayan və ölümdən sonra hesab günü olduğuna inanmayan insanlar asanlıqla hər cür əxlaqsızlıq və zülm edə bilərlər. Bu səbəbdən yuxarıda bəhs etdiyimiz marksist liderlər və onların yollarını izləyənlər körpələri, uşaqları, gəncləri, qadınları, qocaları və günahsız insanları asanlıqla öldürə bilərlər. Çünki fəlsəfələrinin əsas götürdükləri darvinist görüşlərə uyğun olaraq qarşılaşdıqları insanların əslində heyvan olduqlarını və hər hansı böcəyi öldürdükləri kimi onları da asanlıqla öldürə bildiklərini düşünürlər.

Nəticə olaraq, qırğınların, amansız qətllərin, insanlara zülmün, terrorun, separatizmin, dinə və dövlətə nifrətin arxasında darvinizm və materializm təhsili almış anarxistlər vardır. Bu səbəbdən darvinizmin əsl üzünü göstərmək və gənc beyinlər bu cəfəngiyatla yuyulmadan əvvəl lazımi tədbirlərin alınması Türk millətinin yaşaması üçün vacib tədbirdir.

Dünyadakı zülmün qaynağı Darvinin nəzəriyyəsidir

“Darvinizm terrorunun zəminini təşkil edən sistemdir, terror zəmini darvinizmdə tapır. Yəni bataqlıqda milçəyin çoxalması kimi, darvinizm bataqlığında da terror yaranır.” (Hörmətli Adnan Oktarın “Amerikan xalq radiosu”na verdiyi müsahibə, İstanbul, 11 oktyabr 2008-ci il)

ADNAN OKTAR: Darvinizmin və materializmin çöküşü artıq dünyada terrorun və anarxiyanın, döyüşlərin və müharibələrin sonu deməkdir. Çünki bütün dünyada ortaya çıxan terrorun, anarxiyanın və müharibələrin və fikir ayrılıqlarının arxasında darvinizm dayanır. “Yaradılış Atlası” adlı kitabımı oxuyanlar bunu görəcəklər. Artıq dünyanın

qardaşlığına, birliyinə heç bir maneə yoxdur. İndi hz. İsa (ə.s)-ın enməsini gözləyirik. Bu qızıl əsri, gözəl əsri gözləyirik, Hz. Mehdi (ə.s)-ın zühurunu gözləyirik. Avropa, Amerika, Rusiya və bütün dünya qardaş olacaq. Çox möhtəşəm, gözəl mədəniyyət yaranacaq. Qızıl əsrdə dünyada xoşbəxt yaşayacağıq, inşaAllah, Allahın izni ilə.

Türkiyəyə inananların sayı artıb. Hal-hazırda insanların 95%-i darvinizmə inanmır. Türkiyədə insanların 95%-i Allaha inanır. Bu, mükəmməl hadisədir, Avropada da nisbət bu səviyyəyə çatmışdır. Allaha inananların sayı bu nisbətə gəldi, yəni 75-85% arasında dəyişir. Bu nisbət Amerikada da çox yüksəkdir, bu böyük müvəffəqiyyətdir, Allahın yaratdığı müvəffəqiyyətdir. Dünyanın materialist qaranlıq dövrdən çıxacağını və aydınlığa girəcəyini açıq şəkildə görürük. Bu, çox sevindirici hadisədir, artıq qaranlıq dövr bitmişdir. (Hörmətli Adnan Oktarın "The Student Operated Press" ilə həyata keçirdiyi telefon konfransı, 23 mart 2009-cu il)

ADNAN OKTAR: Darvinistlər hələ də Lenin, Stalin, Hitler və hətta Mussolininin fikirlərini tətbiq etməyə davam edirlər. Stalin, Lenin, Mussolini və Hitler darvinist idilər, düşüncələrini və fəlsəfələrini darvinizmdən aldıqlarını açıq şəkildə bildirirdilər. Kitablarında və əsərlərində kainatda ziddiyyətin olduğunu, insanların yalnız qarşıdurmalar yolu ilə inkişaf edə biləcəyini, dünyada müharibələrin vacib olduğunu, anarxiya və terrorun vacib olduğunu iddia edirdilər. Eyni şəkildə bəzi məlumatı olmayan müsəlmanlara da bunu təlqin etdilər. Onlara qarşıdurmanın, anarxiyanın və terrorun vacib olduğunu öyrətdilər. Onlara Amerika, İngiltərə, Avropa ölkələrində təhsil verdilər və onlara terrorçu, anarxist ruh verdilər. Lakin İslam sevgi, qardaşlıq, sülh, hikmət və elm yolu ilə yayılır. (Hörmətli Adnan Oktarın ABN radiosuna verdiyi müsahibə, 15 noyabr 2009-cu il).

FƏSİL 9

Nəticə

Bu kitab boyunca darvinizmin araşdırdığımız qaranlıq tərəfinin vətəninə və milli kimliyinə sadiq olan hər bir Türkün reaksiyasını cəlb edəcəyi şübhəsizdir. Həqiqətən, millətimizi "aşağı irq" adlandıran imperializmin təmsilçisi "elm adamı"na və onun fikirlərinə qarşı çıxmaq hər türkün milli vəzifəsidir.

Ancaq təəssüf ki, bu gün Türkiyədə elm adamları, ziyalılar, bu yazıçıların bəziləri şüurdan məhrumdurlar. Özlərini "yarı meymun" elan edən Darvin nəzəriyyəsindən yapışır və elm tərəfindən rədd edilməsinə baxmayaraq, bu cəfəngiyatı kor-koranə müdafiə edirlər.

Mövzunun ən pis tərəfi isə, darvinizmin Türkiyədəki dövlət məktəblərində tədris edilən bəzi dərsliklərə elmi həqiqət kimi təqdim edilməsidir. Bu böyük elmi səhvlərlə dolu kitabları oxuyan uşaqlar darvinizmi elm tərəfindən sübut edilmiş nəzəriyyə kimi öyrənirlər. (Ətraflı məlumat üçün baxın: Harun Yəhya, "Təkamülçülərin səhvləri 3: Orta təhsil dərsliklərindəki elmi səhvlər"). Darvinizmə bu şəkildə inandırılan bir nəsil darvinizmin millətini "aşağı irq" olaraq gördüyünü görəndə milli qürurunu necə qoruyacaq? Yoxsa bu nəsil kommunist təşkilatların təlqinindən və beyin yuma cəhdlərindən necə qorunacaq?

Rəsmi qurumlarımız bu məsələyə ciddi diqqət yetirməli və bu faktları nəzərə alaraq milli mədəniyyət siyasətini müəyyənləşdirməlidirlər. Türk millətinə qarşı düşmənçilik üçün zəmin yaradan iddianın elmi dəyəri olmadığı sübut edilsə də, heç vaxt Türk təhsil sistemi tərəfindən dəstəklənməməli və bu mövzuda bu günə qədər davam edən səhv tətbiqlər təcili olaraq düzəldilməlidir.

Darvinizmə inananlar inandıqları nəzəriyyənin cəfəngiyatdan başqa bir şey olmadığını bilməlidirlər. Bunun göstəricilərindən biri də Darvinin "tezliklə yer üzündən silinəcək geridə qalmış irq" olaraq xarakterizə etdiyi böyük Türk millətinin bütün düşmənlərinə baxmayaraq, ayaqda dimdik durması və Ulu Öndər Atatürkün istədiyi kimi "əbədi qalması"dır.

Ulu öndərimiz Atatürkün kommunizm təhlükəsinə diqqət çəkdiyi sözlərindən nümunələr

> *"Biz nə bolşevikik, nə də kommunist; nə biri, nə də digəri ola bilmərik. Çünki milliyyətçi və dinimizə hörmətlə yanaşırıq." ("Atatürkün Söylev ve Demeçleri", III, cild, 2-ci nəşr, səh. 20)*

> *"Bolşeviklərə gəlincə, bu doktrinanın ölkəmizdə yeri yoxdur. Dinimiz, adət-ənənələrimiz və sosial bünövrəmiz belə fikrin yerləşməsinə uyğun deyil... Nəhayət, dini prinsiplərimiz bizi bolşevizmi qəbul etməkdən uzaqlaşdırır." ("Atatürkün Tamim, Telgraf ve Beyannameleri", IV, 1917-1938-ci illər, Ankara, 1964-cü il, səh. 78)*

> *"Kommunizm sosial mövzudur. Ölkəmizin vəziyyəti, ölkəmizin sosial qanunu, dini və milli ənənələrinin gücü Rusiyadakı kommunizmin tətbiq edilməsi üçün uyğun olmadığı fikrini təsdiqləyir." ("Atatürkün Söylev ve Demeçleri", III cild, 2-ci nəşr, səh. 20)*

FƏSİL

TƏKAMÜL YALANI

Darvinizm, yəni təkamül nəzəriyyəsi yaradılış həqiqətini inkar etmək məqsədilə irəli sürülmüş, ancaq uğursuzluqla nəticələnmiş elmdən kənar cəfəngiyatdan başqa bir şey deyil. Canlıların cansız maddələrdən təsadüfən əmələ gəldiyini iddia edən bu nəzəriyyə kainatda və canlılarda çox möcüzəvi nizam olduğunun elm tərəfindən sübut edilməsi ilə və təkamül prosesinin əsla baş vermədiyini göstərən 350 milyona yaxın fosilin tapılması ilə süqut etmişdir.

Təkamül nəzəriyyəsinin çöküşü

Beləliklə, Allahın bütün kainatı və canlıları yaratdığı elm tərəfindən də sübut edilmişdir. Bu gün təkamül nəzəriyyəsini dirçəltmək üçün dünya səviyyəsində aparılan təbliğat sadəcə elmi həqiqətlərin təhrif olunmasına, tərəfli şərhinə, elm adı altında söylənilən yalan və saxtakarlıqlara əsaslanır.

Ancaq bu təbliğat həqiqəti gizlətmir. Təkamül nəzəriyyəsinin elm tarixində ən böyük xəta olması son 20-30 il ərzində elm dünyasında getdikcə daha ucadan dilə gətirilir. Xüsusilə 1980-ci illərdən sonra aparılan tədqiqatlar darvinist iddiaların tamamilə səhv olduğunu üzə çıxarmış və bu həqiqət bir çox elm adamı tərəfindən dilə gətirilmişdir. ABŞ-da biologiya, biokimya, paleontologiya kimi fərqli sahələrlə məşğul olan bir çox elm adamı darvinizmin əsassızlığını görür, canlıların mənşəyini artıq yaradılışla açıqlayırlar.

Təkamül nəzəriyyəsinin süqutundan və yaradılış dəlillərindən digər bir çox əsərimizdə bütün elmi təfərrüatları ilə bəhs etmişik və etməyə davam edirik. Ancaq əhəmiyyəti baxımından mövzudan burada da bəhs etməkdə fayda var.

Darvini məhv edən çətinliklər

Təkamül nəzəriyyəsi tarixi qədim yunanlara gedib çıxan bir təlim olmasına baxmayaraq, XIX əsrdə hərtərəfli şəkildə irəli sürüldü. Nəzəriyyəni elm dünyasının gündəminə gətirən ən mühüm irəliləyiş Çarlz Darvinin 1859-cu ildə nəşr edilən "Növlərin mənşəyi" adlı kitabı idi. Darvin bu kitabda dünyadakı müxtəlif canlı növlərini Allahın ayrı-ayrı yaratdığına qarşı çıxırdı. Darvinin fikrincə, bütün növlər ortaq əcdaddan törəmiş və zaman ərzində kiçik dəyişikliklərlə müxtəlifləşmişdilər.

Çarlz Darvin — "Növlərin mənşəyi" kitabı

Darvinin nəzəriyyəsi heç bir konkret elmi tapıntıya əsaslanmırdı; özünün də qəbul etdiyi kimi, sadəcə bir məntiq yeritmə idi. Hətta Darvin kitabındakı "Nəzəriyyənin qarşısında duran çətinliklər" başlıqlı uzun bölmədə etiraf etdiyi kimi, nəzəriyyə bir çox mühüm suala cavab verə bilmirdi.

Darvin nəzəriyyəsinin qarşısındakı çətinliklərə inkişaf edən elmin üstün gələcəyinə, yeni elmi kəşflərin nəzəriyyəsini gücləndirəcəyinə ümid edirdi. Bunu kitabında tez-tez bildirirdi. Ancaq inkişaf edən elm Darvinin ümidlərinin tam əksinə, nəzəriyyənin əsas iddialarını bir-bir əsassız qoydu.

Darvinizmin elm qarşısındakı məğlubiyyətini üç əsas başlıq altında təhlil etmək olar:

Nəzəriyyə həyatın yer üzündə ilk dəfə necə ortaya çıxdığını əsla açıqlaya bilmir.

Nəzəriyyənin irəli sürdüyü təkamül mexanizmlərinin, əslində, təkamül xarakterinə malik olduğunu göstərən heç bir elmi tapıntı yoxdur.

Fosillər təkamül nəzəriyyəsinin iddialarının tam əksini göstərir.

Bu bölmədə bu üç əsas başlığı əsaslı təhlil edəcəyik.

Keçilməz ilk pillə: Həyatın mənşəyi

Təkamül nəzəriyyəsi bütün canlı növlərinin bundan təxminən 3.8 milyard il əvvəl dünyada fantastik şəkildə təsadüfən meydana gələn bircə canlı hüceyrədən törədiklərini iddia edir. Bircə hüceyrənin milyonlarla kompleks canlı növünü necə əmələ gətirməsi və əgər həqiqətən bu cür təkamül baş vermişsə, nə üçün izlərinin fosillərdə tapılmadığı nəzəriyyənin açıqlaya bilmədiyi suallardandır. Ancaq bütün bunlardan əvvəl iddia edilən təkamül prosesinin ilk pilləsi üzərində dayanmaq lazımdır. Həmin ilk hüceyrə necə ortaya çıxmışdır?

Təkamül nəzəriyyəsi cahilliklə yaradılışı inkar etdiyinə görə, həmin ilk hüceyrənin heç bir plan və nizam olmadan təbiət qanunları çərçivəsində təsadüfən meydana gəldiyini iddia edir. Yəni bu nəzəriyyəyə əsasən, cansız maddə kortəbii təsadüflər nəticəsində ortaya canlı hüceyrə çıxarmalıdır. Ancaq bu, məlum olan ən təməl biologiya qanunlarına zidd iddiadır.

Həyat həyatdan gəlir

Darvin kitabında həyatın mənşəyindən heç bəhs etməmişdi. Çünki onun dövründəki ibtidai elm anlayışı canlıların çox sadə quruluşa malik olduqlarını fərz edirdi. Orta əsrlərdən bəri "spontane generation" adlı nəzəriyyəyə əsasən, cansız maddələrin təsadüfən birləşərək canlı varlıq əmələ gətirməsinə inanırdılar. Bu dövrdə həşəratların yemək artıqlarından, siçanların da buğdadan əmələ gəlməsi geniş yayılmış düşüncə idi. Bunu sübut etmək üçün qəribə təcrübələr aparılmışdı. Çirkli əsginin üstünə bir az buğda qoyulmuş və bir müddət sonra bu qarışıqdan siçanların əmələ gəlməsini gözləmişdilər.

Louis Pasteur təkamül nəzəriyyəsinin təməli olan “cansız maddə canlılıq yarada bilər” iddiasını apardığı təcrübələrlə nəticəsiz etdi.

Ətin qurdlanması da həyatın cansız maddələrdən törədiyinə dəlil hesab edilirdi. Lakin daha sonra məlum olacaqdı ki, ətin üstündəki qurdlar öz-özlərindən əmələ gəlmirlər, milçəklərin gətirib qoyduğu gözlə görülməyən sürfələrdən çıxırdılar. Darvin “Növlərin mənşəyi” adlı kitabını yazdığı dövrdə isə bakteriyaların cansız maddədən əmələ gəlməsi inancı elm dünyasında geniş şəkildə qəbul edilirdi.

Lakin Darvinin kitabının nəşr edilməsindən beş il sonra məşhur fransız bioloq Lui Paster təkamülə əsas verən bu inancı qəti şəkildə təkzib etdi. Paster apardığı uzun elmi fəaliyyət və təcrübələrdə gəldiyi nəticəni belə şərh etmişdi:

Kembri qayalarında tapılan fosillər ilbizlər, trilobitlər, süngərlər, soxulcanlar, meduza, dəniz ulduzları, üzən xərçəngkimilər və dəniz zanbaqları kimi kompleks onurğasız növlərə aiddir. Maraqlısı budur ki, bu çox fərqli növlərin hamısı bir anda ortaya çıxmışdır. Bu səbəbdən bu möcüzəvi hadisə geoloji ədəbiyyatda "Kembri partlaması" olaraq adlandırılır.

> "Cansız maddələrin həyatı əmələ gətirməsi iddiası artıq qəti şəkildə tarixə gömülmüşdür". (Sidney Fox, Klaus Dose, Molecular Evolution and The Origin of Life, New York: Marcel Dekker, 1977, səh. 2)

Təkamül nəzəriyyəsinin tərəfdarları Pasterin kəşflərinə uzun müddət qarşı çıxdılar. Ancaq inkişaf edən elm canlı hüceyrəsinin mürəkkəb quruluşunu üzə çıxardıqca həyatın öz-özünə əmələ gəlməsi iddiasının əsassızlığı daha da açıq şəkil aldı.

XX əsrdəki nəticəsiz səylər

XX əsrdə həyatın mənşəyi mövzusunu tədqiq edən ilk təkamülçü məşhur rus bioloq Aleksandr Oparin oldu. Oparin 1930-cu illərdə

irəli sürdüyü bəzi tezislərlə canlı hüceyrəsinin təsadüfən meydana gələ biləcəyini sübut etməyə çalışdı. Ancaq bu fəaliyyətlər uğursuzluqla nəticələnəcək və Oparin bu etirafı etməli olacaqdı:

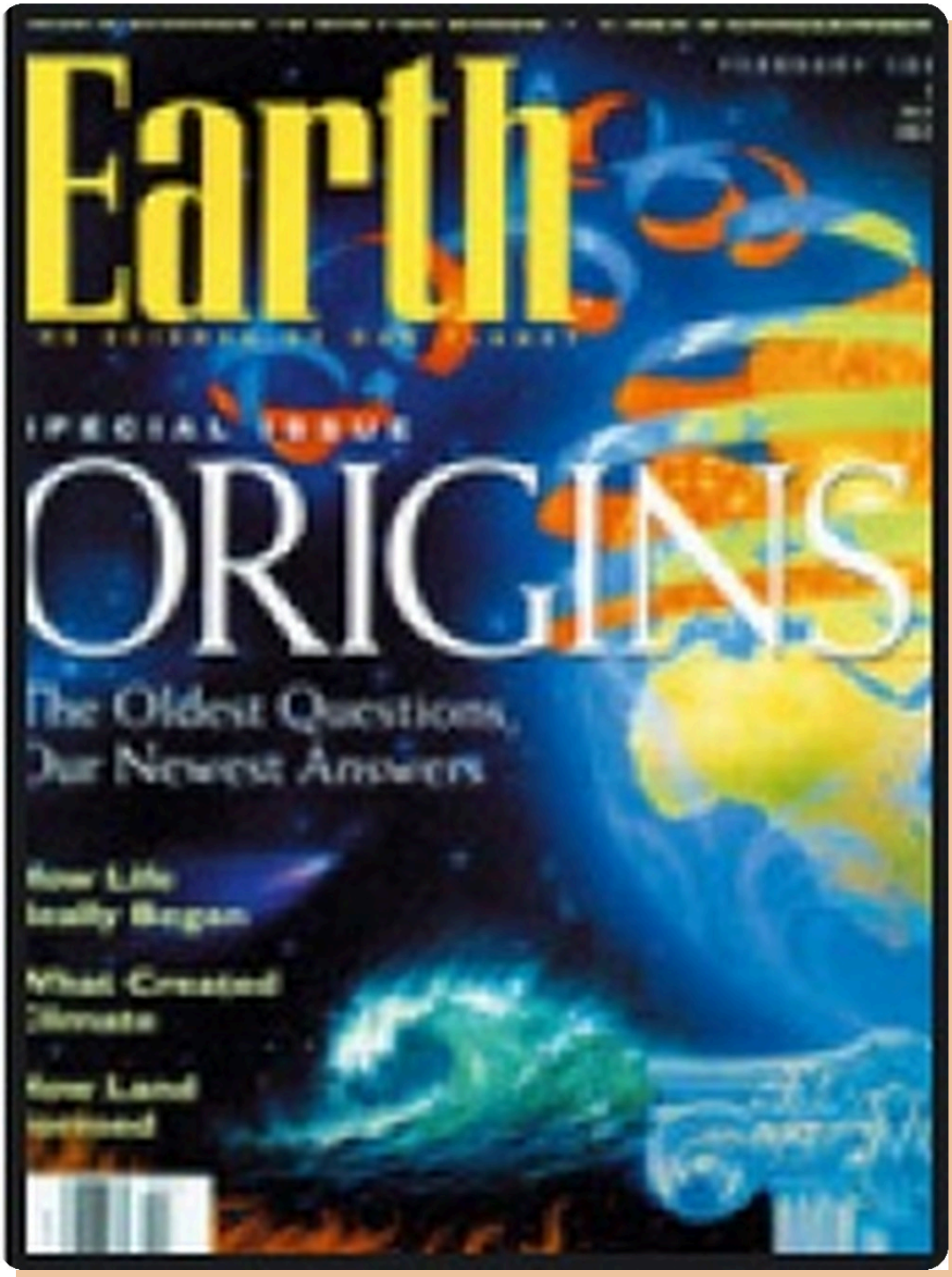

Təkamülçülərin həyatın mənşəyi ilə bağlı 20-ci əsr eksperimentləri uğursuz oldu

> "Təəssüf ki, hüceyrənin mənşəyi təkamül nəzəriyyəsinin tamamilə əhatə edən ən qaranlıq nöqtədən ibarətdir". (Alexander I. Oparin, Origin of Life, (1936) New York, Dover Publications, 1953 (Reprint), səh. 196)

Oparinin yolunu davam etdirən təkamülçülər həyatın mənşəyi problemini həll etmək üçün təcrübələr aparmağa çalışdılar. Bu təcrübələrin ən məşhuru amerikalı kimyaçı Stenli Miller tərəfindən 1953-cü ildə aparıldı. Miller ibtidai atmosferdə mövcud olduğunu iddia etdiyi qazları bir təcrübədə birləşdirdi və bu qarışığa enerji verərək zülalları təşkil edən bir neçə üzvi molekul (amin turşusu) sintezlədi.

O illərdə təkamüllə bağlı mühüm mərhələ kimi tanıdılan bu təcrübənin əsassız olduğu və təcrübədə tətbiq edilən atmosferin yer şərtlərindən çox fərqli olduğu sonrakı illərdə üzə çıxacaqdı. ("New Evidence on Evolution of Early Atmosphere and Life", Bulletin of the American Meteorological Society, c. 63, Kasım 1982, səh. 1328-1330)

> Uzun sükutdan sonra Millerin özü də tətbiq etdiyi atmosfer mühitinin həqiqi olmadığını etiraf etdi. (Stanley Miller, Molecular Evolution of Life: Current Status of the Prebiotic Synthesis of Small Molecules, 1986, səh. 7)

Həyatın mənşəyi problemini açıqlamaq üçün XX əsr boyu göstərilən bütün təkamülçü səylər uğursuzluqla nəticələndi. San Diyeqo Skrips İnstitutundan məşhur geokimyaçı Cefri Bada təkamülçü "Earth" jurnalında 1998-ci ildə dərc edilən bir məqalədə bu həqiqəti belə qəbul edir:

> "Bu gün XX əsri arxada qoyarkən hələ də XX əsrin başlanğıcındakı ən böyük həll edilməmiş problemlə qarşı-qarşıyayıq: həyat yer üzündə necə başlayıb". (Jeffrey Bada, Earth, Şubat 1998, səh. 40)

Həyatın kompleks quruluşu

Təkamülçülərin həyatın mənşəyi ilə bağlı bu qədər çıxılmaz vəziyyətə düşməsinin başlıca səbəbi ən sadə hesab etdikləri canlıların bu qədər mürəkkəb quruluşa malik olmasıdır. Canlı hüceyrəsi insanın hazırladığı bütün texnoloji məhsullardan daha mürəkkəbdir. Belə ki, bu gün dünyanın ən qabaqcıl laboratoriyalarında belə cansız maddələr

birləşdirilərək nəinki canlı hüceyrə, hətta hüceyrəyə aid bircə zülal da hasil etmək mümkün deyil.

Təkamül nəzəriyyəsini etibarsız edən həqiqətlərdən biri də həyatın inanılmaz dərəcədə mürəkkəb quruluşudur. Canlı hüceyrələrin nüvəsində yerləşən DNT molekulu buna nümunədir. DNT dörd ayrı molekulun fərqli ardıcıllığından ibarət bir növ məlumat bankıdır. Bu məlumat bankında canlının bütün fiziki xüsusiyyətləri üçün kodlar vardır. İnsan DNT-si kağıza yazıldıqda təxminən 900 cildlik ensiklopediya ortaya çıxacağı təxmin edilir. Əlbəttə ki, bu cür fövqəladə məlumatlar şans anlayışını tamamilə keçərsiz edir.

Bir hüceyrənin meydana gəlməsi üçün lazımlı şərtlər əsla təsadüflərlə açıqlanmayacaq qədər çoxdur. Lakin bunu açıqlamağa heç ehtiyac yoxdur. Təkamülçülər hələ hüceyrə səviyyəsinə çatmadan çıxılmaz vəziyyətə düşürlər. Çünki hüceyrənin əsasını təşkil edən zülalların təsadüfən sintezlənmə ehtimalı riyazi cəhətdən sıfırdır.

Bunun ən əsas səbəbi budur ki, bir zülalın əmələ gəlməsi üçün başqa zülallar da olmalıdır. Bu səbəb bir zülalın təsadüfən əmələgəlmə ehtimalını tamamilə aradan qaldırır. Ona görə, təkcə bu fakt təkamülçülərin təsadüf iddiasını təkzib etmək üçün kifayətdir. Mövzunun əhəmiyyətini qısaca açıqlayaq:

Fermentlər olmasa, zülal sintezlənə bilməz, fermentlər də zülaldır.

Bircə zülalın sintezlənməsi üçün 100-ə yaxın hazır zülal olmalıdır. Ona görə, zülalların olması üçün zülallar lazımdır.

Zülalları sintezləyən fermentləri DNT hazırlayır. DNT olmasa, zülal sintezlənə bilməz. Ona görə, zülalların əmələ gəlməsi üçün DNT də lazımdır.

Zülal sintezləmə prosesində hüceyrədəki bütün orqanoidlərin mühüm funksiyaları var. Yəni zülalların əmələ gəlməsi üçün tam funksional hüceyrə bütün orqanoidləri ilə birlikdə mövcud olmalıdır.

Hüceyrənin nüvəsində yerləşən, genetik məlumat daşıyan DNT molekulu isə informasiya bankıdır. İnsan DNT-sindəki informasiyanı kağıza köçürmək istəsək, hər biri 500 səhifədən ibarət 900 cildlik kitabxana ortaya çıxar.

Burada çox maraqlı dilemma da var: DNT ancaq bir sıra xüsusi zülalların (fermentlərin) köməyi ilə qoşalaşa bilər. Amma bu fermentlər də ancaq DNT-dəki informasiya əsasında sintezlənir. Bir-birlərindən asılı olduqlarına görə, DNT-nin qoşalaşması üçün ikisi də eyni anda mövcud olmalıdır. Bu isə həyatın öz-özünə meydana gəlməsi ssenarisini çıxılmaz vəziyyətə salır. San Diyeqo Kaliforniya Universitetindən məşhur təkamülçü prof. Lesli Orcel "Scientific American" jurnalının 1994-cü il oktyabr sayında bu həqiqəti belə etiraf edir:

"Olduqca kompleks quruluşa malik olan zülalların və nuklein turşularının (RNT və DNT) eyni yerdə və eyni zamanda təsadüfən əmələ gəlmələri həddindən artıq ehtimaldan kənardır. Ancaq bunların biri olmadan digərini əldə etmək də mümkün deyil. Ona görə, insan məcburən həyatın kimyəvi yollarla meydana gəlməsinin tamamilə qeyri-mümkün olduğu nəticəsinə gəlir". (Leslie E. Orgel, The Origin of Life on Earth, Scientific American, cild 271, oktyabr 1994, səh. 78)

Şübhəsiz ki, əgər həyatın kortəbii təsadüflərlə öz-özünə meydana gəlməsi mümkün deyilsə, onda həyatın yaradıldığı qəbul edilməlidir. Bu həqiqət əsas məqsədi yaradılışı inkar etmək olan təkamül nəzəriyyəsini açıq-aydın əsassız edir.

Təkamülün xəyali mexanizmləri

Darvinin nəzəriyyəsini əsassız edən ikinci əsas cəhət nəzəriyyənin təkamül mexanizmləri kimi irəli sürdüyü iki anlayışın da, əslində, heç bir təkamül gücünə malik olmamasıdır.

Təbii seleksiyaya görə güclü və yaşadıqları mühitə uyğunlaşa bilən canlılar sağ qalır, digərləri isə məhv olurlar. Təkamülçülər təbii seleksiyanın canlıları inkişaf etdirdiyini və yeni növlər meydana gətirdiyini iddia edirlər. Ancaq təbii seleksiyanın belə nəticəsi yoxdur və bu iddianı təsdiqləyən dəlil də yoxdur.

Darvin irəli sürdüyü təkamül iddiasını tamamilə təbii seleksiya mexanizmi ilə əlaqələndirmişdi. Bu mexanizmə verdiyi əhəmiyyət kitabının adından da açıq şəkildə başa düşülür: "Növlərin mənşəyi, təbii seleksiya yolu ilə..."

Təbii seleksiya təbii seçmə deməkdir, təbiətdəki həyat uğrunda mübarizədə təbii şərtlərə uyğun və güclü canlıların həyatda qalacağı düşüncəsinə əsaslanır. Məsələn, yırtıcı heyvanlar tərəfindən təhlükəyə məruz qalan bir maral sürüsündə daha sürətlə qaçan marallar həyatda qalacaq. Beləliklə, maral sürüsü sürətlə qaçan və güclü fərdlərdən ibarət

olacaq. Amma bu mexanizm maralların təkamül keçirməsinə səbəb olmaz, onları başqa bir canlı növünə, məsələn, atlara çevirməz.

Ona görə, təbii seçmə mexanizmi heç bir təkamül gücünə malik deyil. Darvin də bu həqiqəti anlamışdı və "Növlərin mənşəyi" adlı kitabında: "Faydalı dəyişikliklər baş vermədikcə təbii seçmə heç bir şey edə bilməz", - demək məcburiyyətində qalmışdı. (Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, səh. 184)

Lamarkın təsiri

Bəs bu faydalı dəyişikliklər necə baş verə bilərdi? Darvin öz dövrünün ibtidai elm anlayışı çərçivəsində bu suala Lamarka əsaslanaraq cavab verməyə çalışmışdı. Darvindən əvvəl yaşamış fransız bioloq Lamarka görə, canlılar həyatları boyu keçirdikləri fiziki dəyişiklikləri sonrakı nəslə ötürürlər, nəsildən-nəslə toplanan bu xüsusiyyətlər nəticəsində yeni növlər meydana gəlir. Məsələn, Lamarkın fikrincə, zürafələr ceyranlardan törəyiblər, hündür ağacların yarpaqlarını yeməyə çalışarkən nəsildən-nəslə boyunları uzanmışdır.

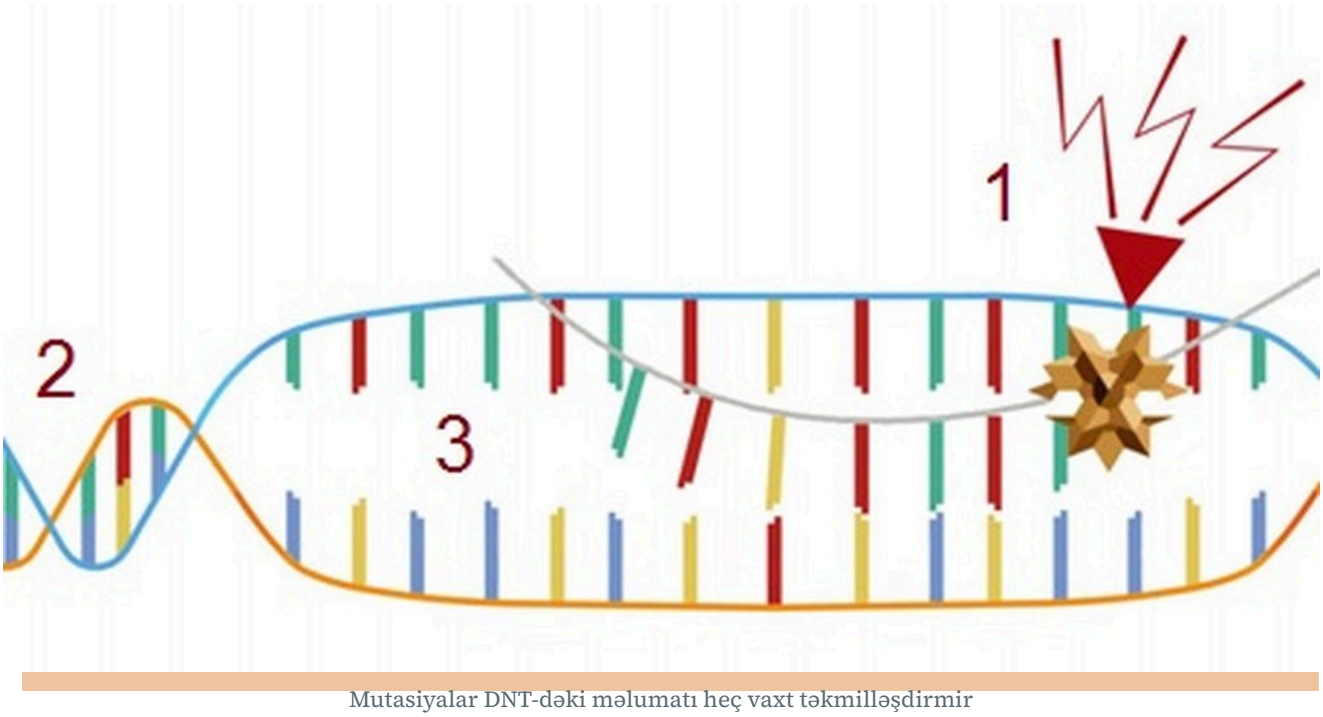

Mutasiyalar DNT-dəki məlumatı heç vaxt təkmilləşdirmir

Darvin də buna bənzər misallar çəkmiş, məsələn, “Növlərin mənşəyi” kitabında qida tapmaq üçün suya girən bəzi ayıların tədricən balinalara çevrildiyini iddia etmişdi. (B. G. Ranganathan, Origins?, Pennsylvania: The Banner Of Truth Trust, 1988.)

Lakin Mendelin kəşf etdiyi və XX əsrdə inkişaf edən genetika elmi ilə qəti şəkildə sübut edilən genetika qanunları qazanılmış xüsusiyyətlərin sonrakı nəsillərə ötürülməsi əfsanəsini məhv etdi. Beləliklə, təbii seçmə “təkbaşına” və tamamilə təsirsiz mexanizm olaraq qaldı.

Neodarvinizm və mutasiyalar

Darvinistlər isə bu vəziyyətə bir çıxış yolu tapmaq üçün 1930-cu illərin sonlarında müasir sintetik nəzəriyyəni və ya daha geniş yayılmış adı ilə neodarvinizmi ortaya atdılar. Neodarvinizm təbii seçmənin yanına faydalı dəyişiklik səbəbi kimi mutasiyaları, yəni canlıların genlərində radiasiya kimi xarici amillər və ya transkripsiya xətaları nəticəsində əmələ gələn pozulmaları əlavə etdi. Bu gün də elmi

cəhətdən əsassız olduğunu bilmələrinə baxmayaraq, darvinistlər neodarvinist modeli müdafiə edirlər.

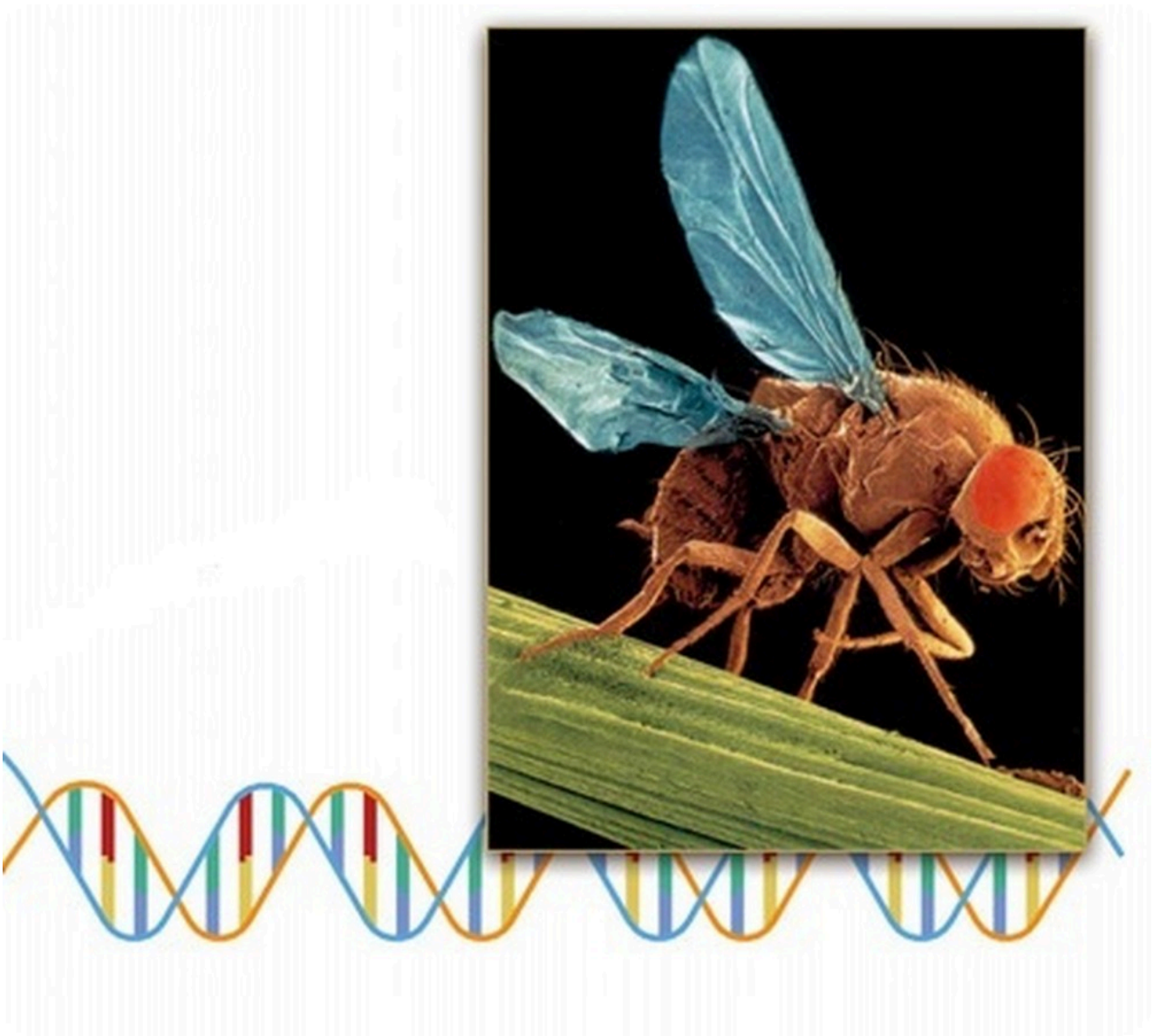

Əsrin əvvəllərindən bəri təkamülçülər milçəkləri mutasiya edərək faydalı mutasiya nümunəsi yaratmağa çalışmışlar. Ancaq on illərlə davam edən bu səylər nəticəsində tək nəticə şikəst, xəstə və qüsurlu milçəklər idi. Solda normal meyvə milçəyinin kəllə sümüyü, sağdakı isə başqa bir mutasiya olunmuş meyvə milçəyidir.

Nəzəriyyə yer üzündəki milyonlarla canlı növünün, onların qulaq, göz, ağciyər, qanad kimi saysız-hesabsız mürəkkəb orqanlarının mutasiyalara, yəni genetik pozulmalara əsaslanan bir proses nəticəsində əmələ gəldiyini iddia edir. Amma nəzəriyyəni çarəsiz qoyan bir açıq elmi həqiqət var: mutasiyalar canlıları təkmilləşdirmirlər, əksinə, hər zaman canlılara zərər verirlər.

Bunun səbəbi çox sadədir: DNT çox mürəkkəb quruluşa malikdir. Bu molekula olan hər hansı təsadüfi təsir ancaq zərər verir. Amerikalı genetik B.G. Ranqanatan bunu belə açıqlayır:

"Mutasiyalar kiçik, təsadüfi və zərərlidirlər. Çox nadir meydana gəlirlər və ən yaxşı halda təsirsizdirlər. Bu üç xüsusiyyət mutasiyaların təkamül xarakterli təsir meydana gətirməyəcəyini sübut edir. Yüksək dərəcədə xüsusiləşmiş orqanizmdə meydana gələn təsadüfi dəyişiklik ya təsirsiz, ya da zərərli olur. Bir qol saatında meydana gələn təsadüfi dəyişiklik qol saatını təkmilləşdirməz. Ona böyük ehtimalla zərər verər və ya ən yaxşı halda təsir etməz. Bir zəlzələ bir şəhəri daha yaxşı hala salmaz, onu məhv edər". (Charles Darwin, The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition, Harvard University Press, 1964, səh. 179)

Bu günə qədər heç bir faydalı, yəni genetik məlumatı təkmilləşdirən mutasiya müşahidə edilməyib. Bütün mutasiyaların zərərli olması aşkar edilib. Aydın olmuşdur ki, təkamül nəzəriyyəsinin təkamül mexanizmi kimi göstərdiyi mutasiyalar, əslində, canlıları sadəcə məhv edən, şikəst edən genetik hadisələrdir (insanlarda mutasiyanın ən çox rast gəlinən təsiri xərçəngdir). Əlbəttə, məhvedici mexanizm təkamül mexanizmi ola bilməz. Təbii seçmə isə Darvinin də qəbul etdiyi kimi, tək başına heç bir şey edə bilməz. Bu həqiqət bizə təbiətdə heç bir təkamül mexanizminin olmadığını göstərir. Təkamül mexanizmi olmadığına görə, təkamül deyilən xəyali proses də baş verməyib.

Fosillər: Ara-keçid formalardan əsər-əlamət yoxdur

Təkamül nəzəriyyəsinin iddia etdiyi prosesin baş vermədiyinin ən açıq göstəricisi isə fosillərdir.

Təkamülçülər fosillər haqqında fikirlərini ümumiyyətlə ideoloji gözləntiləri istiqamətində edirlər. Buna görə də onların nəticələri çox vaxt etibarsızdır.

Təkamül nəzəriyyəsinə görə, bütün canlılar bir-birlərindən törəyiblər. Əvvəlcədən mövcud olan bir canlı növü zaman ərzində digərinə çevrilmiş və bütün növlər bu şəkildə əmələ gəlmişlər. Nəzəriyyəyə əsasən, bu çevrilmə yüz milyon illər davam edən uzun dövrü əhatə etmiş və mərhələ-mərhələ irəliləmişdir. Bu təqdirdə iddia edilən uzun çevrilmə

prosesi zamanı saysız-hesabsız ara növlər əmələ gəlməli və yaşamalıdırlar.

Məsələn, keçmişdə balıq xüsusiyyətlərini daşımalarına baxmayaraq, bir tərəfdən də bəzi sürünən canlı xüsusiyyətlərini qazanmış yarı-balıq, yarı-sürünən canlılar yaşamalıdır və ya sürünən xüsusiyyətlərini daşıyan, bir tərəfdən də bəzi quş xüsusiyyətləri qazanmış sürünən quşlar ortaya çıxmalıdır. Bunlar bir keçid prosesində olduqları üçün şikəst, yarımçıq, qüsurlu canlılar olmalıdır. Təkamülçülər keçmişdə yaşadığına inandıqları bu nəzəri məxluqları "ara-keçid forması" adlandırırlar.

Əgər, həqiqətən, bu cür canlılar keçmişdə yaşayıbsa, onların sayı və növü milyonlarla, hətta milyardlarla olmalıdır və bu əcaib canlıların qalıqlarına mütləq fosil izlərində rast gəlinməlidir. Darvin "Növlərin mənşəyi"ndə bunu belə açıqlamışdır:

"Əgər nəzəriyyəm doğrudursa, növləri bir-biri ilə əlaqələndirən saysız-hesabsız ara-keçid növləri keçmişdə mütləq yaşamalıdır... Onların yaşadığının dəlilləri də sadəcə fosil qalıqları arasında tapıla bilər". (Charles Darwin, The Origin of Species, səh. 172, 280)

Ancaq bu sətirləri yazan Darvin ara-keçid formaların heç cür tapılmadığını bilir və bunun nəzəriyyəsi üçün böyük problem olduğunu görürdü. Ona görə, "Növlərin mənşəyi" kitabının "Nəzəriyyənin qarşısında duran çətinliklər" (Difficulties on Theory) adlı bölməsində belə yazmışdı:

"Əgər, həqiqətən, növlər digər növlərdən yavaş dəyişikliklərlə törəyibsə, nə üçün saysız-hesabsız ara-keçid formasına rast gəlmirik? Nə üçün bütün təbiət qarmaqarışıq vəziyyətdə deyil, məhz yerli-yerindədir? Saysız-hesabsız ara-keçid forması olmalıdır, bəs nə üçün yer üzünün çoxsaylı təbəqələrində onları tapmırıq?... Nə üçün hər geoloji forma və hər təbəqə

belə qalıqlarla dolu deyil?" (Charles Darwin, The Origin of Species, səh. 172, 280)

Darvinin puç olan ümidləri

Ancaq XIX əsrin ortasından indiyə qədər dünyanın hər tərəfində qızğın fosil araşdırmaları aparılmasına baxmayaraq, ara-keçid formalarına rast gəlinməmişdir. Aparılan qazıntı işlərində və tədqiqatlarda əldə edilən bütün tapıntılar təkamülçülərin gözlədiklərinin əksinə, canlıların yer üzündə birdən-birə, tam və qüsursuz formada ortaya çıxdıqlarını göstərmişdir.

Məşhur ingilis paleontoloq Derek V. Eycer təkamülçü olmasına baxmayaraq, bu həqiqəti belə etiraf edir:

"Problemimiz budur: fosilləri hərtərəfli tədqiq etdikdə növlər və ya siniflər səviyyəsində belə daima eyni həqiqətlə qarşılaşırıq; mərhələli təkamüllə təkmilləşən deyil, birdən-birə yer üzündə əmələ gələn qruplar görürük". (Derek A. Ager, "The Nature of the Fossil Record", Proceedings of the British Geological Association, cild 87, 1976, səh. 133)

Yəni fosil qeydlərində bütün canlı növləri aralarında heç bir keçid forması olmadan, tam formada ani surətdə ortaya çıxırlar. Bu, Darvinin fikirlərinin tam əksidir. Habelə, bu, canlı növlərinin yaradıldıqlarını göstərən çox güclü dəlildir. Çünki bir canlı növünün heç bir əcdadı olmadan, bir anda və qüsursuz şəkildə ortaya çıxmasının tək açıqlaması var: o növ yaradılmışdır. Bu həqiqət məşhur təkamülçü bioloq Duqlas Futuyma tərəfindən də qəbul edilir:

"Yaradılış və təkamül yaşayan canlıların mənşəyi haqqında iki yeganə açıqlamadır. Canlılar dünyada ya tamamilə mükəmməl və tam formada ortaya çıxmışlar, ya da belə olmamışdır. Əgər belə olmamışdırsa, bir

dəyişiklik prosesi nəticəsində özlərindən əvvəl mövcud olan bəzi canlı növlərindən təkamül keçirərək meydana gəlməlidirlər. Amma əgər tam və mükəmməl formada ortaya çıxıblarsa, onda sonsuz güc sahibi olan bir ağıl tərəfindən yaradılmışlar". (Douglas J. Futuyma, Science on Trial, New York: Pantheon Books, 1983. Səh. 197)

Fosillər isə canlıların yer üzündə tam və mükəmməl formada ortaya çıxdıqlarını göstərir. Yəni "növlərin mənşəyi" Darvinin hesab etdiyinin əksinə, təkamül deyil, yaradılışdır.

İnsanın təkamülü nağılı

Təkamül nəzəriyyəsinin tərəfdarlarının ən çox gündəmə gətirdikləri məsələ insanın mənşəyidir. Bununla bağlı darvinist iddia bu gün yaşayan müasir insanın meymunabənzər məxluqlardan törədiyini zənn edir. 4-5 milyon il əvvəl başladığı fərz edilən bu prosesdə müasir insan ilə əcdadları arasında bəzi ara-keçid formaların yaşadığı iddia edilir. Əslində, tamamilə fantastik olan bu ssenaridə dörd əsas kateqoriya var:

Təkamül tərəfdarı olan qəzet və jurnallarda yayımlanan xəbərlərdə yan tərəfdəki kimi xəyali "ibtidai" insanların şəkillərindən tez-tez istifadə olunur. Bu xəyali şəkillər əsasında yaradılan xəbərlərin yeganə mənbəyi müəlliflərin xəyallarıdır. Bununla yanaşı, təkamül elm qarşısında o qədər məğlubiyyətlər aldı ki, təkamül haqqında məruzələr indi elmi jurnallarda daha az yayılmışdır.

Australopithecus

Homo habilis

Homo erectus

Homo sapiens

Təkamülçülər insanların ilk "meymunabənzər əcdadları"na "cənub meymunu" mənasını verən "australopithecus" adını veriblər. Bu canlılar, əslində, nəsli kəsilmiş meymun növüdür. Lord Solli Zukerman və prof. Çarlz Oksnard kimi İngiltərə və ABŞ-dan iki məşhur anatomun australopithecus nümunələri üzərində apardığı hərtərəfli araşdırmalar bu canlıların sadəcə nəsli kəsilmiş meymun növünə aid olduqlarını və insanlarla heç bir bənzərlik təşkil etmədiklərini göstərmişdir. (Charles E.

Oxnard, “The Place of Australopithecines in Human Evolution: Grounds for Doubt”, Nature, cild 258, səh. 389)

Təkamülçülər insanın təkamülünün sonrakı mərhələsini də “homo”, yəni insan kimi təsnif edirlər. İddiaya əsasən, homo sırasındakı canlılar australopithecuslardan daha çox inkişaf ediblər. Təkamülçülər bu fərqli canlılara aid fosilləri ardıcıl düzərək fantastik təkamül sxemi qururlar. Bu sxem xəyalidir, çünki bu fərqli siniflərin arasında təkamül xarakterli əlaqə olması əsla sübut edilə bilməmişdir. Təkamül nəzəriyyəsinin XX əsrdəki ən mühüm tərəfdarlarından biri olan Ernst Mayr: “Homo sapiensə uzanan zəncir halqası, əslində, itib”, - deyərək bunu qəbul edir. (J. Rennie, “Darwins Current Bulldog: Ernst Mayr”, Scientific American, dekabr 1992)

Təkamülçülər “ausrtalopithecus > homo habilis > homo erectus > homo sapiens” ardıcıllığını qurarkən bu növlərin hər birinin daha sonrakının əcdadı olmasını irəli sürürlər. Lakin paleoantropoloqların son kəşfləri australopithecus, homo habilis və homo erectusun dünyanın müxtəlif bölgələrində eyni dövrlərdə yaşadıqlarını göstərir. (Alan Walker, Science, c. 207, 1980, s. 1103; A. J. Kelso, Physical Antropology, 1. baskı, New York: J. B. Lipincott Co., 1970, səh 221; M. D. Leakey, Olduvai Gorge, cild 3, Cambridge: Cambridge University Press, 1971, səh. 272)

Habelə, homo erectus sinfinə aid olan insanların bir qismi çox müasir dövrlərə qədər yaşayıblar, homo sapiens neandertalensis və homo sapiens sapiens (insan) ilə eyni mühitdə birlikdə mövcud olmuşlar. (Time, noyabr 1996)

Bu isə, əlbəttə, bu siniflərin bir-birilərinin əcdadı olduqları iddiasının əsassızlığını açıq şəkildə ortaya qoyur. Harvard Universitetinin paleontoloqlarından Stiven Cey Quld, təkamülçü olmasına baxmayaraq, darvinist nəzəriyyənin düşdüyü bu çıxılmaz vəziyyəti belə açıqlayır:

“Əgər bir-biri ilə paralel şəkildə yaşayan üç müxtəlif hominid (insanabənzər) sxemi varsa, onda bizim soy ağacımıza nə oldu? Aydındır ki, bunların biri digərindən törəyə bilməz. Habelə, biri digəri ilə müqayisə edildikdə təkamül xarakterli inkişaf meyli göstərmirlər”. (S. J. Gould, Natural History, cild 85, 1976, səh. 30)

Qısaca desək, KİV-də və ya dərsliklərdə verilən bir cür fantastik yarı-meymun yarı-insan canlıların rəsmləri ilə, yəni sırf təbliğat yolu ilə dirçəldilməyə çalışılan insanın təkamülü ssenarisi heç bir elmi əsası olmayan nağıldan ibarətdir. Bu mövzunu uzun illər tədqiq edən, xüsusilə australopithecus fosilləri üzərində 15 il araşdırma aparan İngiltərənin ən məşhur və hörmətli elm adamlarından biri olan Lord Solli Zukerman təkamülçü olmasına baxmayaraq, meymunabənzər canlılardan insana uzanan nəsil ağacı olmadığı nəticəsinə gəlmişdir.

Zukerman maraqlı elm şkalası da qurmuşdur. Elmi hesab etdiyi elm sahələrindən elmdən kənar qəbul etdiyi elm sahələrinə qədər şaxəli cədvəl çəkmişdir. Zukermanın bu cədvəlində ən elmi, yəni konkret faktlara əsaslanan elm sahələri kimya və fizikadır. Cədvəldə bunlardan sonra bioloji elmlər, daha sonra sosial fənlər gəlir. Şaxələnmənin ən kənar ucunda, yəni elmdən kənar hesab edilən hissədə isə Zukermanın fikrincə telepatiya, altıncı hiss kimi hissin fövqündə olan qavrama anlayışları və bir də insanın “təkamülü” yerləşir! Zukerman şaxələnmənin bu ucunu belə açıqlayır:

“Obyektiv reallıq sahəsindən çıxıb bioloji elm fərz edilən bu sahələrə, yəni hissin fövqündə olan qavramaya və insanın fosil tarixinin şərh edilməsinə daxil olduqda, təkamül nəzəriyyəsinə inanan bir şəxs üçün hər şeyin mümkün olduğunu görürük. Belə ki, nəzəriyyələrinə qəti şəkildə inanan bu şəxslərin ziddiyyətli bəzi rəyləri eyni anda qəbul

etmələri belə mümkündür". (Solly Zuckerman, Beyond The Ivory Tower, New York: Toplinger Publications, 1970, səh. 19)

İnsanın təkamülü nağılı da nəzəriyyələrinə kor-koranə inanan bir sıra insanların tapdıqları bəzi fosillər haqqında qabaqcadan rəy verərək şərh etmələrindən ibarətdir.

Darvin düsturu!

İndiyə qədər təhlil etdiyimiz bütün dəlillərlə yanaşı, istəyirsinizsə, təkamülçülərin necə cəfəng inanca malik olduqlarına bir də uşaqların belə anlayacağı qədər açıq misalla baxaq.

Darvinizmin insan təkamülü nağılı elmi dəlillərə əsaslanmır

Təkamül nəzəriyyəsi canlıların təsadüfən əmələ gəldiyini iddia edir. Ona görə, bu iddiaya əsasən, cansız və şüursuz atomlar birləşərək əvvəlcə hüceyrəni əmələ gətirmiş və sonra eyni atomlar birləşərək digər canlıları və insanı meydana gətirmişlər. İndi düşünək, canlıların əsasını təşkil edən karbon, fosfor, azot, kalium kimi elementləri birləşdirdikdə bir yığın əmələ gəlir. Bu atom yığını hansı prosesdən keçirilsə də, bircə canlı belə

əmələ gətirməz. İstəyirsinizsə, bununla bağlı bir təcrübə keçirək və təkamülçülərin, əslində, müdafiə etdikləri, amma ucadan söyləyə bilmədikləri iddianı onların adından "Darvin düsturu" adı ilə nəzərdən keçirək:

Təkamülçülər çoxlu sayda böyük çənin içinə canlıların əsasını təşkil edən fosfor, azot, karbon, oksigen, dəmir, maqnezium kimi elementlərdən bol miqdarda qoysunlar. Hətta normal şərtlərdə mövcud olmayan, ancaq bu qarışığın içində lazımlı bildikləri maddələri də bu çənlərə əlavə etsinlər. Qarışıqların içinə istədikləri qədər amin turşusu, istədikləri qədər də zülal doldursunlar. Bu qarışıqlara istədikləri nisbətdə temperatur və rütubət versinlər.

Bunları istədikləri ən yaxşı texnoloji cihazlarla qarışdırsınlar. Çənlərin başında nəzarətçi kimi dünyanın qabaqcıl elm adamlarını qoysunlar. Bu mütəxəssislər atadan oğula, nəsildən-nəslə ötürülərək növbə ilə milyardlarla, hətta trilyonlarla il fasiləsiz çənlərin başında gözləsinlər. Bir canlının əmələ gəlməsi üçün hansı şərtlərin mövcud olmasını lazım bilirlərsə, hamısını tətbiq etsinlər. Ancaq nə etsələr də, o çənlərdən əsla bir canlı çıxara bilməzlər.

Zürafələri, aslanları, arıları, bülbülləri, tutuquşuları, atları, delfinləri, gülləri, səhləb çiçəklərini, zanbaqları, qərənfilləri, bananları, portağalları, almaları, xurmaları, pomidorları, qovunları, qarpızları, əncirləri, zeytunları, üzümləri, şaftalıları, tovuz quşlarını, qırqovulları, rəngarəng kəpənəkləri və bunlar kimi milyonlarla canlı növündən heç birini əmələ gətirə bilməzlər. Nəinki burada sadaladığımız bir neçə canlını, bunların bircə hüceyrəsini belə əldə edə bilməzlər.

Qısaca desək, şüursuz atomlar birləşərək hüceyrəni əmələ gətirə bilməzlər. Sonra yeni qərar verərək bir hüceyrəni iki yerə bölüb, sonra ardıcıl başqa qərarlar verib elektron mikroskopunu icad edən, sonra öz

hüceyrə quruluşunu bu mikroskop altında tədqiq edən professorları əmələ gətirə bilməzlər. Maddə ancaq Allahın üstün yaratması ilə həyat qazanır. Bunun əksini iddia edən təkamül nəzəriyyəsi isə ağıla tamamilə zidd cəfəngiyatdır. Təkamülçülərin ortaya atdığı iddialar üzərində bir az düşünmək yuxarıdakı misalda göstərildiyi kimi, bu həqiqəti üzə çıxarar.

Göz və qulaqdakı texnologiya

Təkamül nəzəriyyəsinin qətiyyən açıqlaya bilmədiyi digər məsələ isə göz və qulaqdakı üstün duyğu keyfiyyətidir.

Bütün həyatımızı beynimizin içində yaşayırıq. Gördüyümüz insanlar, sürdüyümüz maşın, iş yerimiz, ətrafımızdakı hər şey beynimizdə formalaşır. Əslində beynimizdə nə rənglər, nə səslər, nə də şəkillər vardır. Beyində olan tək şey elektrik siqnallarıdır.

Gözlə bağlı mövzuya keçməzdən əvvəl “Necə görürük?” sualına qısaca cavab verək. Bir cisimdən gələn şüalar gözdə tor qişaya tərsinə düşür. Bu şüalar buradakı hüceyrələr tərəfindən elektrik siqnallarına çevrilir və beyinin arxa hissəsindəki görmə mərkəzi adlanan kiçik nöqtəyə ötürülür. Bu elektrik siqnalları bir sıra ardıcıl proseslərdən sonra beyindəki bu mərkəzdə görüntü kimi şərh edilir.

Bu məlumatdan sonra düşünək: beyin işığa qapalıdır. Yəni beyinin içi qapqaranlıqdır, işıq beyinin yerləşdiyi yerə girə bilməz. Görmə mərkəzi adlanan yer qapqaranlıq, işığın düşmədiyi, bəlkə, heç qarşılaşmadığınız qədər qaranlıq yerdir. Ancaq siz bu zülmət qaranlıqda işıqlı, aydın dünyanı izləyirsiniz.

Üstəlik, bu, o qədər aydın və keyfiyyətli görüntüdür ki, XXI əsrin texnologiyası belə hər cür imkanı olmasına baxmayaraq, bu aydın görüntünü əldə edə bilmir. Məsələn, hal-hazırda oxuduğunuz kitaba, kitabı tutan əllərinizə baxın, sonra başınızı qaldırın və ətrafınıza baxın. Hal-hazırda gördüyünüz aydın və keyfiyyətli görüntünü başqa bir yerdə görmüsünüzmü? Bu qədər aydın görüntünü sizə dünyanın qabaqcıl televizor şirkətlərinin istehsal etdiyi təkmilləşdirilmiş televizor ekranı belə verə bilməz.

100 ildən bəri minlərlə mühəndis bu aydın görüntünü əldə etmək üçün çalışır. Bunun üçün fabriklər, böyük müəssisələr qurulur, tədqiqatlar aparılır, planlar və dizaynlar edilir. Bir televizor ekranına baxın, bir də hal-hazırda əlinizdə tutduğunuz bu kitaba. Arada böyük aydınlıq və keyfiyyət fərqi olduğunu görəcəksiniz. Həm də televizorun ekranı sizə iki ölçülü görüntü göstərir, lakin siz üç ölçülü, dərin perspektivi olan görüntü izləyirsiniz.

Uzun illərdən bəri on minlərlə mühəndis üç ölçülü televizor icad etməyə, gözün görmə keyfiyyətini əldə etməyə çalışırlar. Bəli, üç ölçülü televizor

kimi sistem istehsal edə bildilər, amma onu da eynəksiz üç ölçülü görmək mümkün deyil, həm də bu, süni üçölçülü görüntüdür. Arxa tərəf daha bulanıq, ön tərəf isə kağız dekorasiya kimi görünür. Heç bir zaman gözün gördüyü qədər aydın və keyfiyyətli görüntü əmələ gəlmir. Kamerada da, televizorda da mütləq görüntü itkisi olur.

Təkamülçülər bu keyfiyyətli və aydın görüntünü əmələ gətirən mexanizmin təsadüfən əmələ gəldiyini iddia edirlər. İndi birisi sizə otağınızdakı televizorun təsadüflər nəticəsində əmələ gəldiyini, atomların birləşib bu görüntünü əmələ gətirən aləti meydana gətirdiyini desə, nə düşünərsiniz? Minlərlə insanın birlikdə edə bilmədiyini şüursuz atomlar necə etsin?

Gözün gördüyündən daha bəsit görüntünü əmələ gətirən alət təsadüfən əmələ gəlmirsə, gözün və gözün gördüyü görüntünün də təsadüfən meydana gəlməyəcəyi çox açıqdır. Eyni vəziyyət qulağa da aiddir. Xarici qulaq ətrafdakı səsləri qulaq seyvanı vasitəsilə toplayıb daxili qulağa ötürür; daxili qulaq da bu titrəyişləri elektrik impulslarına çevirərək beyinə göndərir. Eynilə görmədə olduğu kimi, eşitmə prosesi də beyindəki eşitmə mərkəzində həyata keçir.

Göz üçün dediklərimiz qulağa da aiddir, yəni beyin işıq kimi səsə də qapalıdır, səs keçirmir. Ona görə, xarici aləm nə qədər səs-küylü olsa da, beyinin içi tamamilə səssizdir. Buna baxmayaraq, ən aydın səslər beyində eşidilir. Səs keçirməyən beyninizdə orkestr simfoniyaları dinləyir, ətraf mühitin bütün səs-küyünü eşidirsiniz. Ancaq həmin anda həssas bir cihazla beyninizin içindəki səs səviyyəsi ölçülsə, burada səssizliyin hakim olduğu məlum olacaqdır.

Aydın görüntü əldə etmək ümidi ilə texnologiyadan necə istifadə edilirsə, səs üçün də eyni səylər on illərdən bəri davam etdirilir. Səsyazma cihazları, musiqi mərkəzləri, bir çox elektron alət, səs qəbul edən musiqi

sistemləri bu fəaliyyətlərin nəticələrindən bəziləridir. Ancaq bütün texnologiyaya və bu sahədə minlərlə mühəndis və mütəxəssis işləməsinə baxmayaraq, qulağın əmələ gətirdiyi qədər aydın və keyfiyyətli səs əldə edilməmişdir. Ən böyük musiqi sistemi şirkətinin istehsal etdiyi ən keyfiyyətli musiqi mərkəzini düşünün.

Səsi qeyd etdikdə mütləq səsin bir hissəsi itir, az da olsa təhrif olur və ya musiqi mərkəzini işə saldıqda hələ musiqi çalmazdan əvvəl mütləq bir cızıltı eşidirsiniz. Ancaq insan orqanizmindəki texnologiyanın məhsulu olan səslər olduqca aydın və qüsursuzdur. İnsan qulağı heç vaxt musiqi mərkəzində olduğu kimi cızıltılı və ya təhrif olunmuş şəkildə səs eşitmir; səs necədirsə, tam və aydın şəkildə onu eşidir.

Bu, insan yaradıldığı gündən bəri belədir. İndiyə qədər insanın istehsal etdiyi heç bir görüntü və səs cihazı göz və qulaq qədər həssas və keyfiyyətli qəbuledici olmamışdır. Ancaq görmə və eşitmə hadisəsində bütün bunların fövqündə duran çox böyük həqiqət də var.

Beyinin içində görən və eşidən şüur kimə aiddir?

Beyinin içində parlaq, rəngli dünyanı izləyən, simfoniyaları, quşların civiltilərini dinləyən, gülü qoxulayan kimdir?

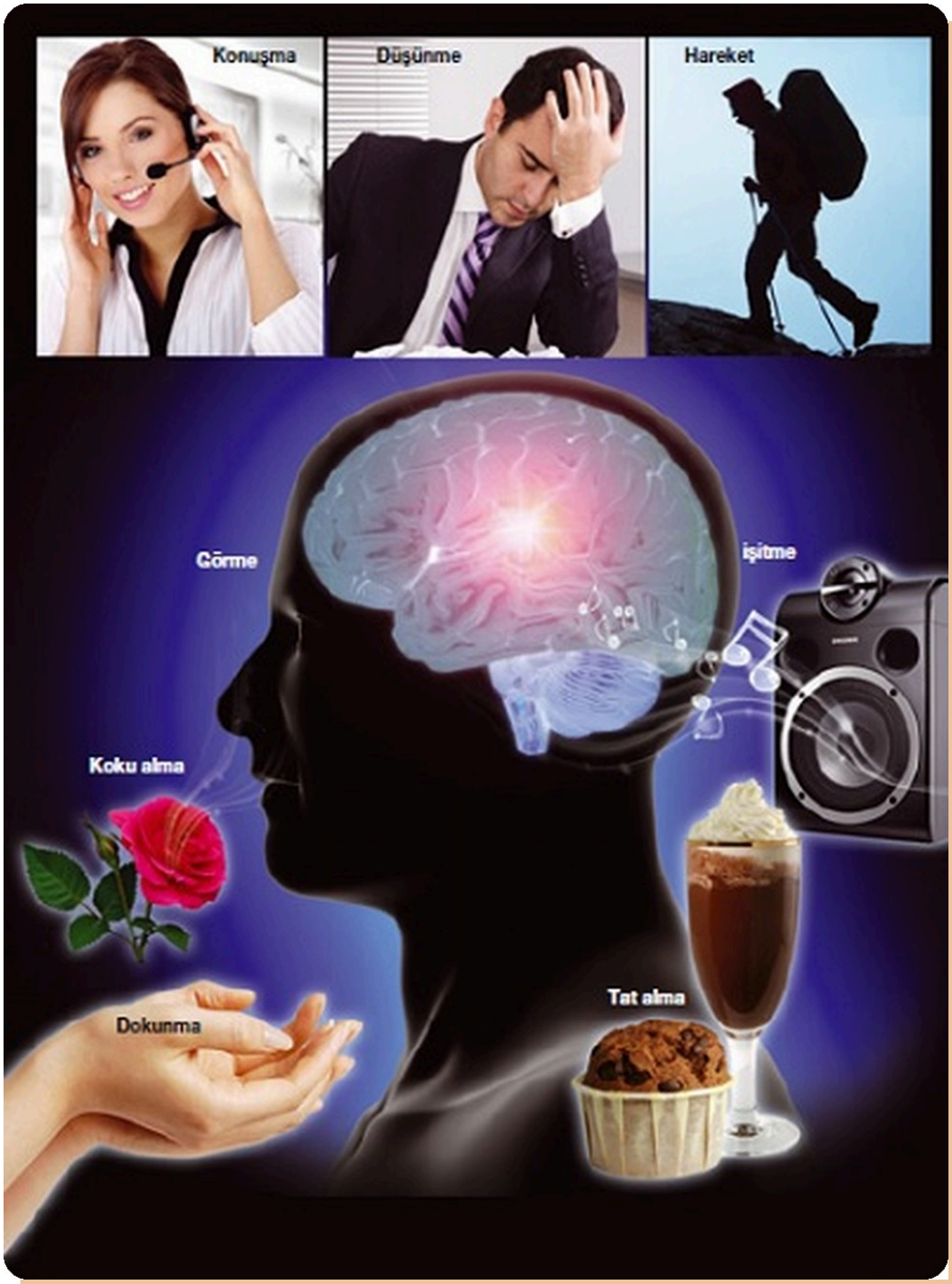

Keçmişdə timsahlara ibadət edənlərin inancları nə qədər qəribə və ağlasığmaz olsa da, darvinistlərin inancları bu gün də eyni dərəcədə ağlasığmazdır. Darvinistlər cansız şüursuz atomları yaradıcı bir qüvvə kimi qəbul edirlər və hətta bu xurafat inanca dinə bağlı olduqları kimi bağlanırlar.

İnsanın gözlərindən, qulaqlarından, burnundan gələn siqnallar elektrik impulsu kimi beyinə ötürülür. Biologiya, fiziologiya və ya biokimya kitablarında bu görüntünün beyində necə əmələ gəlməsinə dair bir çox şey oxuyursunuz. Ancaq bu mövzu haqqında ən mühüm həqiqətə heç bir yerdə rast gələ bilməzsiniz: beyində bu elektrik impulslarını görüntü, səs,

qoxu və hiss kimi qavrayan kimdir? Beyinin içində gözə, qulağa, buruna ehtiyac hiss etmədən bütün bunları qavrayan bir şüur var. Bu şüur kimə aiddir?

Əlbəttə, bu şüur beyini təşkil edən sinirlər, yağ təbəqəsi və sinir hüceyrələrinə aid deyil. Elə buna görə, hər şeyin maddədən ibarət olduğunu zənn edən darvinist-materialistlər bu suallara heç cür cavab verə bilmirlər. Çünki bu şüur Allahın yaratdığı ruhdur. Ruhun görüntünü izləmək üçün gözə, səsi eşitmək üçün qulağa ehtiyacı yoxdur. Eyni zamanda, düşünmək üçün beyinə də ehtiyacı yoxdur.

Bu açıq və elmi həqiqəti oxuyan hər insan beyinin içindəki bir neçə sm3-lik, qapqaranlıq yerə bütün kainatı üçölçülü, rəngli, kölgəli və işıqlı şəkildə sığışdıran uca Allahı düşünüb, Ondan qorxub Ona sığınmalıdır.

Materialist inanc

Bura qədər təhlil etdiklərimiz təkamül nəzəriyyəsinin elmi kəşflərə zidd iddia olduğunu göstərir. Nəzəriyyənin həyatın mənşəyi haqqındakı iddiası elmə ziddir, irəli sürdüyü təkamül mexanizmlərinin heç bir təkamül gücü yoxdur və fosillər nəzəriyyənin iddia etdiyi ara keçid formalarının yaşamadığını göstərir. Bu təqdirdə, əlbəttə, təkamül nəzəriyyəsi elmə zidd fərziyyə kimi bir kənara qoyulmalıdır. Belə ki, tarix boyu dünya mərkəzli kainat modeli kimi bir çox düşüncə tərzi elmin gündəmindən çıxarılmışdır.

Ancaq təkamül nəzəriyyəsi təkidlə elmin gündəliyində saxlanılır. Hətta bəzi insanlar nəzəriyyənin tənqid edilməsini elmə təcavüz kimi göstərməyə çalışırlar. Axı niyə? Bunun səbəbi təkamül nəzəriyyəsinin bəzi kütlələr üçün əl çəkilməz doqmatik inanc olmasıdır. Bu kütlələr materialist fəlsəfəyə kor-koranə bağlıdırlar və darvinizmi də təbiət haqqında yeganə materialist açıqlama olduğu üçün mənimsəyiblər. Bəzən

bunu açıq şəkildə etiraf edirlər. Harvard Universitetindən məşhur genetik və eyni zamanda, qabaqcıl təkamülçülərdən olan Riçard Levontin əvvəlcə materialist, sonra elm adamı olduğunu belə etiraf edir:

"Bizim materializmə bir inancımız var, bu "a priori" (əvvəlcədən qəbul edilmiş, doğru fərz edilmiş) inancdır. Bizi dünya haqqında materialist açıqlama verməyə məcbur edən şey elmi metodlar və qanunlar deyil. Əksinə, materializmə olan "a priori" bağlılığımız səbəbi ilə dünya haqqında materialist açıqlama verən tədqiqat metodları və anlayışlarını uydururuq. Materializm mütləq doğru olduğuna görə də İlahi açıqlamanın səhnəyə çıxmasına icazə verə bilmərik". (Richard Lewontin, "The Demon-Haunted World", The New York Review of Books, 9 yanvar 1997, səh. 28)

Bu sözlər darvinizmin materialist fəlsəfəyə bağlılıq uğrunda davam etdirilən bir doqma olduğunun açıq ifadəsidir. Bu doqma maddədən başqa heç bir varlıq olmadığını qəbul edir. Bu səbəbdən də cansız, şüursuz maddənin həyatı əmələ gətirdiyinə inanır. Milyonlarla müxtəlif canlı növünün, məsələn, quşların, balıqların, zürafələrin, pələnglərin, həşəratların, ağacların, çiçəklərin, balinaların və insanların maddənin öz daxilindəki reaksiyalarla, yəni yağan yağışla, çaxan şimşəklə, cansız maddədən əmələ gəldiyini qəbul edir. Əslində isə bu, həm ağıla, həm də elmə ziddir. Amma darvinistlər Allahın açıq-aşkar varlığını qəbul etməmək üçün bu ağıldan və elmdən kənar fikri cahilliklə müdafiə etməkdə davam edirlər.

Canlıların mənşəyinə materialist düşüncə ilə baxmayan insanlar isə bu açıq həqiqəti görəcəklər: bütün canlılar üstün güc, bilik və ağıla malik olan Yaradanın əsəridir. Yaradan bütün kainatı yoxdan var edən, ən qüsursuz şəkildə nizama salan və bütün canlıları yaradan Allahdır.

Təkamül nəzəriyyəsi dünya tarixinin ən təsirli sehridir

Burada bunu da bildirmək lazımdır ki, heç bir ideologiyanın təsiri altında qalmadan, sadəcə ağlını və məntiqini işlədən hər insan elm və mədəniyyətdən uzaq xalqların xurafatlarını xatırladan təkamül nəzəriyyəsinə inanmağın qeyri-mümkün olduğunu asanlıqla anlayacaqdır.

Təkamül nəzəriyyəsi dünyanın ən təsirli sehrədir

Yuxarıda da bildirildiyi kimi, təkamül nəzəriyyəsinə inananlar böyük bir çənin içinə bir çox atomu, molekulu, cansız maddəni dolduran və bunların qarışığından zaman ərzində düşünən, dərk edən, kəşflər edən professorların, universitet tələbələrinin, Eynşteyn, Habl kimi elm adamlarının, Frank Sinatra, Çarlton Heston kimi aktyorların, bununla yanaşı, ceyranların, limon ağaclarının, qərənfillərin çıxacağına inanırlar. Həm də bu cəfəng iddiaya inananlar elm adamları, professorlar, mədəniyyətli, təhsilli insanlardır.

Bu səbəbdən, təkamül nəzəriyyəsi haqqında dünya tarixinin ən böyük və ən təsirli sehri ifadəsini işlətmək yerinə düşər. Çünki dünya tarixində insanların bu dərəcədə ağlını başından alan, ağıl və məntiqlə

düşünmələrinə imkan verməyən, gözlərinin qarşısına sanki bir pərdə çəkib çox açıq olan həqiqətləri görmələrinə mane olan başqa inanc və ya iddia yoxdur.

Bu, afrikalı bəzi qəbilələrin totemlərə, Səba xalqının Günəşə tapınmasından, hz. İbrahimin qövmünün düzəltdikləri bütlərə, hz. Musanın qövmünün qızıldan düzəltdikləri buzova tapınmalarından daha qorxulu və ağlasığmaz korluqdur. Əslində, bu vəziyyət Allahın Quranda işarə etdiyi ağılsızlıqdır. Allah bəzi insanların anlayışlarının bağlı olacağını və həqiqətləri görməkdən məhrum olacağını bir çox ayəsində bildirir. Bu ayələrdən bəziləri belədir:

> *Həqiqətən, kafirləri əzabla qorxutsan da, qorxutmasan da, onlar üçün birdir, iman gətirməzlər. Allah onların ürəyinə və qulağına möhür vurmuşdur. Gözlərində də pərdə vardır. Onları böyük bir əzab gözləyir!*
>
> **(Bəqərə surəsi, 6-7)**

> *... Onların qəlbləri vardır, lakin onunla anlamazlar. Onların gözləri vardır, lakin onunla görməzlər. Onların qulaqları vardır, lakin onunla eşitməzlər. Onlar heyvan kimidirlər, bəlkə də, daha çox zəlalətdədirlər. Qafil olanlar da məhz onlardır!*
>
> **(Əraf surəsi, 179)**

Allah "Hicr" surəsində də bu insanların möcüzələr görsələr də, inanmayacaq qədər sehrləndiklərini belə bildirir:

> *Əgər onlara göydən bir qapı açsaq və oradan durmadan yuxarı dırmaşsalar yenə də: "Gözümüz bağlanmış, biz sehrlənmişik", - deyərlər.*
>
> **(Hicr surəsi, 14-15)**

Bu qədər geniş kütləyə bu sehrin təsir etməsi, insanların həqiqətlərdən bu qədər uzaq saxlanması və 150 ildən bəri bu sehrin pozulmaması isə sözlə ifadə edilməyəcək qədər heyrətli vəziyyətdir. Çünki bir və ya bir neçə insanın qeyri-mümkün ssenarilərə, cəfəng və məntiqsiz iddialara inanmalarını anlamaq olar.

Ancaq dünyanın hər tərəfindəki insanların şüursuz və cansız atomların ani qərarla birləşib qeyri-adi mütəşəkkillik, nizam, ağıl və şüur nümayiş etdirərək qüsursuz sistemlə işləyən kainatı, həyat üçün uyğun hər cür xüsusiyyətə malik olan Yer planetini və saysız-hesabsız kompleks sistemdən ibarət canlıları meydana gətirdiyinə inanmasının sehrdən başqa heç bir açıqlaması yoxdur.

Allah Quranda inkarçı fəlsəfənin tərəfdarı olan bəzi şəxslərin etdikləri sehrlərlə insanlara təsir etdiklərini hz. Musa ilə firon arasında baş verən bir hadisə ilə bizə bildirir. Hz. Musa firona haqq dini təbliğ etdikdə firon hz. Musaya öz bilici sehrkarları ilə insanların toplaşdığı bir yerdə qarşılaşmasını söyləyir. Hz. Musa sehrkarlarla qarşılaşdıqda əvvəlcə onların bacarıqlarını göstərməsini əmr edir. Bu hadisənin danışıldığı ayə belədir:

> *(Musa:) "Siz atın", - dedi. Onlar (əsalarını yerə) atdıqda, adamların gözlərini bağlayıb (sehrləyib) onları qorxutdular və böyük bir sehr göstərdilər.*
>
> **(Əraf surəsi, 116)**

Göründüyü kimi, fironun sehrkarları hz. Musa və ona inananlardan başqa insanların hamısını sehrləyə bilmişdilər. Ancaq onların atdıqlarına qarşı hz. Musanın ortaya qoyduğu dəlil onların bu sehrini, ayədəki ifadə ilə uydurduqlarını udmuş, yəni təsirsiz etmişdir:

> *Biz də Musaya: "Əsanı tulla!" - deyə vəhy etdik. Bir də (baxıb gördülər ki,) əsa onların uydurub düzəltdikləri bütün şeyləri udur. Artıq haqq zahir, onların uydurub düzəltdikləri yalanlar isə batil oldu. (Sehrbazlar) orada məğlub edildilər və xar olaraq geri döndülər.*
>
> **(Əraf surəsi, 117-119)**

Ayələrdə də bildirildiyi kimi, əvvəllər insanlara sehrləyərək təsir göstərən bu şəxslərin etdiklərinin saxtakarlıq olmasının başa düşülməsi ilə sözügedən şəxslər alçalmışlar. Dövrümüzdə də bir sehrin təsiri ilə elmilik adı altında olduqca cəfəng iddialara inanan və bunları müdafiə etmək üçün həyatlarını qurban verənlər əgər bu iddialardan əl çəkməsələr, həqiqətlər tam mənası ilə üzə çıxdıqda və sehr pozulduqda alçalacaqlar. Belə ki, təqribən 60 yaşına qədər təkamülü müdafiə edən və ateist filosof olan, ancaq sonradan həqiqətləri görən Malkolm Maqeric təkamül nəzəriyyəsinin yaxın gələcəkdə düşəcəyi vəziyyəti belə açıqlayır:

“Mən özüm təkamül nəzəriyyəsinin xüsusilə tətbiq edildiyi sahələrdə gələcəyin tarix kitablarındakı ən böyük yumor hədəflərindən biri olacağına inandım. Gələcək nəsillər bu qədər çürük və qeyri-müəyyən hipotezin inanılmaz saflıqla qəbul edilməsini heyrətlə qarşılayacaqlar”. (Malcolm Muggeridge, The End of Christendom, Grand Rapids: Eerdmans, 1980, səh. 43)

Bu gələcək uzaq deyil, əksinə, çox yaxın gələcəkdə insanlar “təsadüf”lərin ilah olmasının mümkünsüzlüyünü anlayacaqlar və təkamül nəzəriyyəsi dünya tarixinin ən böyük yalanı və ən güclü sehri kimi tərif ediləcəkdir. Bu güclü sehr böyük sürətlə dünyanın hər tərəfində insanlar üzərində təsirini itirməyə başlamışdır. Təkamül yalanının sirrinin öyrənən bir çox insan bu yalana necə aldandığını heyrət və təəccüblə qarşılayır.

> *…Sənin bizə öyrətdiklərindən başqa bizdə heç bir bilik yoxdur! Həqiqətən, Sən bilənsən, müdriksən!*
>
> **(Bəqərə surəsi, 32)**

FƏSİL 2

Ədəbiyyat

1) Enver Ziya Karal, “Osmanlı Tarihi”, VIII cild, 3-cü nəşr, Ankara: “Türk tarix təşkilatı” nəşriyyat, 1988, səh. 552

2) François de Fontette, “Irkçılık”, tərcüməçi: Haldun Karyol, İstanbul: “İletişim” nəşriyyat, 1991, səh. 40-41.

3) James Ferguson, “The Laboratory of Racism”, “New Scientist”, cild 103, 27 sentyabr 1984, səh. 18

4) Charles Darwin, “The Descent of Man”, 1871, “Summary”; Stephen Jay Gould, “The Moral State of Tahiti—and of Darwin”, Natural History, 10/91, səh. 14

5) Benjamin Farrington “What Darwin Really Said”, London: “Sphere Books”, 1971, səh. 54-56

6) Charles Darwin, “İnsanın Türeyişi”, Ankara: “Onur” nəşriyyat, 7-ci nəşr, iyun 1995, səh.199-200

7) Darvin “təbii seleksiya” konsepsiyasını təqdim edəndə, ingilis klassik iqtisadçısı Thomas Robert Malthusun nəzəriyyələrindən təsirlənmişdi. Malthus qida qaynaqlarının ədədi silsilə ilə artdığını, insanların isə həndəsi silsilə ilə artdığını izah etmiş və bu səbəbdən insanların həyatda qalmaq üçün boğaz mübarizəsi apardıqlarını iddia etmişdi. Darvin isə bu amansız yaşamaq mübarizəsini təbiətə uyğunlaşdırmış və “təbii seleksiyanın” bu mübarizənin nəticəsi olduğunu iddia etmişdi. Ancaq sonrakı araşdırmalar Darvinin güman etdiyi kimi təbiətdə yaşamaq üçün mübarizə olmadığını göstərdi. İngilis zooloq Wynee-Edwardsın 1960-1970-ci illərdə heyvan populyasiyaları üzərində apardığı uzun araşdırmalar canlıların sayının maraqlı şəkildə nizamladığını və qida rəqabətinin qarşısını aldığını ortaya qoymuşdu. Heyvan sayı daha çox qida ehtiyatlarına görə təşkil edirdilər. Əhali aclıq və epidemiya kimi “zəif olanları aradan qaldırmaqla” deyil, əsasən heyvanlarda instinktiv nəzarət mexanizmləri ilə idarə olunurdu. Başqa sözlə, heyvanlar nüfuzlarını Darvinin güman etdiyi rəqabət yolu ilə deyil, öz çoxalmalarını məhdudlaşdıraraq idarə edirdilər. (Wynne-Edwards, V. C. “Self Regulating Systems is Populations of Animals, Science, cild 147, 1965, səh. 1543-1548; Wynne-Edwards, V. C. Evolution Through Group Selection, London:1986)

Bitkilər belə Darvinin təklif etdiyi “rəqabətə görə seçim” nümunələri deyil, nüfuz nəzarəti nümunələri verirdi. Botanik Bradshaw tərəfindən aparılan müşahidələr bitkilərin çoxalarkən böyüdükləri sahənin “sıxlığına” uyğun davrandıqlarını və bölgədəki bitkinin sıxlığı artdıqda çoxalmanı azaltdığını sübut etmişdi. (Bradshaw 1965; Lee Spetner, “Not By Chance!: Shattering the Modern Theory of Evolution”, New York: The Judaica Press, Inc, 1997) Digər tərəfdən qarışqa və arı kimi toplumlarda rast gəlinən fədakarlıq nümunələri darvinist həyatda qalma mübarizəsinin tam əksi model meydana gətirirdi. Bütün bu tədqiqatlar Darvinin güman etdiyi kimi təbiətdə qarşıdurma və qarışıqlıq olmadığını, çox həssas tarazlıqlar ilə hesablanmış “nizam” olduğunu göstərirdi.

8) Lalita Prasad Vidyarthi “Racism, Science and Pseudo-Science”, Unesco, France, Vendôme, 1983, səh. 54

9) Stephen Jay Gould “The Mismeasure Of Man”, New York:W. W. Norton and Company, 1981, səh. 72

10) Francis Darwin “The Life and Letters of Charles Darwin”, D. Appleton and Co, 1896, cild 2, səh. 294

11) Hans Ulrich Wehler “The German Empire”, səh. 179

12) Benjamin Farrington “What Darwin Really Said”, London: “Sphere Books”, 1971, səh.82

13) Stephen Jay Gould “Ontogeny and Phylogeny”, Cambridge, Mass: Harvard University press, 1977, səh. 127

14) Kenneth J.Hsü, “Is Darwinism Science?”, Eartwatch, mart 1989, səh. 15-17

15) Alaeddin Şenel, “Irk ve Irkçılık Düşüncesi”, Ankara: “Elm və sənət” nəşrləri, 1993, səh. 61

16) Herbert Spencer, “The Man Versus the State”, New York:1884-ci ildən, Gosset, Race, səh. 147-148

17) “A Look Back at Eugenics”, 1-ci cild, 3-cü nəşr, noyabr 96

18) Alaeddin Şenel, “Irk ve Irkçılık Düşüncesi”, Ankara: “Elm və sənət” nəşrləri, 1993, səh. 61

19) Thomas Gosset, Race: “The History of an Idea in America”, səh. 170

20) Benjamin Farrington “What Darwin Really Said”, London: “Sphere Books”, 1971, səh. 82

21) Kenneth J. Hsu, “Letter to the Editor”, Geology, aprel 1987, səh. 377

22) Süleyman Kocabaş “Hindistan Yolu ve Petrol Uğruna Yapılanlar” Türkiye ve İngiltere”, 1-ci nəşr, İstanbul:”Vətən” nəşr evi, 1985, səh. 231

23) Ahmet İhsan “Matbuat Hatıralarım”, İstanbul: “A. İhsan” nəşriyyat, 1931, səh.57

24) Sir Achmed Bartlet “Teselya Marekesinde”, “İkdam” nəşriyyat, Dersaadet, 1315, səh.12-13

25) Ragıp Üner, “Tarihte Türk-İngiliz İlişkileri”, “Hayat Tarih Mecmuası”, 1 sentyabr 1975, cild 2, nəşr 9, sıra No 129, “Doğan Kardeş” nəşriyyat, səh.26

26) Doğan Avcıoğlu “Milli Kurtuluş Tarihi”, “Tekin” nəşr evi 1996, səh. 42

27) Erol Ulubelen “İngiliz Gizli Belgelerinde Türkiye”, İstanbul: “Çağdaş” nəşriyyat, sentyabr 1982, səh. 62

28) Erol Ulubelen “İngiliz Gizli Belgelerinde Türkiye”, İstanbul: “Çağdaş” nəşriyyat,1982, səh. 77

29) Erol Ulubelen, “İngiliz Gizli Belgelerinde Türkiye”, İstanbul: “Çağdaş” nəşriyyat, sentyabr 1982, səh. 210

30) Doğan Avcıoğlu “Milli Kurtuluş Tarihi”, “Tekin” nəşriyyat, 1996, səh. 285

31) Pierre Loti “Can Çekişen Türkiye”, tərcüməçi: R.C.H.Matbaai Hayriye ve Şürekâsi, 1329 (1913), səh. 108

32) Enver Ziya Karal “Birinci Meşrutiyet ve İstibdat Devirleri” 1876-1907, VIII cild, Atatürk dil və tarix təşkilatı, “Türk tarix təşkilatı” nəşriyyat, səh. 122-126

33) Frederick Burnaby “Küçük Asya Seyahatnamesi”, 1-ci nəşr, Sabah kitabları, iyun1998, səh. 74

34) Pierre Loti “Can Çekişen Türkiye”, tərcümə: R.C.H.Matbaai Hayriye ve Şürekâsi, 1329 (1913), səh. 60-61

35) Doğan Avcıoğlu “Milli Kurtuluş Tarihi”, “Tekin” nəşriyyat, 1996, səh. 34

36) Doğan Avcıoğlu “Milli Kurtuluş Tarihi”, “Tekin” nəşriyyat, 1996, səh. 33

37) Erol Ulubelen “İngiliz Gizli Belgelerinde Türkiye”, İstanbul: “Çağdaş” nəşriyyat, sentyabr 1982, səh. 185

38) Erol Ulubelen “İngiliz Gizli Belgelerinde Türkiye”, İstanbul: “Çağdaş” nəşriyyat, sentyabr 1982, səh. 210

39) Erol Ulubelen “İngiliz Gizli Belgelerinde Türkiye”, İstanbul: “Çağdaş” nəşriyyat, sentyabr 1982, səh. 215

40) Doğan Avcıoğlu “Milli Kurtuluş Tarihi”, “Tekin” nəşriyyat, 1996, səh. 107

41) Doğan Avcıoğlu “Milli Kurtuluş Tarihi”, “Tekin” nəşriyyat, 1996, səh. 117

42) Doğan Avcıoğlu “Milli Kurtuluş Tarih”, “Tekin” nəşriyyat, 1996, səh. 100-101

43) Paul C.Helmreich “Sevr Entrikaları, Büyük Güçler, Maşalar, Gizli Anlaşmalar ve Türkiyenin Taksimi”, tərcüməçi: Şerif Erol, 1-ci nəşr, mart 1996, səh. 147

44) Doğan Avcıoğlu “Milli Kurtuluş Tarihi”, “Tekin” nəşriyyat, 1996, səh. 35-36

45) Ali Naci Karacan “Lozan”, “Milliyet” nəşriyyat, Tarih dizisi 11, 2-ci nəşr, iyul 1971

46) Süleyman Kocabaş “Hindistan Yolu ve Petrol Uğruna Yapılanlar, Türkiye ve İngiltere”, 1-ci nəşr, İstanbul: “Vətən” nəşriyyat, 1985, səh. 231

47) Francis Darwin “The Life and Letters of Charles Darwin”, I cild, 1888. New York:D. Appleton and Company, səh.285-286

48. Yılmaz Öztuna “Osmanlı Devleti Tarihi-1”, Ankara:T.C. Mədəniyyət Nazirliyi nəşriyyatı, nəşr- 2068, 1998

49) Emin Oktay, Lise 2 Tarih Kitabı, İstanbul:”Atlas” kitab evi, 1990, səh. 45

50) Jean Paul Roux “Türklerin Tarihi”, “Milliyet” nəşriyyat, 5-ci nəşr, 1997, səh. 40

51) Yılmaz Öztuna “Osmanlı Devleti Tarihi-1”, “Siyasi Tarih”, Ankara:T.C. Mədəniyyət Nazirliyi nəşriyyatı/2068, 1998, səh. 18

52) Enver Ziya Karal “Birinci Meşrutiyet ve İstibdat Devirleri 1876-1907”, VIII cild, Atatürk dil və tarix təşkilatı, “Türk tarix təşkilatı” nəşriyyat, səh. 553

53) Yılmaz Öztuna “Osmanlı Devleti Tarihi-1”, “Siyasi Tarih”, Ankara:T.C. Mədəniyyət Nazirliyi nəşriyyat/2068, 1998, səh. 41

54) Osman Turan “Türk Dünya Nizamının Milli, İslami ve İnsani Esasları”, İstanbul: “Turan” nəşriytat və mətbəə, 1969, cild 1, səh. 182

55) Osman Turan “Türk Dünya Nizamının Milli, İslami ve İnsani Esasları”, cild 1, səh. 182

56) Osman Turan “Türk Dünya Nizamının Milli, İslami ve İnsani Esasları”, cild 2, səh. 138

57) Jean Paul Roux “Türklerin Tarihi”, “Milliyyət” nəşriyyat, 5-ci nəşr, 1997, səh.151

58) Osman Turan “Türk Dünya Nizamının Milli, İslami ve İnsani Esasları”, İstanbul: “Turan” nəşriyyat və mətbəə, 1969, cild 2, səh. 7

59) Aydın Taneri “Türk Askerliği ve Medeniyeti Hakkında Yabancıların Görüşleri”, “Milli Kültür” jurnalı, dekabr 1981, səh.15 (Voltaire “Türkler, Müslümanlar ve Ötekiler”, səh. 39-41)

60) Osman Turan “Türk Dünya Nizamının Milli, İslami ve İnsani Esasları”, İstanbul: “Turan” nəşriyyat və mətbəə, 1969, cild 2, səh. 187

61) Yılmaz Öztuna “Osmanlı Devleti Tarihi-1”, “Siyasi Tarih”, Ankara:T.C. Mədəniyyət Nazirliyi nəşriyyatı/2068, 1998, cild 1, səh. 77 (Khalkokondylas, Paris tabı, səh. 29)

62) Yılmaz Öztuna “Osmanlı Devleti Tarihi-1”, səh. 77 (Fransız tarihçisi Fernard Grenard, Paris 1938, səh. 52)

63) Yılmaz Öztuna “Osmanlı Devleti Tarihi-1”, cild 1, səh. 77 (Oxford 1916, səh. 52)

64) Yılmaz Öztuna “Osmanlı Devleti Tarihi-1”, səh. 105, 106, 107

65) N. M. Panzer, “The Harem”, Londra: 1936, səh. 237

66) Yılmaz Öztuna “Osmanlı Devleti Tarihi-1”, “Siyasi Tarih”, Ankara: T.C. Mədəniyyət Nazirliyi nəşriyyat/2068, 1998, səh. 98

67) Yılmaz Öztuna “Osmanlı Devleti Tarihi-1”, səh. 106

68) “Türkler İçin Ne Diyorlar?”, toplayan: Mutlu Altay, Türk mədəniyyəti tədqiqat institutu, Diyanət fondu İstanbul tədqiqat mərkəzi kitabxanası, səh. 23

69) Feridun Emecen, Kemal Beydilli, Mehmet İpşirli, Mehmet Akif Aydın, İlber Ortaylı, Abdülkadir Özcan, Bahaeddin Yediyıldız, Mübahat Kütükoğlu, “Osmanlı Devleti Medeniyeti Tarihi”, İstanbul: 1994, İslam tarix, sənət və mədəniyyət tədqiqat mərkəzi, səh. 467

70) “Hürriyet” qəzeti, 3 avqust 1962

71) Süleyman Kocabaş “Hindistan Yolu ve Petrol Uğruna Yapılanlar Türkiye ve İngiltere”, İstanbul:Vətən nəşriyyat, avqust 1985, səh. 165

72) Süleyman Kocabaş “Avrupa Türkiyesinin Kaybı ve Balkanlarda Panislavizm, İstanbul”: avqust 1986, səh. 32

73) Toktamış Ateş “Osmanlı Toplumunun Siyasal Yapısı (Kuruluş Dönemi)”, Say Kitap Pazarlama, səh. 116 (Richard Peters, “Geshichte der Türken”, səh. 8)

74) Prof.Dr.Nejat Göyünç “Osmanlı İmparatorluğu Hakkında Bazı Düşünceler”, Diyanət fondu, 1973, səh. 29 (Acta Orientalia Hungarica, XV, 173-82) (Bolqarıstan türklərinə və Rusçukdakı Türk əsərləri haqqında 1897-ci il tarixli hesabat, Eşref Eşrefoğlu, “Güneydoğu Avrupa Araştırmaları” jurnalı, sayı 1, səh. 19-36)

75) Osman Turan “Türk Dünya Nizamının Milli, İslami ve İnsani Esasları”, “Turan” nəşriyyat və mətbəə, İstanbul 1969, cild 2, səh. 190

76) “Türkler İçin Ne Diyorlar?”, toplayan: Mutlu Altay, Türk mədəniyyəti tədqiqat institutu, Diyanət fondu İstanbul tədqiqat mərkəzinin kitabxanası, səh. 11

77) “Türkler İçin Ne Diyorlar?” toplayan: Mutlu Altay, səh. 12

78) Osman Turan “Türk Dünya Nizamının Milli, İslami ve İnsani Esasları”, “Turan” nəşriyyat və mətbəə, İstanbul 1969, cild 2, səh. 122

79) Osman Turan “Türk Dünya Nizamının Milli, İslami ve İnsani Esasları”, cild 2, səh. 6

80) Emekli Korgeneral Hüseyin Işık “Yabancı Gözüyle Türkler ve Türk Ordusu”, Silahlı qüvvələr hərbi tarix və strateji araşdırma nazirliyi nəşriyyatı, Ankara: Silahlı qüvvələr nəşr evi, 1995, səh. 281

81) “Türkler İçin Ne Diyorlar?”, toplayan: Mutlu Altay, Türk mədəniyyəti tədqiqat institutu, Diyanət fondu İstanbul tədqiqat mərkəzi kitabxanası, səh. 18-19

82) “Türkler İçin Ne Diyorlar?”, toplayan: Mutlu Altay, səh. 20

83)”Türkler İçin Ne Diyorlar?”, toplayan: Mutlu Altay, səh. 21

84) Comte de Marsigli “Létat militaire de l'Empire Ottoman”, ses progres et sa décadece. La Haye, 1732, 1-ci cild, səh. 402.

85) Mouradgea dOhsson “Tableau général de l'Empire Ottoman”, Paris, 1791, 4-cü cild, səh.311

86) Michel le Syrien “Chronique Universelle”, Fransızcaya tercüme eden: J.B.Chabot. Paris, 1905, 3-cü cild, səh. 152. (Süryâni Mikâil Vakâyinâmesinin natamam türkcə tərcüməsi üçün, Türklük jurnalının may-iyun, avqust–sentyabr və dekabr 1939 ilə yanvar 1940-cı il tarixli sayılarına baxılmalıdır.)

87) Osman Turan “Türk Dünya Nizamının Milli, İslami ve İnsani Esasları”, “Turan” nəşriyyat və mətbəə, İstanbul 1969, cild 2, səh. 125

88) Guer “Moeurs et usages des Turcs”, Paris, 1747, 2-ci cild, səh. 1

89) Prof.Dr.Osman Turan “Türk Dünya Nizamının Milli, İslami ve İnsani Esasları”, İstanbul: “Turan” nəşriyyat və mətbəə, 1969, cild 2, səh. 126

90) Yılmaz Öztuna “Osmanlı Devleti Tarihi-1”, “Siyasi Tarih”, T.C. Mədəniyyət Nazirliyi /2068, Ankara 1998, səh. 14 (Historie de l'Empire Ottoman, 1, Paris 1835, səh. 1-2)

91) Yılmaz Öztuna “Osmanlı Devleti Tarihi-1”, səh. 14 (Apologie, Cenevrə 1629, səh. 6)

92) Yılmaz Öztuna “Osmanlı Devleti Tarihi-1”, səh. 14 (Introductıon a l'Historie de l'Orient Musulman, Paris 1943, səh. 164)

93) Yılmaz Öztuna “Osmanlı Devleti Tarihi-1”, səh.14 (Mehmed der Eroberer, Münih 1953, səh. 469)

94) Yılmaz Öztuna “Osmanlı Devleti Tarihi-1”, səh.14 (Soliman, New York 1929, səh. 33)

95) “The Ottoman State and Its Place in World History” Leiden 1974, səh. 15

96) Yılmaz Öztuna “Osmanlı Devleti Tarihi-1”, “Siyasi Tarih”, T.C. Mədəniyyət Nazirliyi nəşriyyat/2068, Ankara 1998, səh. 14-15

97) “Tercüman”, 14 avqust 1987

98) Karl Marx-Friedrich Engels “Seçme Yazışmalar 1”, 1844-1869, 1-ci nəşr, Sol nəşriyyat, noyabr 1995

99) Karl Marx-Friedrich Engels “Seçme Yazışmalar 2”, 1870 - 1895, 1-ci nəşr, Sol nəşriyyat, oktyabr 1996, Ankara, tərcüməçi: Yurdakul Fincancı

100) Conway Zirkle “Evolution, Marxian Bıology and the Social Scene”, University of Pennsylvanıa Press, 1959, səh. 527

101) Conway Zirkle “Evolution, Marxian Biology and the Social Scene”, Philadelphia: The University of Pennsylvania Press, 1959, səh. 85-86

102) Tom Bethell “Burning Darwin to Save Marx”, Harper's Magazine, December 1978, səh. 31-38, 91-92

103) Friedrich Engels “Ütopik Sosyalizm-Bilimsel Sosyalizm”, Sol nəşriyyat, 1990, səh. 85

104) Marks-Engels “Seçme Yapıtlar 3”, Sol nəşriyyat, səh. 156

105) Friedrich Engels “Doğanın Diyalektiği”, Sol nəşriyyat, 1996, səh. 8

106) Henry Morris “The Long War Against God: The History and Impact of the Creation, Evolution, Conflict”, 8-ci nəşr, Michigan: Baker Book House, mart 1996, səh. 85

107) Alan Woods-Ted Grant, “Marxism and Darwinism”, Reason in Revolt: Markxism and Modern Science, London:1993

108) K. Mehnert “Kampf um Mao's Erbe, Deutsche Verlags-Anstalt”, 1977

109) Karl Marx Biyografi, “Öncü” nəşriyyat, səh. 368

110) Kent Hovind “The False Religion of Evolution”, http://www.hsv.tis.net/....ke4vol/evolve/ndxng.html (bu kitap yalnız internetdə yayımlanmışdır)

111) John N.Moore “The Impact of Evolution on the Social Sciences”, Impact No. 52, www.icr.org/pubs/imp/imp-52.htm

112) “The Darwin Debate, Marxism Today”, “Theoretical and Discussion Journal of the Communist Party”, London, cild 26, aprel 1982, səh. 20-22

113) Paul G.Humber “Hitler's Evolution Versus Christian Resistance”, Vital Articles on Science/Creation, www.icr.org/pubs/imp/imp-181.htm

114) Henry Morris “The Long War Against God: The History and Impact of the Creation, Evolution, Conflict”, 8-ci nəşr Michigan: Baker Book House, mart 1996, səh. 419

115) Samuel T. Francis “Sovyet Strategy of Terror”, səh. 54

116) V. İ. Lenin “Collected Works”, Moscow, cild 9, səh. 346

117) V. İ. Lenin “Collected Works”, Moscow, cild 35, səh. 238

118) “Pravda” qəzeti, 26 oktyabr 1918

119) Ann Arbor “Leon Troçki, Terörizm ve Komünizm”, University of Michigan, 1963, səh. 58

120) V.I. Lenin “Marks-Engels–Marksizm”, Ankara: Sol nəşriyyat, tərcüməçi: Vahap Erdoğdu, 1976, səh. 428

121) Sidney Fox, Klaus Dose, “Molecular Evolution and The Origin of Life”, New York: Marcel Dekker, 1977, səh. 2

122) Alexander I. Oparin “Origin of Life”, (1936) New York, Dover Publications, 1953 (Reprint), səh. 196

123) “New Evidence on Evolution of Early Atmosphere and Life”, “Bulletin of the American Meteorological Society”, cild 63, noyabr 1982, səh. 1328-1330.

124) Stanley Miller “Molecular Evolution of Life: Current Status of the Prebiotic Synthesis of Small Molecules”, 1986, səh. 7

125) Jeffrey Bada “Earth”, fevral 1998, səh. 40

126) Leslie E. Orgel “The Origin of Life on Earth”, Scientific American, cild 271, oktyabr 1994, səh. 78

127) Charles Darwin “The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition”, Harvard University Press, 1964, səh. 189

128) Charles Darwin “The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition”, Harvard University Press, 1964, səh. 184.

129) B. G. Ranganathan “Origins?”, Pennsylvania: “The Banner Of Truth Trust”, 1988.

130) Charles Darwin “The Origin of Species: A Facsimile of the First Edition”, Harvard University Press, 1964, səh. 179

131) Charles Darwin “The Origin of Species”, səh. 172, 280

132) Derek A. Ager “The Nature of the Fossil Record”, Proceedings of the British Geological Association, cild 87, 1976, səh. 133

133) Douglas J. Futuyma “Science on Trial”, New York: Pantheon Books, 1983, səh. 197

134) Solly Zuckerman “Beyond The Ivory Tower”, New York: Toplinger Publications, 1970, səh. 75-94; Charles E. Oxnard, “The Place of Australopithecines in Human Evolution: Grounds for Doubt”, Nature, cild 258, səh. 389

135) J. Rennie “Darwin's Current Bulldog: Ernst Mayr”, Scientific American, dekabr 1992

136) Alan Walker “Science”, cild 207, 1980, səh. 1103; A. J. Kelso, Physical Antropology, 1-ci nəşr, New York: J. B. Lipincott Co, 1970, səh. 221; M. D. Leakey, Olduvai Gorge, cild 3, Cambridge: Cambridge University Press, 1971, səh. 272

137) “Time”, noyabr 1996

138) S. J. Gould “Natural History”, cild 85, 1976, səh. 30

139) Solly Zuckerman “Beyond The Ivory Tower”, New York: Toplinger Publications, 1970, səh. 19

140) Richard Lewontin “The Demon-Haunted World”, The New York Review of Books, 9 yanvar, 1997, səh. 28.

141) Malcolm Muggeridge “The End of Christendom”, Grand Rapids: Eerdmans, 1980, səh. 43

ÇARLZ DARVİN

> **“Avropalı mədəni irqlər, yaşamaq uğrunda mübarizələrində türk barbarlığına qalib gəlmişdir.”**

— ÇARLZ DARVİN —

Darvinin təkamül nəzəriyyəsinin irqçiliklə əlaqəsi tez-tez gündəmə gətirilməsi ilə birlikdə,Darvinin öz ifadələri ilə türklərə göstərdiyi düşmənçilik çox az məlumdur.

Darvinizmin bu qaranlıq tərəfinin bizim üçün daha vacib tərəfi bu irqçiliyin xüsusilə də türk millətinə qarşı yönəldilmiş olmasıdır.

Darvin bu cəfəngiyatlarla həm Osmanlı imperiyasını hədəf alan 19-cu əsr imperialist dövlətlərinin, həm də türk millətinin mənəvi dəyərlərini yıxmaq istəyənlərin işinə yaramaqdadır.

Tarixin qaranlıqda qalmış bu böyük həqiqətini öyrənmək istəyənlər bu kitabı mütləq oxumalıdırlar.

MÜƏLLİF HAQQINDA

Harun Yəhya imzasından istifadə edən Adnan Oktar, 1956-cı ildə Ankarada anadan olub. 1980-ci illərdən bəri imani, elmi və siyasi mövzularda bir çox əsər yazıb. Bununla yanaşı, müəllifin təkamülçülərin saxtakarlıqlarını, iddialarının əsassızlığını və darvinizmin qanlı ideologiyalarla qaranlıq əlaqələrini üzə çıxaran çox mühüm əsərləri var.

Müəllifin bütün əsərlərindəki ortaq məqsəd Quranın təbliğini dünyaya çatdırmaq, beləliklə, insanları Allahın varlığı, birliyi və axirət kimi əsas imani mövzular üzərində düşünməyə sövq etmək və inkarçı sistemlərin əsassız təməllərini və batil əməllərini nümayiş etdirməkdir. Belə ki, müəllifin bu günə qədər 73 müxtəlif dilə tərcümə edilən 300-dən çox əsəri dünya səviyyəsində geniş oxucu kütləsi tərəfindən oxunur. Harun Yəhya Külliyyatı, Allahın izni ilə XXI əsrdə dünyadakı insanları Quranda bəhs edilən hüzur və sülhə, doğruluq və ədalətə, gözəllik və xoşbəxtliyə aparmağa səbəb olacaqdır.